

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3032/2022. (I. 31.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	220
3033/2022. (I. 31.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	226
3034/2022. (I. 31.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	231
3035/2022. (I. 31.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	235
3036/2022. (I. 31.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	238
3037/2022. (I. 31.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	243
3038/2022. (I. 31.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	247
3039/2022. (I. 31.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	250
3040/2022. (I. 31.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	257
3041/2022. (I. 31.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	261
3042/2022. (I. 31.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	264
3043/2022. (I. 31.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	268
3044/2022. (I. 31.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	274
3045/2022. (I. 31.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	279
3046/2022. (I. 31.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	284
3047/2022. (I. 31.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	287

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3032/2022. (I. 31.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.029/2020/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 61. § (3) bekezdés, valamint az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 20. §, 28. § és 87. § alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdés alapján a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 61. § (3) bekezdés, valamint az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ügyvédi tv.) 20. §, 28. §, 87. §, továbbá az Abtv. 27. § (1) bekezdés alapján a Győri Törvényszék Katonai Tanácsa Kb.1/2020/2. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.029/2020/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó testvére halálával összefüggésben feljelentést tett emberölés bűntette miatt ismeretlen tettes ellen a Győr-Moson-Sopron Megyei Rendőrfőkapitányságon. A nyomozás iratainak részére történő átadása után 2019. augusztus 2-án feljelentést tett a Központi Nyomozó Főügyészségen K. Z. és H. R. ellen hivatalos személy által követett közokirat-hamisítás bűntette miatt. 2019. szeptember 13-án korábbi feljelentésében foglaltakat megismételve feljelentést tett B. Cs. ellen is személyes adattal visszaélés bűntette miatt.
- [3] A Központi Nyomozó Főügyészség 1.Nyom.1328/2019. számú, 2019. november 5-én hozott határozatával a feljelentéseket a Be. 381. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította, mivel megállapította, hogy a feljelentett cselekmények nem bűncselekmények.
- [4] Az indítványozó által a határozat ellen előterjesztett panaszt – az abban foglaltakat alaptalannak tartva – a Legfőbb Ügyészség Terrorizmus, Pénzmosás és Katonai Ügyek Főosztálya Tpk.4854/2019/4-5-I. számú, 2020. február 19-én kelt határozatával elutasította.
- [5] Az indítványozó 2020. április 14-én a Központi Nyomozó Főügyészségen vádindítványt nyújtott be, amelyben B. Cs. I. rendű vádlottat egy rendbeli, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 343. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás bűntettének elkövetésével, K. Z. II. rendű vádlottat és H. R. III. rendű vádlottat, mint társtetteseket 3-3 rendbeli, a Btk. 441. § (2) bekezdése szerinti szolgálati visszaélés bűntettével vádolta.

- [6] A Győri Törvényszék Katonai Tanácsa Kb.1/2020/2. számú, 2020. június 11-én kelt végzésével a vádindítványt elutasította. Az indítványozó az elsőfokú bíróság végzése ellen fellebbezést nyújtott be. A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbkf.10.029/2020/5. számú, 2020. szeptember 9-én véglegessé vált végzésével az elsőfokú végzést hatályában fenntartotta.
- [7] Az indítványozó 2020. november 16-án az első fokon eljáró bíróságnál elektronikus úton az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a Be. 61. § (3) bekezdés, valamint az Ügyvédi tv. 20. §, 28. §, 87. § alaptörvény-ellenességének megállapítását kérte. Az indítványhoz alkotmányjogi tartalmú indokolást nem fűzött, az alaptörvény-ellenesség megállapítása megfogalmazása szerint „kollízió alapján” indokolt.
- [8] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló indítványában a Győri Törvényszék Katonai Tanácsa Kb.1/2020/2. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.029/2020/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte az Alaptörvény Q) cikk (2)–(3) bekezdés, I. cikk (1)–(2) bekezdés, II. cikk, XV. cikk (1)–(2) bekezdés, XXV. cikk, XXVIII. cikk (1) bekezdés sérelme miatt.
- [9] Az indítványozó 2021. április 15-én az Alkotmánybírósághoz érkezett beadványában alkotmányjogi panaszát kiegészítette (továbbiakban együtt: alkotmányjogi panasz), amelyben korábbi kérelmét és érvelését megismételve, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszban a támadott jogszabályi rendelkezések megsemmisítését is kérte, továbbá az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló panaszának alaptörvényi hivatkozásai közül az Alaptörvény XXV. cikkét mellőzte.

II.

- [10] Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„Q) cikk (2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

(3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.”

„I. cikk (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.”

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XXV. cikk Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [11] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.

- [12] 1.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdés és az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának támadott végzését az indítványozó által meghatalmazott jogi képviselő 2020. szeptember 17-én vette át. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés és az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt az indítványozó 2020. november 16-án – határidőben – elektronikus úton nyújtotta be az elsőfokú bírósághoz.
- [13] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés alapján benyújtott indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mert nem jelöli meg a megsértett alaptörvényi rendelkezéseket és nem tartalmaz értékelhető indokolást sem. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben rögzített – követelményének, így annak elbírálására nincs lehetőség [3215/2015. (XI. 10.) AB végzés, Indokolás [8]; 3199/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [22]; 3192/2015. (X. 7.) AB végzés, Indokolás [23]; 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]].
- [14] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panasz tekintetében érdemi vizsgálatnak nincs helye. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban kizárólag az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszt vizsgálta.
- [15] 1.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló indítvány csak részben felel meg az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 27. § (1) bekezdés], a támadott bírósági határozatok megjelölését (Győri Törvényszék Katonai Tanácsa Kb.1/2020/2. számú, Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.029/2020/5. számú végzései), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Q cikk (2)–(3) bekezdés, I. cikk (1)–(2) bekezdés, II. cikk, XV. cikk (1)–(2) bekezdés, XXV. cikk, XXVIII. cikk (1) bekezdés], valamint indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz továbbá abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [16] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszának alapul szolgáló büntető ügyben pótmagánvádló volt, így az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint érintettnek tekinthető [legutóbb pl. 3127/2019. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [21]; 3245/2018. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás [14]]. Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [17] Az indítvány részben nem tesz eleget a befogadhatóság követelményeinek, mert alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény Q) cikk (2)–(3) bekezdéssel, az I. cikk (1)–(2) bekezdéssel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem minősülnek az Alaptörvényben biztosított jognak, a felhívott alaptörvényi rendelkezések címzettje nem az indítványozó, nem biztosítanak számára jogot, így alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre alapítani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye [3224/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [12]; 231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [18] Az indítvány az Alaptörvény II. cikk, XV. cikk (1)–(2) bekezdés, XXV. cikk tekintetében nem tartalmaz alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az érdemi elbírálás akadálya [pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]]. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban ezért csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt bírósághoz fordulás jogát tekintetében folytatta vizsgálatát.
- [19] 2. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [20] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a 3384/2018. (XII. 14.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként már érdemben vizsgálta, hogy a bírósághoz fordulás lehetőségének a jogalkotó általi megteremtése a pótmagánvádas eljárásban olyan jogosultságot keletkeztet-e a sértett, vagyis a lehetséges pótmagánvádló oldalán, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt bírósághoz fordulás jogának a védelmi körébe esik (Abh., Indokolás [19]). Az érdemi vizsgálat keretében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „[a] pótmagánvádlói fellépés vizsgálatát érintően a bíróság eljárása abban az esetben áll összhangban az Alaptörvénnyel, ha a bírósághoz fordulás jogát ténylegesen is biztosítja valamennyi olyan sértettnek, akik számára a jogalkotó azt gyakorolhatóvá tette” (Abh., Indokolás [64]).
- [21] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint jelen ügyben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét felvetette és ezért érdemi vizsgálatot igényelt, hogy az indítványozó által kifogásolt bírósági határozatok meghozatalakor a bíróságok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt bírósághoz fordulás jogából fakadó alaptörvényi követelményekre figyelemmel jártak-e el.
- [22] Mindezek alapján az előadó alkotmánybíró az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján – a befogadásról szóló döntés helyett – a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjesztett az Alkotmánybíróság elé.

IV.

- [23] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [24] 1. Az indítványozó álláspontja szerint a Fővárosi Ítéletábrla Katonai Tanácsának 6.Kbkf.10.029/2020/5. számú végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt, a tisztességes eljárás részjogosítványát képező bírósághoz fordulás jogát. Ez abban nyilvánult meg, hogy az ügyben eljáró bíróságok elutasították a vádindítványát és nem engedélyezték pótmagánvádlóként történő fellépését. Álláspontja szerint a hivatalos személyként elkövetett közokirat-hamisítás és a szolgálati visszaélés büntette tekintetében jogosult arra, hogy pótmagánvádlóként fellépjen, mert ezt a sértetti jogállása megalapozza. Ez következik a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló 2001/220/IB számú Európai Unió tanácsi kerethatározatból, amely szerint minden tagállamnak biztosítania kell, hogy a sértettek az adott ország büntetőjogi rendszerében tényleges és megfelelő szereppel rendelkezzenek [2. cikk (1) bekezdés]. A pótmagánvádas eljárás gyakorlati tapasztalatai alapján felmerült egyes jogértelmezést igénylő kérdésekről szóló 90/2011. BK vélemény az indítványozó álláspontja szerint ügyében nem alkalmazható, mert még a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) hatálya alatt, ahhoz kapcsolódva adták ki. Az indítványozó szerint nem szükséges továbbá számára külön jogi képviselő, mivel ügyvédként jogi szakvizsgálóval rendelkezik, továbbá meghatalmazottként felléphet saját ügyvédi irodája is, mert annak jogi személyisége elválik tőle, mint természetes személy sértettől.
- [25] 2. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a bírósághoz fordulás joga azt a kötelezettséget rója az államra, hogy a jogviták elbírálására bírói utat biztosítson. A bírósághoz fordulás joga – figyelemmel az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére – azonban nem jelent korlátozhatatlan alanyi jogot a perindításra {lásd: 13/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [71]; 3254/2019. (X. 30.) AB határozat, Indokolás [16]; 36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [66]; 18/2015. (VI. 15.) AB határozat, Indokolás [7]; 59/1993. (XI. 29.) AB határozat, ABH 1993, 353}.
- [26] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban folytatott vizsgálatának eredményeként meghatározta azokat az alkotmányos szempontokat, amelyeket a tisztességes eljáráshoz való jog felhívott részjogosítványából, a bírósághoz fordulás jogából fakadóan a bíróságoknak figyelembe kell venniük a pótmagánvádlóként történő fellépéshez szükséges sértetti minőség megítélése során.
- [27] Az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy olyan esetekben, amikor a jogalkotó nem határozta meg a pótmagánvádlói fellépés egyedi kritériumait, az indítványozó vádindítványa alapján eljáró bíróságoknak a pótmagánvádlóvá válás általános feltételeit kellett értelmezni és a konkrét tényállásra, illetőleg a konkrét esetre alkalmazni. Ehhez iránymutatást a bírói gyakorlat ad, különös tekintettel a 90/2011. BK vélemény (Abh., Indokolás [65]). Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „[a] jogalkotó döntése értelmében [...] a bírósághoz fordulás joga valamennyi olyan sértettet megillet, akik, illetve amelyek esetében ezen feltételek teljesülnek és kizáró okok sem állnak fenn. A sértetti minőségnek, az egyéb feltételek teljesülésének és a kizáró körülményeknek a vizsgálata az egyedi ügyekben eljáró bíróságok feladata.” (Abh., Indokolás [45])

- [28] A Be. 50. §-a szerint sértett az a természetes vagy nem természetes személy, akinek vagy amelynek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény közvetlenül sértette vagy veszélyeztette. A Be. 54. § (1) bekezdése szerint a pótmagánvádló az a sértett, aki vagy amely az e törvényben meghatározott esetekben közzvádra üldözendő bűncselekmény miatt a vádat képviseli.
- [29] Az ügyben benyújtott vádindítvány tárgyát képező két bűncselekmény tekintetében a jogalkotó nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy van-e lehetőség a pótmagánvádlóként történő fellépésre, így ennek meghatározása a bírói gyakorlat feladata. Az eljárásjogi értelemben vett sértetti fogalomnak a vizsgálatához a 90/2011. BK vélemény adott szempontokat, amely általános jelleggel a passzív alany és az eredmény hiányát jelöli meg kizáró okként.
- [30] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban megfogalmazott alkotmányos szempontrendszerben ugyanakkor arra hívta fel a figyelmet, hogy a vizsgálódás ennél szélesebb körű megközelítést igényel annak megítélése érdekében, hogy a bűncselekmény közvetlenül sérti vagy veszélyezteti-e a pótmagánvádlóként fellépő természetes vagy jogi személy jogát vagy jogos érdekét. Körültekintően kell vizsgálni az egyes esetekben azt, hogy a sértetti igény alapja csupán egyszerű károsulti, vagyonjogi érdek, avagy a büntetőjogi érdekhez szorosan kötődő, abban gyökerező olyan jog- vagy jogos érdekbeli sérelem, illetve veszélyeztetettség, amely az adott (természetes vagy jogi személy) sértettre konkretizált és közvetlen (lásd Abh., Indokolás [50]).
- [31] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban rögzített ezen szempontrendszer figyelembevételével vizsgálta a jelen alkotmányjogi panasszal támadott másodfokú határozatot, és azzal együtt az elsőfokú határozatot is, mivel a másodfokú bíróság végzésével azt hatályában fenntartotta.
- [32] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság mindkét bűncselekmény esetén vizsgálta a passzív alany és az eredmény hiányát, de nem pusztán ezekre alapította elutasító döntését. Az elsőfokú bíróság szélesítette a vizsgálatát és a bírói gyakorlatra utalva a hivatalos személyként elkövetett közokirat-hamisítás kapcsán megjelölte a Kúria Bfv.961/2011/6. számú határozatát, amelyben az eljáró bíróság azonos törvényi tényállás kapcsán ugyancsak egy pótmagánvádlóként történő fellépést elutasító döntést hozott. A szolgáltatási visszaélés tekintetében az elsőfokú bíróság ilyen bírói gyakorlatot ugyan nem jelölt meg, de a tényállásszerűség megállapításához szükséges egyes elemeket értékelte.
- [33] Az elsőfokú bíróság mindkét bűncselekmény tekintetében vizsgálta az eset konkrét körülményeit és megállapította, hogy a benyújtott vádindítvány az egyes elkövetői magatartások leírását hiányosan és a beadványban elszórtan tartalmazta. A pótmagánvádló nem minden esetben jelölte meg a cselekmény megvalósításának helyét, idejét, a szolgáltatási visszaélés vonatkozásában nem konkretizálta az esetleges káros eredményt és az elkövetési magatartással kapcsolatos okozati összefüggést, valamint nem jelölte meg a célzat mibenlétét (lásd: elsőfokú végzés 3. oldal 6. bekezdéstől 4. oldal 6. bekezdésig). Mindezek arra mutatnak, hogy a passzív alany és az eredmény vizsgálatán túl az elsőfokú bíróság figyelemmel volt a sértetti pozíció megállapításához szükséges egyéb, az ügy konkrét körülményeire vonatkozó büntetőjogi szempontokra is.
- [34] Az elsőfokú bíróság rögzítette továbbá, hogy a Be. 794. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján is a vádindítvány elutasításának van helye, mert a sértettnek nincs jogi képviselője. A bíróság megállapította azt is, hogy az indítványozó által hivatkozott átmeneti rendelkezés [Be. 876. § (5) bekezdés] azért nem alkalmazható, mert a pótmagánvádas eljárás a Be. hatálybalépése után indult, amikortól már a jogi képviselő a jogi szakvizsgálóval rendelkező természetes személy részére is kötelező (elsőfokú végzés 4. oldal 7–8. bekezdés).
- [35] A másodfokú bíróság az elsőfokú végzésben foglaltakat megerősítve rögzítette, hogy nem helytálló az indítványozó azon érvelése, hogy a 90/2011. BK vélemény nem hivatkozható, mert a régi Be. hatálya alatt keletkezett. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a Be. 787. § (3) bekezdés *c*) pont szövegezéséből egyértelmű, hogy a törvényalkotó a Kúria által korábban kialakított és a hivatkozott büntető kollégiumi véleményben rögzített gyakorlatot emelte törvényi szintre (támadott másodfokú végzés 4. oldal 1. bekezdés).
- [36] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy nem feladata a rendes bíróságok döntésének a felülbírálata abból a szempontból, hogy a konkrét ügyben a szolgáltatási visszaélés és a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette tekintetében a pótmagánvádlóként történő fellépés feltételei fennálltak-e. Az Alkotmánybíróság kizárólag az alkotmányos szempontok érvényesülését ítélni meg, vagyis jelen ügyben azt, hogy az Alaptörvényből fakadó és az Abh.-ban is kifejtett alkotmányos szempontok a támadott bírói döntésekben érvényesültek-e.
- [37] Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel megállapította, hogy az eljáró bíróságok vizsgálata a sértetti minőség meghatározásakor a 90/2011. BK véleményben foglalt szempontokon túl kiterjedt az eset konkrét körülményeire is, különös tekintettel a büntetőjogi jelentőségű kérdésekre (pl. a szolgáltatási visszaélés tekintetében

a vádindítvány nem konkretizálta az esetleges káros eredményt és az elkövetési magatartással kapcsolatos okozati összefüggést, valamint nem jelölte meg a célzat mibenlétét; a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás tekintetében a tényállási hiányosságokon kívül az irányadó bírói gyakorlatot is figyelembe vették). A bíróságok tehát nemcsak a passzív alany és az eredmény hiányára alapozták elutasító döntésüket, hanem az eset konkrét, büntetőjogi szempontból releváns körülményeit is elemezték a pótmagánvádlóként történő fellépéshez szükséges feltételek megállapításakor.

[38] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a kifogásolt bírósági határozatok az indítványozó esetében nem valósították meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványaként felhívott bírósághoz fordulás joga megsértését. Erre tekintettel az indítványt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2007/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3033/2022. (I. 31.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a szabálysértésekről és a szabálysértési eljárásról szóló 2012. évi II. törvény 239/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Egy magánszemély jogi képviselő útján (dr. Hüttl Tivadar ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben kérte a szabálysértésekről és a szabálysértési eljárásról szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 239/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó szerint a támadott döntés ellentétes az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével (véleménynyilvánítás szabadsága) és XXVIII. cikk (4) bekezdésével (visszaható hatályú büntető szankció előírásának tilalma).
- [2] 2. A támadott bírósági határozatban ismertetett tényállás szerint az indítványozó 2021. április 21. napján részt vett egy, az Oroszországi Föderáció Nagykövetsége előtt rendezett demonstráción. Az indítványozóval szemben a szabálysértési hatóság szabálysértési eljárást folytatott le, tekintettel arra, hogy a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 5. § (2) bekezdése alapján a gyűlésekre és rendezvényekre – az ott meghatározott kivételekkel – általános tilalom vonatkozott, az azokon való részvétel szabálysértésnek minősült. A szabálysértési hatóság az indítványozót 100 000 Ft pénzbírsággal sújtotta.
- [3] A szabálysértési hatóság döntésével szemben az indítványozó bírósághoz fordult. Kifejtette, hogy nem gyülekezésen kívánt részt venni, hanem egyéni véleménynyilvánítás volt a célja. Egyedül érkezett a helyszínre, ahol tapasztalta, hogy 3–4 másik személy állt a helyszínen, akik szintén egy bebörtönzött orosz ellenzéki politikus elleni tiltakozásukat kívánták kifejezni. Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy a szabálysértés elbírálásakor már nem volt hatályban gyülekezési tilalom, a gyűlésen való részvétel nem volt szabálysértés, így a hatóságnak az elbíráláskori (enyhébb) szabály alapján kellett volna a magatartását megítélni.
- [4] A bíróság a támadott döntésben bizonyítottan látta, hogy az indítványozó gyűlésen vett részt, így a szabálysértésben való marasztalás tényállási feltételeit adottnak vette. A Szabs. tv. 239/A. § (2) bekezdése pedig rögzítette, hogy a védelmi intézkedések megszegése miatti szabálysértéseket – a Szabs. tv. 4. §-ában rögzített főszabálytól eltérően – az elkövetéskor hatályos szabályok alapján kell elbírálni. Figyelembe véve a szabálysértés körülményeit a bíróság a pénzbírságot 50 000 Ft-ra mérsékelte.
- [5] 3. A bíróság döntését követően az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve a bírói döntés alapjául szolgáló törvényi rendelkezés, a Szabs. tv. 239/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó a bírói döntés alkotmányosságát vizsgálata nem kérte.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a Szabs. tv. vitatott rendelkezése ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében rögzített *nulla poena sine lege* elvvel. Az Alkotmánybíróság gyakorlatát felidézve arra hivatkozik, hogy egyrészt a szabálysértésekre a büntetőjogi tényállásokkal azonos garanciarendszer vonatkozik, másrészt hogy az elvből nem csupán a súlyosítási tilalom, hanem a későbbi enyhébb szabály alkalmazásának a követelménye is következik. A Szabs. tv. 239/A. § (2) bekezdése, amely szövegszerűen kizárja az elbíráláskori enyhébb szabály alkalmazását, az indítványozó szerint ellentmond az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésének.

Az indítványozó kifejezetten sérelmesnek tartotta, hogy a *nulla poena sine lege elv* sérelme egy alapjog (a véleménynyilvánítás szabadsága) gyakorlásának szankcionálását eredményezi.

II.

[7] 1. Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.”

„XXVIII. cikk (4) (Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.”

[8] 2. Az R. vonatkozó rendelkezései:

„5. § (1) Tilos – a 6. § szerinti kivétellel – rendezvényt, valamint gyűlést szervezni, illetve tartani.
(2) Rendezvény helyszínén – a 6. § szerinti kivétellel – a rendezvény helyszínétől függetlenül tilos tartózkodni. Gyűlés helyszínén tartózkodni tilos.”

„23. § (1) A Szabstv. 1. § (1) bekezdésétől eltérően szabálysértést követ el, aki
a) az 1. § (1), (2) és (4) bekezdésében, 2. § (3) bekezdésében, 3. § (1), (3) és (7) bekezdésében, 4. § (1) és (3) bekezdésében, 5. § (2) bekezdésében, 6. § (1) és (5) bekezdésében, 9. § (1) bekezdésében, 10. § (1) bekezdésében, 12. § (1) és (2) bekezdésében, 17. § (7) bekezdésében, 18. § (1) bekezdésében vagy
b) a 8. § (1) bekezdésében meghatározott védelmi intézkedést megszegi”.

[9] 3. A Szabs. tv. vonatkozó rendelkezései:

„4. § A szabálysértést az elkövetése idején hatályban lévő jogszabályok alapján kell elbírálni. Ha a szabálysértés elbírálásakor hatályban lévő új jogszabály szerint a cselekmény már nem minősül szabálysértésnek vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új jogszabályt kell alkalmazni.”

„239/A. § (1) Aki az egészségügyi válsághelyzet során
a) kormányrendeletben meghatározott védelmi intézkedést,
b) a települési önkormányzat területén működő piac, vásár, illetve a piac, vásár területén működő üzletek nyitva tartásának önkormányzati rendeletben meghatározott szabályait megszegi, szabálysértést követ el.
(2) Az (1) bekezdésben meghatározott védelmi intézkedés megszüntetését követően a 4. §-tól eltérően a folyamatban lévő szabálysértési eljárást az elkövetés idején hatályban lévő szabályok szerint kell elbírálni.”

III.

[10] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.

[11] 1. Az indítvány kiemelte, hogy a bírói döntés alkotmányossági vizsgálatát nem, kifejezetten csak a Szabs. tv. vonatkozó rendelkezésének az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti vizsgálatát kérte. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

[12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül napon belül lehet írásban benyújtani. A Pesti Központi Kerületi Bíróság döntését

az indítványozó 2021. augusztus 23. napján vette át. Az alkotmányjogi panasz elektronikus benyújtásának időpontjáról a bíróság nem tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, de az érkeztetőbélyegző alapján a határidő megtartottnak tekinthető.

- [13] 2. Az indítványozó megjelölte az indítványozói jogosultságát (saját ügyében, jogi képviselő útján járt el), valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítványozó részletes, érdemi indokolást terjesztett elő ugyanakkor az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésének sérelmére, így az indítvány megfelelt az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont követelményének. Megállapítható az is, hogy az indítványozó kifejezetten kérte a vonatkozó jogszabályi rendelkezés megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [14] 3. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [15] E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügy alapvető alkotmányossági kérdést vet fel: vonatkozik-e az enyhébb elbírálás követelménye a veszélyhelyzeti kormányzás idején bevezetett szabálysértésekre.
- [16] 4. Az Alkotmánybíróság az indítványt – az Alkotmánybíróság elnökének az Ügyrend 16. § (5) bekezdés a) pontja alapján hozott döntése alapján – soron kívül bírálta el.

IV.

- [17] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [18] 1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság hatásköre arra terjed ki, hogy eldöntse, hogy a konkrét ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezés összhangban van-e az Alaptörvénnyel. Az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy vizsgálja a konkrét ügy tényállási elemeit (ezzel az általános hatáskörű bíróság hatáskörét vonná el), így nincs lehetősége annak elbírálására sem, hogy egy pár fős csoportosulás figyelemzetés nélkül szabálysértési eljárás alá vonása megfelel-e az arányosság követelményének. Hasonlóképp a pénzbírság mértéke sem képezhetette alkotmányossági vizsgálat tárgyát. Az Alkotmánybíróság hatásköre jelen ügyben csak arra terjedhetett ki, hogy az indítványozó ügyében alkalmazott jogszabályi rendelkezés, a Szabs. tv. 239/A. § (2) bekezdéséről állást foglalhasson.
- [19] 2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése a következőképp rendelkezik: „Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.”
- [20] „A *nullum crimen sine lege* és a *nulla poena sine lege* elveket megfogalmazó alkotmányos szabály a jogállamok egyik legnagyobb múltra visszatekintő garanciáját jeleníti meg: az állami büntetőhatalom gyakorlásának korlátját és gyakorolhatóságát övező feltételek előre megismerhetőségének követelményét. Ebből az is következik, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdéséből fakadó követelmények, így a visszaható hatályú büntetőjogi jogalkotás és jogalkalmazás tilalmának védelmi körébe tartozik a büntetőjog valamennyi olyan szabálya, amely az egyéni büntetőjogi felelősség megállapítása szempontjából jelentős.” {16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [33]} E határozat kimondta azt is, hogy a *nullum crimen sine lege* és a *nulla poena sine lege* elvek által nyújtott védelem nem szűkíthető le a büntetőjog különös részi törvényi tényállás elemeire és az abban foglalt büntetési tételekre, hanem felöleli a büntetőjogi felelősségre vonás valamennyi releváns szabályát. Az Alkotmánybíróság gyakorlata egyértelmű a tekintetben is, hogy ezek az elvek a szabálysértésekre is kiterjednek {a 63/1997. (XII. 11.) AB határozat álláspontját megerősítette: 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [94]}.

- [21] Bár az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése szöveg szerint csak az új bűncselekmény megállapításának és a büntetés súlyosításának a tilalmát tartalmazza, az alkotmánybíróági gyakorlat egyértelmű abban a kérdésben, hogy a visszaható hatály tilalma mellett az elbíráláskori enyhébb szabály alkalmazásának a követelménye is a jogállamiságból fakad (a korábbi Alkotmány hatálya alatt meghozott 11/1992. (III. 5.) AB határozattal egyező megállapítást tesz a 38/2012. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [33], illetve utal rá a 3046/2017. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [42]).
- [22] Ebből az következik, hogy közvetlenül az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésére vezethető vissza a Szabs. tv. 4. §-a, amely a következőképp rendelkezik: „A szabálysértést az elkövetése idején hatályban lévő jogszabályok alapján kell elbírálni. Ha a szabálysértés elbírálásakor hatályban lévő új jogszabály szerint a cselekmény már nem minősül szabálysértésnek vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új jogszabályt kell alkalmazni.”
- [23] 3. Az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése értelmében különleges jogrendben az alapvető jogok gyakorlása – a II. és a III. cikkben, valamint a XXVIII. cikk (2)–(6) bekezdésében megállapított alapvető jogok kivételével – felfüggeszthető vagy az I. cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túl korlátozható. Bár az R. veszélyhelyzeti kormányrendelet, ennek jelen ügyben nincs jelentősége, mivel az Alaptörvény nem teszi lehetővé a XXVIII. cikk (4) bekezdésében biztosított büntetőjogi garancia felfüggesztését. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel azt vizsgálta, hogy érvényesült-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése az indítványozó ügyében.
- [24] 4. Az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése értelmében az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni. Az Alkotmánybíróság ezért vizsgálta, hogy a *nullum crimen et nulla poena sine lege* elvek alkotmányos szintű rögzítésének mi a célja: milyen, és mire vonatkozó garanciát biztosítanak a jogrendszerben.
- [25] A büntetőjogi garancia elsődleges, nemzetközi szerződésekben is biztosított célja a jogbiztonság. Csak az felel meg a jogállami feltételeknek, ha az érintettek előre (a cselekmény elkövetését megelőzően) tudhatják, hogy milyen cselekmények minősülnek bűncselekménynek, illetve hogy azok elkövetése esetén milyen büntetéssel kell számolniuk. Erre tekintettel az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdéséből az következik, hogy mind a visszaható hatályú jogalkotás, mind a visszaható hatályú jogalkalmazás tilos a büntetőjog, és tágabban a „bűnügyi jogok” területén.
- [26] A garancia másik eleme, az enyhébb elbíráláskori szabály alkalmazásának követelménye abból ered, hogy a büntetőjogi szabályok érintettre nézve kedvező, dekriminalizációs hatásai kiterjedjenek az elkövetőre. Ha a büntetőpolitika alakulása folytán a jogalkotó már nem tekinti a cselekményt bűncselekménynek, vagy azt kisebb mértékű büntetéssel fenyegeti, az elkövetőnek ne a korábbi, szigorúbb büntetéssel kelljen számolnia.
- [27] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében rögzített garanciarendszer egyik eleme sem sérült a vizsgált ügyben. A Szabs. tv. vitatott 239/A. §-a 2020. június 18-án lépett hatályba, így az indítványozó a 2021. április 21-i cselekményének megvalósítása idejében tudhatta, hogy a cselekményére akkor is az elkövetéskori szabályok fognak vonatkozni, ha az elbíráláskor enyhébb szabályok lépnek életbe. A visszaható hatály tilalma csak akkor sérült volna, ha az elkövetéskori szabály (főszabálytól eltérő) alkalmazásának követelményét a cselekmény elkövetése után vezették volna be a Szabs. tv.-be. Jelen ügyben azonban erről nincs szó.
- [28] Az enyhébb elbíráláskori szabály alkalmazásának a követelménye azért nem sérült, mert jelen esetben nem a jogalkotó büntetőpolitikája változott meg, hanem az utaló szabályban rögzített körülmények: a járványhelyzet enyhülése folytán értékelte úgy a jogalkotó, hogy ismét gyakorolható a gyülekezés szabadsága. Ebből viszont nem következik az, hogy a jogalkotó ne tekintené veszélyesnek a védelmi intézkedés megszegését, még akkor sem, ha az a védelmi intézkedés már nincs hatályban. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdéséből nem következik az, hogy az ügyben valamennyi háttérjogszabály érintettre kedvező változása esetén az elbíráláskori szabályt kell alkalmazni. Ha ez így lenne, akkor például közlekedési szabálysértések és bűncselekmények elkövetői mentesülnének a felelősség alól pusztán amiatt, hogy a közlekedés rendje megváltozott, és az új szabályok szerint magatartásuk már nem jogellenes.
- [29] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: önmagában a Szabs. tv. 239/A. § (2) bekezdésének megsemmisítése sem jelentené azt, hogy az indítványozó mentesül a szabálysértési felelősség alól. Az (1) bekezdés szerint ugyanis szabálysértést követ el az, aki a Kormány által meghatározott védelmi intézkedéseket megszegi, ez a rendelkezés pedig mind az elkövetéskor, mind az elbíráláskor hatályban volt, megalapozva az indítványozó szabálysértési felelősségét.

[30] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a Szabs. tv. 239/A. § (2) bekezdése nem sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdését, ezért az indítványt elutasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/4022/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3034/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.866/2020/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Kúria Bfv.I.866/2020/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítvány, annak kiegészítése és a Kúria támadott, valamint az alsóbb fokú bíróságok kapcsolódó határozatai alapján az ügy lényege és az alkotmányjogi panasz előzményei az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] A Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság a 2000. május 8. napján meghozott és kihirdetett B.422/1998/10. számú ítéletével bűnösnek mondta ki az indítványozót a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 229. § (1) bekezdés I. fordulata alapján hivatalos személy elleni erőszak büntetében. A másodfokon eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a 2002. november 21. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 2.Bf.1682/2002/5. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [4] A terhelt a vele szemben jogerősen kiszabott hat hónap börtönbüntetést 2003. július 31-e és 2004. január 30-a között letöltötte, az állam javára megfizetendő 11 600 forint büntügyi költséget azonban nem fizette meg.
- [5] A terhelt felülvizsgálati indítványát elbírálva a Kúria 2017. november 8. napján meghozott Bfv.II.1421/2017/4. számú határozatával a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság végzését – a másodfokú tárgyalásnak szabályszerű idézés nélkül a terhelt távollétében való megtartása miatt – hatályon kívül helyezte, és a törvényszéket új eljárásra utasította.
- [6] A megismételt eljárásban a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. december 19. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 2.Bf.889/2017/9. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú ítéletet és megállapította, hogy a terhelt a szabadságvesztés büntetését kitöltötte.
- [7] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 648. § a) pontját és a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját megjelölve, anyagi jogi jogszabálysértésként elévülésre hivatkozással, a másodfokú végzés hatályon kívül helyezése, és a terhelt ellen indult eljárás büntethetőséget megszüntető ok miatti megszüntetése érdekében.
- [8] A jelen alkotmányjogi panasz indítványban támadott végzésében a Kúria a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt bírálta el. Annak során megállapította, hogy a konkrét ügyben a marasztalás alapját képező bűncselekmény, vagyis a régi Btk. 229. § (1) bekezdés I. fordulatába ütköző hivatalos személy elleni erőszak büntette elévülési ideje a régi Btk. 33. § (1) bekezdés b) pontja értelmében három év. Figyelemmel arra, hogy a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 2.Bf.1682/2002/5. számú végzésének meghozatalát követően olyan eljárási cselekmény nem történt, amely az elévülést félbeszakította volna, a bűncselekmény büntethetősége 2005. november 21-én megszűnt.
- [9] A büntetőper előzményei körében a Kúria rámutatott, hogy a terhelt által előterjesztett, határidőhöz nem kötött felülvizsgálati indítvány eredményeként megismételt eljárásban a másodfokú bíróság érdemben felülbírálta az elsőfokú ítéletet és azt 2.Bf.889/2017/9. számú végzésével helybenhagyta. A törvényszék ugyanakkor az eljárása során nem vizsgálta az elévülés kérdését, és nem észlelte annak bekövetkeztét. A felülvizsgálat eredményeként a Kúria a jelen alkotmányjogi panaszban támadott végzésben a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.889/2017/9. számú végzését megváltoztatta, valamint a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság B.422/1998/10. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és a terhelt ellen indult büntetőeljárást megszüntette. A Kúria utalt arra is, hogy az alapeljárásban a terheltet az állam javára büntügyi költség megfizetésére kötelezték,

amely kötelezettségének még részben sem tett eleget, így visszatérítés iránt intézkedni nem kellett. A Be. 845. § (4) bekezdés *d*) pontjára figyelemmel egyúttal tájékoztatta az indítványozót, hogy a jogerős ítélet alapján végrehajtott szabadságvesztésért kártalanítás jár a terheltnek, ha a bíróság az eljárást vele szemben jogerős ügydöntő végzésében megszüntette. Felhívta az indítványozó figyelmét, hogy kártalanítási igényét a kártalanítást megalapozó határozat vele történt közlésétől számított egy éven belül érvényesítheti, amely határidő elmulasztása jogvesztő.

- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria azon határozatnak a megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól, amelynek következtében a hivatalos személy elleni erőszak büntette vonatkozásában a büntetőjogi felelősség alól mentesült.
- [11] Úgy vélte ugyanis az indítványozó, hogy a Kúria a kifogásolt ítéletével elvonta tőle azt a lehetőséget, hogy egy korábbi összbüntetési indítványát elutasító végzés és az annak felülvizsgálata tárgyában hozott további végzés ellen alkotmányjogi panasszal éljen. Nem nyújtott számára továbbá kellő jóvátételt sem, mivel csak egyetlen ítélet kapcsán teremtett lehetőséget a kártalanításra, az elítéléshez kapcsolódó egyéb hátrányokat és sérelmeket nem küszöbölte ki. Így sérelmezte, hogy a Kúria nem biztosította számára a sérelmei orvoslását valamennyi olyan ítéletet érintően, amelyekre a Miskolci Törvényszék 2.Bf.889/2017/9. számú végzése, valamint a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság B.422/1998/10. számú ítélete – például a visszaesői minőség megalapozásával – kihatótt. A támadott kúriai végzés következtében álláspontja szerint elesett egy számára kedvezőbb összbüntetés lehetőségétől is. Ezért az indítványozó a Kúria végzését magára nézve hátrányosnak és alapjogait sértőnek tartotta.
- [12] Az indítványozó a Kúria támadott határozatával összefüggésben az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, C) cikk (1) bekezdésének, IV. cikk (2) és (4) bekezdéseinek, valamint XXVIII. cikk (1)–(3) és (7) bekezdéseinek a megsértését állította.
- [13] 2. Arra tekintettel, hogy a Kúria támadott végzése következtében az indítványozó mentesült a hivatalos személy elleni erőszak büntette vonatkozásában a büntetőjogi felelősség alól, az Alkotmánybíróság nyilatkozattételre hívta fel az indítványozót. Abban kérte, hogy az indítványozó erősítse meg, valóban kéri-e a támadott kúriai határozat megsemmisítését. Tájékoztatta továbbá az indítványozót, hogy a Kúria határozatának a megsemmisítése oda vezetne, hogy az indítványozó büntetőjogi felelőssége a hivatalos személy elleni erőszak miatt újra fennállna, ahogyan azt a Miskolci Törvényszék 2.Bf.889/2017/9. számú végzésében és a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság B.422/1998/10. számú ítéletében megállapította, és elesne a kártalanítás lehetőségétől is.
- [14] Az Alkotmánybíróság felhívására az indítványozó határidőben nem válaszolt.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [16] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem volt befogadható.
- [17] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. A jelen indítvány alapjául szolgáló büntető-eljárásban a Kúria Bfv.I.866/2020/8. számú végzése minősült az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a bírósági eljárást befejező, így alkotmányjogi panasszal támadható döntésnek.
- [18] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Kúria tájékoztatása szerint a Bfv.I.866/2020/8. számú végzést az indítványozó 2020. december 14-én vette kézhez, amelyet követően alkotmányjogi panaszát 2021. február 3-án érkezett az elsőfokú bíróság. Így az alkotmányjogi panasz előterjesztése határidőben történt.
- [19] Úgy ítélte meg ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az indítvány csak részben tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek az alábbiak szerint.
- [20] Az indítványozó beadványában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §) és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdés, C) cikk (1) bekezdés, IV. cikk (2) és (4) bekezdései, valamint XXVIII. cikk (1)–(3) és (7) bekezdései]. Meghatározta az Alkotmánybíróság által vizsgálendő konkrét bírósági határozatot, valamint kifejezett kérelmet fogalmazott meg a megsemmisítésére.

- [21] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés értelmében az indítvány mindezek mellett abban az esetben tekinthető határozottnak és fogadható be, ha megjelöli az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [b] pont]; továbbá indokolást tartalmaz arra nézve is, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e] pont]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas az érdemi elbírálásra {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy ezen feltételeket a konkrét indítvány csak részben teljesítette.
- [22] Nem fejtette ki ugyanis az indítványozó az alapjogi sérelem lényegét az indítványban felhívott alaptörvényi rendelkezések köréből az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését és IV. cikk (2) bekezdését érintően.
- [23] Az indítványozónak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére és XXVIII. cikk (7) bekezdésére alapított azon kifogásai, amelyek szerint a Kúria támadott határozata megfosztotta őt az összbüntetésbe foglalás, valamint azzal összefüggésben egy esetben az alkotmányjogi panasz előterjesztésének a lehetőségétől, nem tekinthető alkotmányjogilag értékelhető és a felhívott alapjog sérelmét megalapozó indokolásnak. A Kúria határozata következtében ugyanis az indítványozó az adott eljárásban a büntetőjogi felelősség alól mentesült, és a letöltött szabadságvesztésért kártalanításra jogosult. Így rá nézve kedvezőbb döntés a Kúria előtt az adott büntetőeljárásban nem születhetett. Ugyanezen okból nem alapozhattak meg érdemi vizsgálatot az indítványozónak az Alaptörvény XVIII. cikk (1) és (3) bekezdésével kapcsolatos azon kifogásai, hogy a büntetőeljárás Kúria előtti szakaszában nem volt lehetősége a határozat rá nézve terhes jellegét igazolni.
- [24] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdéseiben foglalt alapjogok – az észszerű időn belüli eljáráshoz való jog és az ártatlanság véelme – sérelmét továbbá az indítványozó egyrésztől szintén nem támasztotta alá jelen eljárásban elfogadható érvekkel, másrésztől azokat nem a Kúria támadott határozata, hanem az alsóbb fokú bíróságok megelőző eljárása kapcsán jelölte meg.
- [25] Ezért az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, C) cikk (1) bekezdése, IV. cikk (2) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1)–(3) és (7) bekezdései alapján nem volt helye az indítvány befogadásának és érdemi vizsgálat lefolytatásának. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az indítvány befogadhatóságát az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésével összefüggésben értékelte.
- [26] 3.2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról döntenéi jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja továbbá az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket. Ezeket a feltételeket vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [27] Az indítvány eleget tesz az Abtv. 27. § (1) bekezdéséből fakadó kritériumoknak, mivel az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A támadott döntéseket érintően továbbá az indítványozó alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosultnak tekinthető, és figyelemmel arra, hogy a megsemmisíteni kért bírósági határozat az indítványozóval szemben folytatott büntetőeljárásban született, nyilvánvalóan érintett is.
- [28] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az is feltétele, hogy az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [29] Az indítványozónak az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésével kapcsolatos kifogásait az az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság a következőképpen értékelte.
- [30] Az indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési

tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [31] A konkrét indítvány kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányult. Az indítványban foglalt alkotmányossági aggályokon keresztül az indítványozó az eljáró bíróságok jogalkalmazásának a helytállóságát vitatta és a támadott határozatokban foglalt döntést magát, annak – álláspontja szerint rá nézve – hátrányos voltát tekintette alapjogi sérelemnek. Az indítványozó alapjogi sérelmét voltaképpen abból vezette le, hogy a Kúria határozatában nem nyújtott számára kellő jóvátételt, mivel csak egyetlen ítélet kapcsán teremtett lehetőséget a kártalanításra, az elítéléshez kapcsolódó egyéb hátrányokat és sérelmeket nem küszöbölte ki.
- [32] Az indítványozó kifogásával összefüggésben rámutat az Alkotmánybíróság, hogy a Kúriának a konkrét büntető-eljárást lezáró határozat meghozatalakor nem volt lehetősége arra, hogy az indítványozó ellen folyt egyéb büntetőeljárásokban hozott határozatokról döntsön, még akkor sem, ha ezen egyéb eljárásokban a Miskolci Törvényszék 2.Bf.889/2017/9. számú végzésében és a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság B.422/1998/10. számú ítéletében foglaltakra figyelemmel minősült az indítványozó többszörös visszaesőnek. Erre akkor sem lenne lehetősége, ha a támadott határozatot az Alkotmánybíróság megsemmisítené és a Kúria új határozatot hozna.
- [33] Az Alkotmánybíróság ezért úgy ítélte meg, hogy az indítványozó által megfogalmazott kifogások alapján nem állapítható meg a támadott bírósági határozatot érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, és nem merül fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés sem.
- [34] 4. A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek, és az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjára figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/387/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3035/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 788. § (1) bekezdés, 793. § (3) bekezdés, 794. § (1) bekezdés *b* és *d*) pontjai, valamint a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.018/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és a megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 788. § (1) bekezdés, a 793. § (3) bekezdés, a 794. § (1) bekezdés *b* és *d*) pontjai, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a Szegedi Törvényszék Kb.II.4/2021/3. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.018/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
 - [2] Az indítványozó 2020. október 14-én feljelentést tett Á. É. rendőr őrmester és G. Cs. rendőr főtörzsőrmester ellen hivatali visszaélés büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 305. § *c*) pont], amelyet a Szegedi Regionális Nyomozó Ügyészség – mivel a cselekmény nem bűncselekmény – elutasított. A határozat ellen az indítványozó fellebbezést terjesztett elő, amelyet a Központi Nyomozó Főügyészség 2020. október 30-án kelt határozatával elutasított. Az indítványozó ezt követően pótmagánvádlóként 2021. január 12-én vádindítványt nyújtott be a Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsához Á. É. rendőr őrmester I. rendű és G. Cs. rendőr törzsőrmester II. rendű terhelt ellen a Btk. 305. § *c*) pontjába ütköző és aszerint minősülő hivatali visszaélés büntette és a Btk. 165. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (3) bekezdés szerint minősülő foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés büntette miatt.
 - [3] A Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsa 2021. február 24-én kelt Kb.II.4/2021/3. számú végzésével a vádindítványt elutasította, mert a pótmagánvádló jogi képviselővel nem rendelkezett. Az indítványozó a végzés ellen fellebbezést terjesztett elő, mert álláspontja szerint nincs észszerű indoka annak, hogy a pótmagánvádlói fellépést a jogalkotó ügyvédi képviselőhöz kösse és ezzel a vagyonos és vagyontalan sértettek között különbséget tegyen.
 - [4] A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 2021. május 19-én véglegessé vált 6.Kbkf.10.018/2021/2. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta.
 - [5] 2021. június 21-én az indítványozó az Alkotmánybírósághoz az Abtv. 26. § (1) bekezdésén és az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszt nyújtott be. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a Be. 788. § (1) bekezdés, a 793. § (3) bekezdés, a 794. § (1) bekezdés *b* és *d*) pontjai alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a Szegedi Törvényszék Kb.II.4/2021/3. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.018/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. A támadott határozatok és az abban foglalt jogszabályi rendelkezések álláspontja szerint az Alaptörvény II. cikkében, XV. cikk (1)–(2) bekezdésében, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglalt jogait sértik.
 - [6] 2021. július 29-én benyújtott indítvány-kiegészítésében az indítványozó alkotmányjogi panaszát kiegészítette, amelyben lényegében az alkotmányjogi panaszban foglaltakat ismételte meg és foglalta egységes szerkezetbe (a továbbiakban együtt: alkotmányjogi panasz).
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatósági feltételeknek.

- [8] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdés és az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának 6.Kbkf.10.018/2021/2. számú végleges végzése 2021. május 19-i keltezésű, az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdés és az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszát 2021. június 15-én – határidőben – postára adta az Alkotmánybírósághoz címezve.
- [9] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés és az Abtv. 27. § (1) bekezdés alapján benyújtott indítvány csak részben felel meg az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 26. § (1) bekezdés, 27. § (1) bekezdés], a támadott jogszabályi rendelkezések és bírósági határozatok megjelölését [Be. 788. § (1) bekezdés, 793. § (3) bekezdés, 794. § (1) bekezdés *b*) és *d*) pontjai, továbbá a Szegedi Törvényszék Kb.II.4/2021/3. számú végzése, a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbkf.10.018/2021/2. számú végzése], az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény II. cikk, XV. cikk (1)–(2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés]. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz továbbá abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezések és a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [10] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésén és az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló indítvány az Alaptörvény II. cikk, XV. cikk (1)–(2) bekezdés, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdés tekintetében nem tartalmaz alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást.
- [11] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben rögzített – követelményének, így annak elbírálására nincs lehetőség [legutóbb: 3215/2015. (XI. 10.) AB végzés, Indokolás [8], valamint pl. 3199/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [22]; 3192/2015. (X. 7.) AB végzés, Indokolás [23]; 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]].
- [12] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszának alapul szolgáló büntető ügyben pótmagánvádló volt, így az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint érintettnek tekinthető [legutóbb pl. 3127/2019. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [21]; 3245/2018. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás [14]]. Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [13] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a továbbiakban az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panasz vonatkozásában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt bírósághoz fordulási jog, míg az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló panasz vonatkozásában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett bírói indokoláshoz való jog tekintetében folytatta vizsgálatát.
- [14] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszában azt állította, hogy a pótmagánvádas eljárásban a Be. támadott rendelkezései alapján kötelező jogi képviselőt sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes eljárás részjogosítványát képező bírósághoz fordulás jogát.
- [16] Az indítványozó álláspontja szerint a kötelező jogi képviselő miatt a bírósághoz forduláshoz való joga szükségtelenül és aránytalanul korlátozott. A bíróságok azon kioktatására, amely szerint pártfogó ügyvéd igénybevétele engedélyezése érdekében a jogi segítségnyújtó szolgálathoz fordulhat, kifejtette, hogy a névjegyzéken szereplő ügyvédek nem megfelelő színvonalú munkát végeznek, leterheltségükre hivatkozással bármikor felmentésüket kérhetik a jogi segítségnyújtást szolgáló kirendelés alól, továbbá a hatóságok irányában részrehajlók annak érdekében, hogy kirendeléseket kapjanak. Vagyontalansága viszont megakadályozza abban, hogy számára megfelelő ügyvédet hatalmazzon meg, ezért a jogi képviselő kötelező igénybe vételére vonatkozó Be. rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését tartja szükségesnek.

- [17] A Be. jogalkotói indokolása szerint „[a] pótmagánvádas eljárásban a sértett kötelező jogi képviselete megteremtésének alapvető oka az volt, hogy a törvény elejét vegye a pótmagánvádló alaptalan fellépésének. Mind a vádindítvány megszerkesztéséhez, mind a vád képviseletének hatékony ellátásához ugyanis szaktudás szükséges.” Az ehhez szükséges szaktudással rendelkező jogi segítők a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény szabályai szerint vehetők igénybe. A pótmagánvádas eljárásban a támadott jogszabályi rendelkezések által előírt kötelező jogi képviselethez szükséges szakértelemmel rendelkező jogi képviselők tehát a rászorulóknak számára is elérhetőek. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában foglalt indokolás a konkrét ügyben eljáró ügyvédek munkájának kritikáját tartalmazza, amely nem alkotmányjogi, hanem adott esetben ügyvédi etikai vagy fegyelmi kérdés. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint annak vizsgálata, hogy a kirendelt ügyvéd a büntetőeljárásban milyen színvonalú munkát végzett, nem az Alkotmánybíróság feladata {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [94]; 3168/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [25]}. Mindezek alapján az indítványban foglaltak nem vetik fel a támadott jogszabályi rendelkezések tekintetében az alaptörvény-ellenesség kételyét, illetve nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [18] 3.2. Az indítványozónak az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszában kifejtett álláspontja szerint a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának 6.Kbf.10.018/2021/2. számú határozata megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett bírói indokolási kötelezettséget, mert ezekre az érveire álláspontja szerint a bíróságok nem adtak megfelelő választ.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott bírósági határozat indokolásában az Ítéltábla kifejtette, hogy amennyiben nem tudott az indítványozó jogi képviseletről gondoskodni, akkor személyes költségmentesség és pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezése iránt a jogi segítségnyújtó szolgálathoz fordulhatott volna, de ezzel a lehetőséggel nem élt, így jogi képviselet hiányában a pótmagánvádlóként történő fellépését a másodfokú bíróság elutasította (támadott végzés 2. oldal 2–4. bekezdés).
- [20] Az Alkotmánybíróság emlékeztet következetes álláspontjára, amely szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {lásd pl. 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Jelen ügyben tehát a másodfokú bíróság által adott indokolás nem veti fel az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét, illetve nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [21] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2551/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3036/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.301/2020/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Ravasz László ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Gfv.VII.30.301/2020/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, mert azok véleményük szerint sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [3] 1.1. A bíróság által megállapított tényállás szerint az indítványozók (az alapügy felperesei) mint adósok az I. rendű alperes jogelődjével 2005-ben lakásvásárlási, 2006-ban ingatlanfelújítási céllal deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek. A szerződések 1.9. pontja rögzítette: „A kölcsön kockázatával kapcsolatban az adós kijelenti, hogy az erre vonatkozó hitelező által részére nyújtott részletes tájékoztatást megértette, a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őt terhelő kockázatokkal tisztában van. Tudomása van különösen azon árfolyamkockázatról, hogy az előfinanszírozási időszak és a futamidő alatt a forintnak a svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása (azaz a folyósításkor érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése) esetén a devizában megállapított törlesztőrészek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Jelen szerződés aláírásával adós tudomásul veszi, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Kijelenti továbbá, hogy az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tette és a kockázatot fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelően mérlegelve vállalta, a bankkal szemben igényt az árfolyamkockázatból eredően nem érvényesít.”
- [4] A felperesek keresetükben elsődlegesen a kölcsönszerződések lehetetlenülésének megállapítását kérték a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 277. § (1) bekezdés c) pontja és 312. § (3) bekezdése alapján. Másodlagosan annak megállapítását, hogy az I. rendű alperes nem a régi Ptk. 277. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltaknak megfelelően teljesített, ezért a felpereseknek a szerződésből eredően kártérítési igényük van. Harmadlagos a régi Ptk. 277. § (5) bekezdésének megsértésére hivatkozással annak megállapítását kérték, hogy a szerződésből eredő kötelezettségét az I. rendű alperes jogelődje megszegte, ezért a felperesek kártérítésre jogosultak. A felperesek kereseti kérelmeik alátámasztásaként többek között arra hivatkoztak, hogy az árfolyamkockázat és a kamatkockázat tekintetében nyújtott tájékoztatás elégtelen volt, ezért e elrendelkezés a régi Ptk. 209. § (1) bekezdése, 209/A. § (2) bekezdése, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdése alapján tisztességtelen.
- [5] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Megítélése szerint a bíróságnak a perbeli árfolyamkockázatról adott tájékoztatást az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül kellett vizsgálnia. Az átlagos fogyasztótól elvárható, hogy a szerződést átolvassa, szükség esetén az ügyintézőhöz kérdést intézzen, a szerződés lényegéről tájékozódjon. Az elsőfokú bíróság szerint a szerződések 9. pontja egyértelmű tájékoztatást tartalmazott arról, hogy a törlesztőrészek emelkedhetnek, kifejezetten rögzítést nyert a szerződésben, hogy a forintnak a svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása esetén a törlesztőrészek forintban fizetendő értéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Ugyanebben a pontban szerepel továbbá az a tájékoztatás is, amely szerint az árfolyamváltozásból eredő kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben az adósok, azaz a felperesek viselik. Ez a tájékoztatás, figyelemmel az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) a C-51/17. számú ítéletében megfogalmazott szempontjaira is, jogszabályi követelményeknek megfelelt, az nem tisztességtelen.

- [6] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [7] A másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az I. rendű alperes jogelődje a deviza alapú kölcsönszerződés kockázataival kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozó kötelezettségének eleget tett. Az I. rendű alperesnek nem kellett már a hitelbírálatkor, azaz még a szerződéskötést megelőzően a teljes futamidőt a vizsgálat tárgyává tennie abból a szempontból, hogy várhatóan a későbbiekben a felperes teljesíteni tudja-e majd a szerződést. Ez fogalmilag kizárt, mivel a pénzügyi intézmény a felperes jövőbeni személyi változásaival nem tud számolni. Ugyanúgy nem láthatók előre hosszútávon azok a folyamatok sem, amelyek a deviza alapú kölcsönök forintosított törlesztőrészletének mértékét befolyásolták. A másodfokú bíróság szerint az árfolyamkockázatról való tájékoztatásnak arra kell kiterjednie, hogy az alapján az adós tájékozott és megalapozott döntést tudjon hozni. Ennek a feltételnek az I. rendű alperes jogelődjének tájékoztatása megfelelt, hiszen annak figyelembevételével előre látható volt annak elvi, sőt gyakorlati lehetősége is, hogy a forintban fizetendő törlesztőrészletek akár korlátlan mértékben emelkedhetnek.
- [8] A felperesek felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [9] A Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás egyrészt megfelelt-e a jogszabályoknak és emiatt a megkötött szerződések semmisesek-e, illetve az adott tájékoztatás megfelel-e a tisztességes tájékoztatással szemben felállított követelményeknek.
- [10] A felperesek azt állították, hogy az I. rendű alperes megsértette a régi Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettségét, mivel az adósokkal nem írtak alá kockázatfeltáró nyilatkozatot. A Kúria joggyakorlata értelmében a kölcsönszerződésben foglalt, annak jól elkülönülő külön részben, ezt a címet viselő pont esetén önmagában az, hogy nem külön okiratban, hanem a szerződésben szerepel a kockázatfeltáró nyilatkozat a régi Hpt. hivatkozott rendelkezésének megsértését nem jelenti, de ha a hivatkozott törvényi rendelkezés megsértésre kerülne, az sem eredményezné a szerződés semmisségét figyelemmel a mindenkire kötelező 6/2013. PJE határozat 3. pontjában kifejtettekre.
- [11] A régi Hpt.-nek a szerződések megkötésekor hatályos 77–78. §-a nem ír elő az eladósodás maximális mértékére irányadó szabályokat, így azokat az I. rendű alperes nem sértette meg, a PSZÁF ajánlásban írtak esetleges megsértése jelen eljárásban nem volt vizsgálható, figyelemmel, hogy a felülvizsgálati eljárásban kizárólag az vizsgálható, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő-e, ugyanakkor a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény szerint a PSZÁF ajánlása jogszabálynak nem tekinthető. A hitelbírálati eljárás során elkövetett esetleges jogszabálysértések a szerződés érvénytelenségét nem eredményezhetik, így a felülvizsgálati kérelemben e körben kifejtettek nem voltak érdemben vizsgálandók.
- [12] A felperesek azt is állították, hogy az I. rendű alperes által az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatások nem feleltek meg a tisztességes tájékoztatás tekintetében az EUB által felállított követelményeknek. E körben a Kúriának – figyelemmel a felülvizsgálati kérelem tartalmára – abból kellett kiindulnia, hogy az I. rendű alperes a tájékoztatást nemcsak a kölcsönszerződések 9. pontjába nyújtotta, hanem az „Ügyfél tájékoztató a devizahitelek kockázatairól” szóló két és fél oldalas összeállításban is. Az ebben írtak figyelembe vehetők függetlenül attól, hogy az adósok azt nem írták alá, hiszen az EUB joggyakorlata szerint a reklámanyagokban írtak is figyelembe veendőek. Ebben a pénzügyi intézmény igen részletes tájékoztatást nyújtott a deviza alapú szerződések kapcsán felmerülő kockázatokról, az árfolyamkülönbözetről, a kamatváltozás lehetőségéről, arról, hogy a forint, illetve a deviza kölcsönnek mik az előnyei, hátrányai, rövid, illetve hosszú távú hitelezés esetén milyen hatásokkal kell számolni. A Kúria úgy ítélte meg, hogy a nyújtott tájékoztatás a tisztességes tájékoztatással szemben a Kúria vonatkozó jogegységi határozataiban, illetve az EUB határozataiban írt követelményrendszernek megfelel. Olyan következtetésre jutni, hogy az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatást egyediesíteni kellett volna sem a Kúria, sem az EUB gyakorlatában nem jelenik meg és az sem, hogy a deviza alapú hitelezés objektíven előreláthatóan alkalmatlan szerződéses konstrukció volt.
- [13] A Kúria a felperesek nem bizonyított állításának tartja, hogy a pénzügyi intézményeknek, illetve az I. rendű alperesnek tudnia kellett figyelemmel a „kamatparitás” elvére, hogy a forint árfolyam jelentős gyengülése várható. Ezzel ellentétes megállapításról tud a Kúria, amely a 6/2013. PJE határozatban kifejtésre is került. Az pedig a konkrét ügyben rendelkezésre álló tájékoztatás alapján megállapítható, hogy az árfolyamkockázat reálisan, akár jelentős mértékben bekövetkező kockázatról a felperesek tájékoztatást kaptak.
- [14] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben úgy nyilatkoztak, hogy a szerződésszegés, a lehetetlenülés, a kártérítés körében a per korábbi szakaszában előadottakat fenntartják. Ezek a kérdések a felülvizsgálati eljárásban nem voltak vizsgálhatók, mert a felülvizsgálati kérelem akkor felel meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 272. § (2) bekezdésében, illetve az azt értelmező 1/2016. (II. 15.) PK

véleményben írtaknak, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját a fél kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozás indokait is ismerteti. Mindezek bármelyikének hiánya a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítását eredményezi. A felperesek által e körben előadottak nem felelnek meg a fent írtaknak, mert e körben megsértett jogszabályhelyként kizárólag a régi Pp. 206. §-át jelölték meg, de ennek indokát nem adták elő. A per korábbi szakaszában előadottak fenntartása nem vehető érdemben figyelembe, hiszen a felülvizsgálati eljárás tárgya a jogerős ítélet, az, hogy az miért jogszabálysértő, ezekben a beadványokban pedig értelemszerűen ilyen megállapítások nem lehetnek.

- [15] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [16] 1.2. Az indítványozók az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria Gfv.VII.30.301/2020/14. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, mert azok véleményük szerint sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [17] Az indítványozók szerint a bíróságok önkényes mérlegeléssel és *contra legem* jogértelmezéssel a régi Pp. 206. § (1) bekezdését, a régi Ptk. 209. § (1) bekezdését és 209/A. § (2) bekezdését, a 93/13/EGK irányelvet, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot megsértve utasították el kereseti kérelmeiket és bizonyítási indítványaikat, mivel nem vették figyelembe az alábbiakat az árfolyam- és kamatkockázatról való tájékoztatás tisztességtelenségének a vizsgálatakor.
- [18] Az indítványozók kifejtik, hogy a kamatparitás elve alapján, valamint a 2004. évi BÉT elemzés alapján az I. rendű alperesnek tudnia kellett, hogy a forint árfolyam jelentős gyengülése várható és a fogyasztó bármikor fizetéképtelenné válhat. Az indítványozók szerint az I. rendű alperesnek a vonatkozó 9/2006. (XI. 7.) PSZÁF ajánlás és a régi Hpt. rendelkezései alapján az írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozatban arról is tájékoztatást kellett volna adnia, hogy a deviza alapú terméknek az átlagfogyasztó számára kezelhetetlen kockázata van. Ezt a kockázatviselő képességet a kockázatfeltáró nyilatkozatban feltárt kockázatok figyelembe vételével minden egyes fogyasztónál egyedileg is vizsgálni kellett volna annak érdekében, hogy megállapítható legyen, ha a fogyasztó jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján nem képes ezen kockázatok kezelésére, hiszen akkor a bank kölcsönt sem nyújthatott volna. Minden egyes fogyasztónak más és más a kockázatviselő képessége, ezért a blanketta kockázatfeltáró nyilatkozat nem tekinthető tisztességesnek a 93/13/EGK irányelv, a régi Hpt. és a PSZÁF ajánlás alapján. Ebből következik, hogy a bíróságok a tisztességes eljáráshoz való jogot sértik azáltal, hogy az egyedi kockázatviselő képességet semmilyen formában nem vizsgáló blanketta kockázatfeltáró nyilatkozat alapján minden, a bank által kötött összes szerződés tekintetében bírálják el azt, hogy a banknak a tájékoztatása tisztességes-e a deviza alapú kölcsön kockázatai tekintetében.
- [19] Az indítványozók hivatkoztak arra is, hogy az I. rendű alperes ügyintézője két különböző (forint és deviza alapú) kölcsöntípust mutatott be azzal, hogy mindkettő alkalmas a szerződési cél megvalósítására. A deviza alapú hitel tekintetében pedig a hitelbírálat során hitelképesnek minősítette őket. Az I. rendű alperesnek ezen magatartása miatt az indítványozók joggal hitték azt, hogy a deviza alapú kölcsön alkalmas a szerződési céljaik megvalósítására, így nem is tudták felmérni azt, hogy a deviza alapú kölcsön objektív kockázatai miatt az milyen hatással lesz a gazdasági helyzetükre. Az I. rendű alperes nem tájékoztatta őket a deviza alapú szerződés kockázatairól, nem íratta velük alá a kockázatfeltáró nyilatkozatot és a hitelbírálat eredményét. E körben hivatkoztak az EUB C-186/16. számú, C-186/17. számú, C-81/19. számú és C-51/17. számú ítéletében kifejtettekre azzal, hogy a nyújtott tájékoztatás ezeknek a szempontoknak nem felelt meg. A banknak az EUB által kidolgozott elvek alapján olyan tájékoztatást kellett volna adnia, amely kifejezetten felhívja az adósok figyelmét arra, hogy előre nem prognosztizálható mértékű, de a deviza alapú kölcsönök objektív árfolyam- és kamatkockázata miatt olyan fokú törlesztőrészlet emelkedés is bekövetkezhet a futamidő alatt, hogy emiatt esetleg fizetéképtelenné válhatnak és nem lesznek képesek visszafizetni a kölcsönt a pénznem súlyos leértékelődése esetén, vagy akár a megélhetésük is veszélybe kerülhet és elveszíthetik a megszerezni kívánt ingatlan tulajdonjogát.
- [20] A régi Hpt. 77–78. §-a alapján jogszabályi szinten meghatározásra került az ügyféli eladósodás maximális mértéke, amely nem haladhatja meg az adósnak a vagyoni és jövedelmi viszonyait figyelembe vevő kockázatviselési képességét [9/2006. (XI. 7.) PSZÁF ajánlás]. Az indítványozók szerint a hitelbírálat során azzal kerültek megtévesztésre, hogy az I. rendű alperes az általa ismert kockázatokat nem vette figyelembe, nem tájékoztatta őket arról, hogy a hitelbírálatot az aktuális árfolyamon végezte el, így tévesen tájékoztatta arról, hogy a futamidő alatt képesek lesznek-e a felvételtől jövedelmi és vagyoni viszonyaikat figyelembe véve törleszteni

a kölcsöntartozást. Erre figyelemmel joggal feltételezhetők, hogy az árfolyam- és kamatkockázat nem valós, illetve korlátozott.

- [21] Az indítványozók álláspontja szerint a fenti jogellenes alperesi magatartások miatt a bíróságoknak helyt kellett volna adniuk az indítványozók kereseti kérelmeinek és meg kellett volna állapítaniuk a kölcsönszerződések semmisségét.
- [22] Az indítványozók szerint a Kúria nem bírálta teljes terjedelmében a felülvizsgálati kérelmüket, valamint nem határozta meg az észszerűen figyelmes és tájékozott átlagos fogyasztó fogalmát, amivel megsértette a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogukat.
- [23] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria Gfv.VII.30.301/2020/14. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosultak és érintettek nyújtották be jogorvoslati jogaik kimerítését követően.
- [25] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [26] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b*) pontja alapján az indítványnak az alkotmányjogi panasz esetén meg kell határozni az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, az *e*) pontja értelmében pedig nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miatt és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott feltételeknek, mert nem tartalmaz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érdemben elbírálható érvelést arra vonatkozóan, hogy a támadott ítélet miként sérti ezeket az Alaptörvényben biztosított jogokat. Az Alkotmánybíróság ezért ezen alaptörvényi rendelkezés vonatkozásában nem folytatott le érdemi vizsgálatot {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [27] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [28] Az Alkotmánybíróság az indítványozóknak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [29] A támadott bírósági ítélettel kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése az eljárás jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [30] Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen {vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}. A jelen ügyben azonban ilyen kivételes, érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági ítélet érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés.
- [31] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók alkotmányjogi panasza valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozók panasza egészében nem

alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, valamint jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.

- [32] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye sem merül fel, az eljáró bíróságok határozataikban számot adtak az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. Az alkotmánybírói gyakorlat szerint „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy önmagában az a körülmény, hogy az indítványozók nem értenek egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [33] Mindezek alapján az indítványozók által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [34] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján, visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírói ügyszám: IV/1970/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3037/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I. 37.086/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A líbiai állampolgár indítványozó jogi képviselője (Ábrahám Dániel Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Ábrahám Dániel) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.37.086/2021/9. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 113.K.706.062/2020/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a bírói döntések sértik az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [2] A támadott bírósági határozatok, az alkotmányjogi panasz, valamint az Alkotmánybíróság előtt az indítványozó ügyében korábban folyamatban volt – a 3416/2020. (XI. 26.) AB végzéssel lezárt – eljárás iratai alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. A Terrorelhárítási Központ (a továbbiakban: TEK vagy alperes) 2020. február hó 10. napján kelt, az idegenrendészeti hatóságokhoz intézett átiratában a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 43. § (2) bekezdés *d*) pontja alapján javaslatot tett az indítványozó kiutasítására, valamint a Harmtv. 43. § (3) bekezdése alapján vele szemben beutazási és tartózkodási tilalom elrendelésére, amelynek időtartamát – tekintettel arra, hogy az indítványozó Magyarország területén tartózkodása a közrendet, közbiztonságot, nemzetbiztonságot jelentősen veszélyezteti –, 10 év időtartamban javasolta meghatározni. A TEK az idegenrendészeti hatóságnak adott véleményében kifejtette, hogy az azt megalapozó adatok, mint a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) alapján minősített adatok, a 31710-4/19/2020.T. számú átiratban kerültek rögzítésre.
- [4] A TEK javaslata alapján az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF) a 2020. március 19. napján kelt határozatával az indítványozót az Európai Unió területéről Líbia területére kiutasította, a kiutasítás végrehajtását hatósági kísérettel (kitoloncolással) Líbia államhatáráig elrendelte, valamint 10 év beutazási és tartózkodási tilalmat rendelt el az indítványozóval szemben.
- [5] Az indítványozónak az OIF határozata elleni keresetét a Fővárosi Törvényszék elutasította, a bírósági határozat ellen benyújtott alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybíróság fenti számú végzésével visszautasította.
- [6] A jelen ügyben előterjesztett panaszban foglaltak szerint az indítványozó kitoloncolása nem járt sikerrel, a kiutasítás végrehajtására foganatosított idegenrendészeti őrizetet egy év után megszüntették, jelenleg a kijelölt tartózkodási helyén él, Budapest és Pest megye területét nem hagyhatja el.
- [7] Az indítványozó 2020. június 22. napján nemzeti minősített adatok megismerésére irányuló kérelmet terjesztett elő a TEK-nél, amely szerv határozatával a megismerési engedély kiadását megtagadta. Indokolásában kifejtette, hogy a megismerni kívánt adatok 2039. december 31. napjáig kerültek titkosításra, azok érvényességi idő előtti nyilvánosságra hozatala, illetéktelen személy részére történő hozzáférhetővé tétele károsítja az Mavtv. 5. § (1) bekezdés *c*) pontja szerinti nemzetbiztonsági, bűnüldözési és bűnmegelőzési tevékenységi körbe tartozó, minősítéssel védhető közérdeket, továbbá a TEK az eljárása során a jogszabályi keretek között olyan tevékenységet végzett, amelyben a megszerzett információk nem függetleníthetők a felhasznált eszközöktől, illetőleg az információgyűjtés keretében feltárt egyéb tényektől.
- [8] 1.2. A Fővárosi Törvényszék 113.K.706.062/2020/13. számú ítéletével az indítványozónak a TEK határozata ellen előterjesztett keresetét elutasította. Ítélete indokolásában a bíróság leszögezte, hogy az indítványozó

megismerési engedély iránti kérelmét az alperes az Mavtv. 11. § (3) bekezdése szerinti eljárásban bírálta el, melynek során az Mavtv. 11. § (2) bekezdése szerinti vizsgálatot elvégezte, indokolási kötelezettségének eleget tett, a megtagadás oka egyértelmű, további információt a konkrét ügyre vonatkozóan nem kellett, hogy tartalmazzon, ugyanis a határozat részletesebb indokolása a minősített adat sérelme nélkül már nem valósítható meg.

- [9] A bíróság szerint az alperesi határozatból – amely utalt a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.) 5. § g) pontjára is –, egyértelműen megállapítható, hogy a minősítés az Mavtv. szerinti közérdeket védi, mivel a kért adatok megismerése az Mavtv. 5. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt feladatok hatékony ellátását veszélyeztetné, és ezáltal Magyarország nemzetbiztonsági tevékenységének zavartalanságához fűződő közérdek sérelmét okozná.
- [10] 1.3. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I. 37.086/2021/9. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék 113.K.706.062/2020/13. számú ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria megállapítása szerint a közigazgatási határozatnak az Mavtv. 11. § (2) bekezdés második mondatából következően tartalmaznia kell egy olyan indokolást, amely az adatok megismerésének a minősítéssel védett közérdek sérelemmel való okozati összefüggését bemutatja és ennek a követelménynek mind az alperesi határozat, mind az elsőfokú ítélet megfelel.
- [11] Megállapította a Kúria azt is, hogy a határozat jogszerűségével kapcsolatos kérdésben való állásfoglaláshoz a bíróságnak meg kell ismernie a szakvéleményben foglaltakat, ez biztosítja az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát, mert a hatékony bírói jogvédelem azon követelménye, hogy a bíróság a perbe vitt jogokról érdemben döntsön, csak így valósulhat meg. A perbeli iratokból a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szakvéleményt beszerezte és a tanács tagjai azt – zárt tanácsülésen – teljeskörűen megismerhették.
- [12] Megállapította a Kúria továbbá, hogy bár az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozott az Nbtv. 5. § g) pontjára, ez azonban nem alapozza meg az ítélet hatályon kívül helyezését, mert az ítélet emellett helyesen tartalmazza azokat a jogszabályi előírásokat, amelyeket a határozat jogszerűségének megítélésénél figyelembe kell venni.
- [13] Helytállóan találta a felülvizsgálati bíróság azt az elsőfokú bírósági megállapítást is, hogy az alperesi határozat jogszerűsége megítélésekor a bíróság nem veheti figyelembe az indítványozó személyes életkörülményeit, kiépített egzisztenciáját, továbbá azt a hivatkozását, hogy az indítványozóval szemben nem indult büntetőeljárás.
- [14] Végül a döntés elvi tartalmaként – annak rögzítése mellett, hogy a szakvéleményt a Kúria is bekérte és azt a tanács tagjai zárt tanácsülésen áttanulmányozták –, a Kúria kimondta, hogy az Mavtv. 11. § (3) bekezdésében szabályozott, az eljáró bíróság minősített adat megismerése garantálja a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülését.
- [15] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére és a XXVIII. cikk (7) bekezdésére hivatkozva kifejtette, hogy az eljáró bíróság alaptörvény-ellenesen mondta ki azt, hogy az Mavtv. 11. §-ának (3) bekezdésében szabályozott, az eljáró bíróság részére biztosított minősített adat megismerése garantálja a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot. Az indítványozó szerint ugyanis egyrészt e jogszabályi rendelkezés azt önmagában nem garantálja, másrészt mivel ő nem kapott lehetőséget a közrendi, közbiztonsági klauzula alkalmazhatóságáról való meggyőződésre, így az eljárás eleve nem lehetett tisztességes.
- [16] Az indítvány szerint is alapvető, hogy az eljáró bíróság megismerhesse a minősített iratot, de a bírói megismerés még nem elegendő a minősített irat valóságtartalmának megállapításához, ahhoz az is kellene, hogy az indítványozót is meghallgassa a bíróság, máskülönben a bizonyítékok ellenőrzésére nincs lehetőség. Az indítványozó szerint nem üresíthető ki a közigazgatási szervek és a bíróságok indokolási kötelezettsége, racionálisan ugyanis elkülöníthető (lenne) egy minősített iratból az a nemzetbiztonsági tevékenység, amelynek felfedése sérti az ország érdekeit, és meghatározható lenne az, a kérelmezővel közlendő minimum tartalom, amely az alkalmazott szankció indoka. Jelen formájában az eljárás véleménye szerint csak pro forma jogorvoslatot eredményez, hiszen a kiutasítására úgy került sor, hogy korábban nem állt rendelkezésére a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított hatékony jogorvoslat az idegenrendészeti hatóság döntése ellen.
- [17] Az indítványozó szerint ugyancsak a tisztességes eljárás alapjogi követelményét sérti a megismerési eljárás és az alapeljárás elválasztása, mert ugyanabban az eljárásban kellene megismerni a bizonyítékként szolgáló minősített adatot, mint amelyikben azt felhasználták vele szemben. Álláspontja szerint a fegyveregyenlőség követelményét sérti, hogy a megismerési eljárásban rajta kívül minden eljárási szereplő megismerheti a minősített iratot, de ő, akire mindez vonatkozik és akit ennek alapján joghátránnyal sújtanak, ad absurdum még egy

esetleges tévedést sem tisztázhat. Indítványozói álláspont szerint a bíróságoknak a nemzetbiztonsági érdekeket nem sértő, de alapvető információkat tartalmazó indokolással kellett volna a határozatokat ellátnia, ennek hiányában a döntések alaptörvény-ellenesek a XXIV. cikk (1) bekezdés második fordulata alapján is.

- [18] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [19] 3.1. Az indítványozó a Kúria ítéletét 2021. április 30-án vette át, az alkotmányjogi panaszt 2021. június 28-án – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit [XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (7) bekezdés], és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, valamint az alkotmányjogi panasz kifejezett kérelmet tartalmaz az ítéletek megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló közigazgatási peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Megállapította továbbá az Alkotmánybíróság azt is, hogy az indítványnak a fegyveregyenlőség sérelmére és az indokolás hiányára vonatkozó, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére alapított érvelése – mivel a jogerős ítéletet és a felülvizsgálati eljárásban hozott kúriai ítéletet támadja – tartalmilag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogra vonatkozik.
- [20] 3.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján a kérelem – egyéb feltételek mellett – akkor tekinthető határozottnak, ha tartalmazza annak indokolását, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [21] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt kifogásolta, hogy: *i)* miért nem az idegenrendészeti eljárásban, hanem csak külön eljárásban vizsgálható az adatok megismerésére vonatkozó kérelem; továbbá *ii)* miért nincs garanciája annak, hogy ő a reá vonatkozó adatokat – legalább valamilyen mértékig – megismerhesse és a bíróságok előtt ezen bizonyítékokra vonatkozóan nyilatkozatot tehesse.
- [22] Fentiek alapján az alkotmányjogi panaszban előterjesztett indokolásról az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az indítványozó – ugyan formailag a bírósági határozatok alaptörvényellenességét állította – valójában a bíróságok által alkalmazott jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességére (részben a véleménye szerint hiányzó garanciális szabályokra) hivatkozott, ideértve a korábbi eljárásban vele szemben alkalmazott idegenrendészeti jogi szabályozást is.
- [23] Bár az indítványozó alkotmányjogi panaszában kizárólag a bírói döntés alaptörvény-ellenességét állította, az Alkotmánybíróság vizsgálta annak lehetőségét is, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (1) bekezdés szerint a befogadás feltételeinek megfelel-e. Ennek során azonban az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az indítvány részben nem tartalmaz határozott kérelmet az Mavtv., vagy annak valamely rendelkezése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, részben tartalma szerint mulasztás megállapítására irányul. Ez utóbbi kapcsán megjegyzendő, hogy „[a]z Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata alapján az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotói mulasztás megállapítását az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során hivatalból alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza, így annak indítványozására senki nem jogosult” [lásd például: 3476/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [24] 4. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában meghatározott feltételnek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2799/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3038/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a koronavírus elleni védettség igazolásáról szóló 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet 2. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján a koronavírus elleni védettség igazolásáról szóló 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. § (4) bekezdése mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján – határidő megjelölésével – kötelezze a jogalkotót, a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megszüntetésére, figyelemmel arra, hogy a Rendelet sérti az Alaptörvény II. cikkében, a III. cikk (2) bekezdésében [helyesen III. cikk (1) bekezdésében], valamint a XV. cikk (1), (2) bekezdésében meghatározott alapjait.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz – az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] A Rendelet 2021. február 13. napján lépett hatályba, azt a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében rögzített hatáskörében, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXXVIII. törvény 51/A. §-ára figyelemmel alkotta meg. A Rendelet a hatósági igazolványra (védettségi igazolványra) jogosító feltételeket, továbbá annak adattartalmára, kiállítására, pótlására vonatkozó szabályokat tartalmazza.
- [4] A Rendelet alapján hatósági igazolványra jogosultak azok, akik a COVID-19 betegségből a Rendeletben meghatározott időn belül felgyógyultak vagy az Európai Unióban, illetve a Magyarországon engedélyezett és a lakosság oltására felhasznált, a gyártó által meghatározott dózisu COVID-19 oltóanyaggal történt védőoltást megkapták. A hatósági igazolványra való jogosultságot tehát a felgyógyulás vagy az oltottság ténye alapozza meg.
- [5] A felgyógyulás tényét és időpontját igazolja az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térben (a továbbiakban: EESZT) nyilvántartott, 1.) az utolsó pozitív eredményű, a koronavírus kimutatására szolgáló molekuláris biológiai vizsgálatot vagy antigén gyorsesztesztet követő negatív eredményű, a koronavírus kimutatására szolgáló molekuláris biológiai vizsgálat, vagy 2.) negatív eredményű, a koronavírus kimutatására szolgáló molekuláris biológiai vizsgálat hiányában, az utolsó pozitív eredményű, a koronavírus kimutatására szolgáló antigén gyorseszteszt vagy molekuláris biológiai vizsgálat napját követő tizedik nap eltelte. Ebben az esetben a védettségi igazolványt a jogosult természetes személy részére a Budapest Főváros Kormányhivatala (továbbiakban: hatóság) hivatalból állítja ki [Rendelet 2. § (6) bekezdés].
- [6] A Rendelet alkotmányjogi panasszal támadott szabálya a felgyógyulás tényének igazolását megengedi abban az esetben is, ha az érintettől az EESZT-ben nem tartanak nyilván pozitív eredményű koronavírus kimutatására szolgáló antigén gyorseszteszt vagy molekuláris biológiai vizsgálati eredményt. Ebben az esetben az érintett az egészségügyi szakmai szabályoknak megfelelő, Magyarországon működő egészségügyi szolgáltató által laboratóriumban elvégzett, pozitív eredményű vizsgálattal igazolhatja, hogy szervezetében a koronavírus elleni ellenanyag jelen van [Rendelet 2. § (4) bekezdés]. A védettségi igazolványt a jogosult természetes személy részére ilyenkor a hatóság nem hivatalból, hanem kérelemre állítja ki [Rendelet 2. § (7) bekezdés].
- [7] A panasz benyújtását megelőzően a koronavírus elleni védettség igazolásáról szóló 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet egyes határidőkkel kapcsolatos módosításáról szóló 336/2021. (VI. 11.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése a Rendelet 2. § (4) bekezdését 2021. június 12. napjával módosította. Ez az indítványozó által felvetett alkotmányossági aggályokat nem érintette, mivel a módosítás pusztán azok alanyi körét bővítette, akik számára

a felgyógyulás tényének igazolása, ezáltal a védettségi igazolványhoz történő hozzáférés az EESZT-ben addig nem nyilvántartott laborvizsgálati eredménnyel is igazolhatóvá vált.

- [8] 3. Az indítványozó az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét abban jelölte meg, hogy a Rendelet a védettségi igazolvány megszerzésétől elzár immunitással rendelkező állampolgárokat is azzal, hogy a sejtes immunitással rendelkező állampolgároknak nem teszi lehetővé a védettségi igazolvány megszerzését, miközben a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet egyes alapvető jogoknak a gyakorlását a védettségi igazolvány meglététől teszi függővé. A panasz szerint az antitestek csak egy ideig mutathatók ki a szervezetben, ám a sejtes immunitás akár éveken keresztül, akár egy életen keresztül is védhet. Ma már Magyarországon is léteznek a sejtes immunitás megállapítására hitelesített laborvizsgálatok. A Rendelet az immunitással rendelkező állampolgárok között tesz különbséget pusztán az immunitás megszerzésének, kialakulásának eltérő volta alapján. Ennek következtében a Rendelet a következők szerint sérti az indítványában megjelölt alapjogokat.
- [9] Az Alaptörvény II. cikke az alkotmányjogi panasz szerint azért sérült, mert a Rendelet az önrendelkezési jog, mint az emberi méltósághoz való jog részjogosultsága tekintetében korlátozza a védettségi igazolvással nem rendelkező, ámde immunitással rendelkező állampolgárokat, ezzel olyan magatartásra szorítva őket, hogy igyekezzenek védettségi igazolvást szerezni, vagyis a Rendelet egy olyan kényszerhelyzetet hoz létre, ahol az érintettek nem szabad akaratukból dönthetnek egy egészségügyi beavatkozás (az oltás felvétele) mellett.
- [10] Az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésben foglalt alapjog sérelmét abban látja az indítványozó, hogy a védettségi igazolvánnyal nem rendelkezők embertelen, megalázó bánásmódban részesülnek a hátrányos megkülönböztetés elszენvedése folytán.
- [11] A XV. cikk (1) és (2) bekezdése azért sérült az indítványozó szerint, mert a Rendelet a védettségi igazolvással rendelkező állampolgárok és a védettségi igazolvánnyal nem, de védettséggel rendelkező állampolgárok között társadalmi különbségeket teremt a közösségi terek, a kereskedelmi egységek használata, a fogyasztás, és a szolgáltatások igénybevétele terén. A Rendelet diszkriminatív azért is, mert aránytalanul hátrányos helyzetbe hozza mindazokat, akik immunitással rendelkeznek, de nem jogosultak a védettségi igazolására.
- [12] Az indítványozó közvetlen, és aktuális érintettsége igazolásaként előadta, hogy 2020. május utolsó és június első hetében esett át a fertőzésen. Felépülést követően PCR tesztet végeztetett magán, és a laboratóriumi eredmény szerint koronavírus elleni ellenanyag 2021. március 5. napján még található volt a szervezetében, de a laboratórium által jelzett, szeropozitivitáshoz szükséges határértéket nem érte el.
- [13] Az indítványozó előadása szerint védettséget igazoló okiratra nem jogosult, mert a védettség utólagos igazolását a Rendelet pozitív ellenanyagszint esetén teszi lehetővé. Az indítványozó csatolta a Medcover Diagnosztikai Központ 547/2021.03.04. sorszámú laboratóriumi eredményét, s nyilatkozott arról, hogy a védőoltás felvételét egészségügyi kockázatok miatt visszautasítja.
- [14] Mindezekre figyelemmel az indítványozó azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 46. § (1) bekezdése és (2) bekezdése c) pontja alapján hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményként a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítsa meg.
- [15] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [16] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [17] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panaszt a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Mivel a Rendelet 2021. február 13. napján lépett hatályba, a panasz pedig 2021. augusztus 11. napján érkezett az Alkotmánybíróságra, e követelmény jelen panasz vonatkozásában megvalósul.
- [18] Az Abtv. 26. § (2) bekezdés szerinti panasz is csak az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére alapítható [3232/2021. (VI. 4.) AB végzés, Indokolás [9]; 3238/2021. (VI. 4.) AB végzés, Indokolás [17]]. E követelménynek az Alaptörvény II. cikke [24/2014. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [140]], az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése [27/2021. (XI. 5.) AB határozat, Indokolás [68]], valamint a XV. cikk (1) és (2) bekezdése [27/2021.

(XI. 5.) AB határozat, Indokolás [61]} egyaránt megfelel, mivel mindegyik az indítványozó alapjogaként értelmezhető tartalmat hordoz.

- [19] 5. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján azt is vizsgálnia kell, hogy az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel-e [Abtv. 52. § (1b) bekezdés]. E követelménynek az alkotmányjogi panasz részben felel meg, tartalmazza ugyanis azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont, Abtv. 26. § (2) bekezdés]; az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]; indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont alapján a kérelem akkor határozott, ha kifejezett kérelmet tartalmaz a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára. Az Alkotmánybíróság azonban megállapította, hogy az indítványozó panaszában a kifogásolt jogszabályi rendelkezés kapcsán kifejezetten jogalkotói mulasztás megállapítására tett indítványt.
- [20] Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata alapján az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotói mulasztás megállapítását az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során hivatalból alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza, így annak indítványozására senki nem jogosult. Ennek megfelelően nem alkalmas az indítvány érdemi elbírálásra, ha nem tartalmaz világos kérelmet az alkalmazandó jogkövetkezményre, vagy olyan jogkövetkezmény alkalmazását kéri – mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítása –, amelynek indítványozására az indítványozó nem jogosult {3217/2015. (XI. 10.) AB végzés, Indokolás [16]–[17]; 3330/2017. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [19]–[20]; 3222/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [21] 6. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó nem jogosult a panasznak a fenti tartalommal való előterjesztésére, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3040/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3039/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 110/A. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.090/2021/4. számú ítélete, valamint a Győri Törvényszék 2.Pf.20.046/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Vörös József ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (a továbbiakban: Fétv.) 110/A. §-a, illetve annak utolsó mondata, valamint a Kúria Pfv.V.20.090/2021/4. számú ítélete és a Győri Törvényszék 2.Pf.20.046/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az ítéleti tényállások szerint a felperes (jelen alkotmányjogi panasz indítványozója) az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt.-vel, valamint a Kincstári Vagyon Igazgatósággal 2001. szeptember 6-án kötött mezőgazdasági és földhasznóbérelti szerződéssel tíz évre hasznóbérelbe vette a szerződés mellékletében megjelölt állami tulajdonú földeket. A szerződés időtartama 2002. február 22-én ötven évre módosult. A hasznóbérelti ingatlanok közül egyes ingatlanok tulajdonjogát az alperes 2016. december 22-én megszerezte a Magyar Államtól. Az alperes az ingatlanai hasznóbérelti díjának a helyben szokásos piaci hasznóbérelti díjra való emelését kezdeményezte a 2017. május 15-én kelt, a felperesnek 2017. május 17-én kézbesített levelében. A kezdeményezéshez igazságügyi szakértői véleményt csatolt, amely alapján a hasznóbérelti díjat fel kívánta emelni. A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a Fétv. 50/A. § (1) bekezdésén alapuló kezdeményezés érvénytelen, nem fűződik hozzá joghatás, a szerződést az alperes ajánlata nem módosította. A másodlagos keresete arra irányult, hogy a bíróság a Fétv. 50/A. §-a alapján az ingatlanok helyben szokásos hasznóbérelti díját 580 Ft/AK/évben állapítsa meg. Előadta, hogy a Fétv. 50/A. §-át az adott esetben a Fétv. 110/A. §-a rendeli alkalmazni.
- [3] A perbeli mezőgazdasági földhasznóbérelti szerződést a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: Ptké.) 53/C. §-a minősíti olyan új szerződésnek, amelyre a Fétv. 110/A. §-a vonatkozik. E jogszabályi rendelkezések azonban alaptörvény-ellenesek. A kezdeményezés érvénytelen, mert az alperes elmulasztotta csatolni a Fétv. 50/A. § (2) bekezdése által előírt igazságügyi szakvéleményt. A csatolt szakvélemény nem igazságügyi szakvélemény, hanem az alperes megbízása alapján készült magánszakértői vélemény. Hibás módszertanon, illetve számításokon alapul, így az abban meghatározott hasznóbérelti díj nem a Fétv. 50/A. § (4) bekezdése szerinti piaci hasznóbérelti díj. A bíróságtól a Fétv. 50/A. § (4) bekezdése alapján megállapítani kért piaci hasznóbérelti díj annyi, amennyit a perbeli terület bérelti jogáért jelenleg fizet.
- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Indokolása szerint nem kellett kezdeményeznie az Alkotmánybíróság eljárását, mert az a 3278/2017. (XI. 2.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh1.) elutasította, illetve visszautasította a Fétv. és a Ptké. felperes által hivatkozott rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezéseket. A felperes elsődleges keresete alaptalan, mert

állításával ellentétben a kezdeményezéshez az alperes igazságügyi szakértői véleményt csatolt, amelyben a szakértő a piaci haszonbérleti díj mértékére adott véleményt. A másodlagos kereset vonatkozásában a felperes terhelte annak bizonyítása, hogy a haszonbérleti díjat az általa megjelölt összegben indokolt megállapítani. A felperes azonban a szakértői díjat nem előlegezte meg, a bíróság felhívására nem nyilatkozott, ezért a másodlagos keresete bizonyítatlanság miatt nem volt teljesíthető. A kereset elutasítása folytán törvény erejénél fogva áll be az alperes által kezdeményezett díj mértéke.

- [5] A másodfokú bíróság az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletében helybenhagyta az elsőfokú ítéletet és rámutatott, hogy a kereset elbírálása kapcsán azt kellett vizsgálni, alkalmazható-e a peres felek közötti szerződésre a Fétv. 50/A. § (1)–(5) bekezdése és a 110/A. §-a. A törvényszék szerint a felek kapcsán *novációról* (új szerződésről) nem beszélhetünk, szinguláris jogutódlás valósult meg bérbeadói pozícióban. Mindebből következően a Ptké. 53/C. §-a nem alkalmazható, az ugyanis valamennyi jog és kötelezettség átszállását írja elő. A jogvitában ehhez képest azt kellett eldönteni, hogy szinguláris jogutódlás esetén alkalmazható-e a Fétv. 2016. január 6. napjától hatályos 50/A. §, illetve 110/A. § rendelkezése. Mivel a perbeli szerződés nem nováció, nem irányadó a Fétv. 110/A. §-a, az ugyanis az új haszonbérleti szerződésre rendeli alkalmazni a Fétv. 50/A. §-át. A Fétv. 110/A. § azonban akként fogalmaz, hogy az „új szerződésre is” alkalmazni kell a rendelkezést, amelyből következően a novációnak nem tekintett jogutódlás esetében is alkalmazandó a jogszabály. Mindebből következően jogszabály általi szerződésmódosításra került sor, amely a felperes és az alperesi jogelőd által 2001. szeptember 6-án megkötött haszonbérleti szerződést is érintette. Ekként a felek szerződéses jogviszonyára alkalmazandó a Fétv. 50/A. §-a. A felperes volt köteles bizonyítani az általa állított haszonbérleti díj összegét. A bizonyítási terhet az elsőfokú bíróság helyesen osztotta ki. Miután a felperes nem tett eleget a szakértői díj előlegzési kötelezettségének, viseli a bizonyítatlanság következményeit. A másodfokú bíróság a fenti körben hivatkozott a 22/2018. (XI. 20.) AB határozatra (a továbbiakban: Abh2.).
- [6] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsődleges keresetének helyt adó határozat hozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [7] A Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletében a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletében rögzítette, hogy a szerződésátruházás jogintézménye dogmatikai háttérének, a jogutódlás és a nováció kérdéseinek vizsgálata a per eldöntéséhez szükségtelen volt. A perbeli haszonbérleti szerződést a szerződő felek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) hatálybalépése előtt kötötték. Az alperes a felperesnek haszonbérbe adott földek tulajdonjogát a Ptk. hatálybalépését követően szerezte meg. Az alperes a Fétv. 50/A. §-a alapján kezdeményezte a szerződés haszonbérleti díjának módosítását. Ilyen tényállás mellett a per eldöntése szempontjából annak volt jelentősége, hogy a szerződésbe belépő alperes és az eredeti szerződés másik fele, azaz a felperes között fennálló haszonbérleti szerződésre alkalmazni kell-e a Fétv. díjmódosítást lehetővé tevő 50/A. §-át. Azt, hogy a Fétv. 50/A. §-a hatálybalépése előtt kötött haszonbérleti szerződések esetében a díjmódosítási lehetőséget miként lehet alkalmazni, a Fétv. átmeneti rendelkezései közé beiktatott 110/A. § határozza meg. E jogszabályi rendelkezéssel a jogalkotó a Fétv. 50/A. §-a által lehetővé tett díjmódosítási lehetőséget e szerződés esetében akkor tartotta indokoltnak biztosítani, ha a föld tulajdonjogának átruházása folytán 2016. január 6-át követően változás következik be a haszonbérleti pozícióban. A perbeli esetben éppen ez történt. Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben elutasította Fétv. 50/A. §-a és a 110/A. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezéseket, mert azok nem ütköznek a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmába és nem sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglaltakat. Fentiek alapján az alperesnek volt jogszabályi lehetősége arra, hogy kezdeményezze a haszonbérleti szerződés módosítását a haszonbérleti díjnak a kezdeményezéskor irányadó a helyben szokásos piaci haszonbérleti díjra való módosítása érdekében. A felperes a kezdeményezés alaki okból való érvénytelenségére a másodfokú eljárás során alaptalanul hivatkozott.
- [8] 1.2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény 28. cikkének, B) cikk (1) bekezdésének, R) cikk (2) bekezdésének, T) cikk (3) bekezdésének, XII. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítvá-

nyozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. A jogi képviselővel eljáró indítványozó csatolta az eljáró jogi képviselő meghatalmazását. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, illetőleg 27. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszát.

- [11] Az Alkotmánybíróság előjáróban hangsúlyozza, hogy irányadó gyakorlata értelmében, ha a panasznak több tárgya van, a panasz tárgyaira vonatkozóan külön-külön kell az alkotmányjogi panaszban bemutatni, hogy azok milyen indokok, érvek alapján alaptörvény-ellenesek [lásd hasonlóan 3193/2016. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [15]; 3251/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [16]–[17]]. Ha az indítványozó egyetlen beadványban egyaránt támad jogszabályi rendelkezést és bírói döntést is, esetleg ezek közül többet is, akkor panaszának valamennyi jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés vonatkozásában, külön-külön ki kell elégítenie a törvényben meghatározott követelményeket [3193/2016. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [15]].
- [12] 3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló indítvány a jogszabályi rendelkezést (Fétv. 110/A. §) az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt visszamenőleges hatályú jogalkalmazás és jogalkotás tilalmának sérelme, az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt vállalkozáshoz való jog sérelme, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jog sérelme, valamint az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdésének sérelme alapján támadja.
- [13] Az indítvány szerint a Fétv. támadott rendelkezésével a jogalkotó a már érvényesen létrejött, termőföldek használatára vonatkozó szerződés módosítási feltételeit szabályozza, és új alapokra helyezi annak egy lényeges részét. Az állam a magánjogi szerződésekbe úgy avatkozott be, hogy nem csupán korlátozta, hanem teljes mértékben megfosztotta a magánjogi jogalanyokat szerződéskötési szabadságuktól a haszonbérleti díj megállapításának körében. A Fétv. 110/A. §-a által alkalmazásra kerülő Fétv. 50/A. § olyan szerződéses konstrukciót hozott létre, amely jelentősen beavatkozik a szerződő felek magánjogi autonómiájába, azok esetleges akarata ellenére, vagy éppen figyelmen kívül hagyva a szerződés tárgyait, a korábbi szerződéses kapcsolatot. A Fétv. 110/A. §-a úgy avatkozik be a már fennálló földbérleti jogviszonyokba, hogy az a szerződésben maradó félre egyértelműen terhesebb lett mint ahogyan a haszonbérleti szerződés keletkezése idején volt. Ezzel az indítványozó haszonbérlet számára hátrányosabban változott meg a kötelelem. Az új tulajdonos a jogviszonyba lépésekor azonnal megemelhette a haszonbérleti díj mértékét. A haszonbérleti díj módosításának első időpontja meghatározásakor a Fétv. 110/A. §-a alapján az új tulajdonos hozzászámíthatja a tulajdonosváltás előtt eltelt időszakot is. Ezzel a haszonbérlet számára egy olyan visszamenőleges hatályú kötelezettség került a szerződéses szabályozás körébe, ami sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, közelebbről a jogbiztonságot és a visszamenőleges hatályú jogalkalmazás tilalmát.
- [14] Az indítványozó második, vagylagos kérelmében idézett mondat, amely a Fétv. 110/A. § végén található (annak utolsó mondata), megengedi, hogy az új tulajdonos a jogszerzése előtti időtartamot is beszámítsa a kezdeményezése időszakához. Az indítvány szerint ez a szabályozás az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe és a XIII. cikk (1) bekezdésébe ütközik, mert visszaható hatályú, sérti a jogbiztonságot és „tágabb értelmű tulajdonjogát, mint szerzett – haszonbérleti – jogát”. Az indítványozó álláspontja szerint a tartós jogviszonyokba nem lehet beavatkozni egyik napról a másikra. A jogbiztonság megköveteli a kötelemben lévő felek számára a kiszámíthatóságot, ami jelen jogszabályi környezettel sérül. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a Fétv. 110/A. §-a által megteremtett módosítás „vállalkozása ellehetetlenülésének lehetőségét is magában hordozza”, ellentétes a vállalkozáshoz való jog szellemiségével, valamint az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdésével.
- [15] 3.1. Az Abtv. 31. § (1) bekezdése szerint, ha alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy a jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányos összefüggésre – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak. Az Alkotmánybíróság ezért elsőként azt tekintette át, hogy az indítványban foglaltak *res iudicata*nak (ítelt dolognak) minősülnek-e.
- [16] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az Abh1.-ben már vizsgálta a Fétv. 50/A. §-ának, valamint 110/A. §-ának alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével (tiltott visszamenőleges hatályú jogalkotás) összefüggésben és az indítványozó bírók kezdeményezését elutasította {vö. 3012/2019. (I. 7.) AB végzés, Indokolás [12]; 3352/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [11]}.

- [17] Az Abh1.-ben az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy a Fétv. vizsgált rendelkezései kétségkívül a hatálybalépésük előtt már létrejött tartós jogviszonyokra irányadó szabályokat tartalmaznak, amikor lehetővé teszik azt, hogy a legalább 10 éves időtartamú haszonbérleti szerződés esetében a szerződéskötést követő 5 év elteltével a szerződő felek bármelyike kezdeményezheti a haszonbérleti szerződés módosítását a haszonbérleti díjnak a helyben szokásos piaci haszonbérleti díjra való módosítása érdekében. A kifogásolt törvényi rendelkezések ugyanakkor a kihirdetésüket megelőző időre nem állapítanak meg új kötelezettséget, és nem nyilvánítanak valamely magatartást jogellenessé. A korábban már megkötött hosszabb időtávra szóló szerződések – bizonyos feltételek melletti – módosításának lehetőségét törvénybe foglaló rendelkezések a vizsgált esetben nem tekinthetők a jogalanyok helyzetét elnehezítő (*ad malam partem*) jogalkotásnak, tekintettel arra, hogy egy olyan új jogosultságot biztosítanak a szerződő felek számára, amellyel azok mindegyike élhet. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Fétv. vizsgált rendelkezései nem ütköznek a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmába, így nem sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglaltakat (vö. Abh1., Indokolás [72]).
- [18] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy utólagos normakontroll indítvány alapján, valamint a Kúria indítványára – a Fétv. 50/A. §-ára, valamint 110/A. §-ára figyelemmel – az Abh2.-ben már vizsgálta a Ptké. 53/C. § (1) és (2) bekezdésének alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével (jogállami jogbiztonság) összefüggésben és az indítványozók kezdeményezését jogalkotói mulasztás megállapítása mellett elutasította. Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben megállapította, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy a Ptké. 53/C. §-ában nem szabályozta az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó jogállami jogbiztonság követelményének megfelelően a jogszabály rendelkezésén alapuló szerződésátruházás részletszabályait. Ezért az Alkotmánybíróság felhívta az Országgyűlést, hogy a Ptk. szerinti szabályozással való összhang megteremtése érdekében jogalkotói feladatának 2019. március hó 31. napjáig tegyen eleget {vö. 3352/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [12]–[13]}.
- [19] Mindezek alapján – az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított, tiltott visszamenőleges hatályú jogalkotást állító kifogások tekintetében megállapítható, hogy azokat az Alkotmánybíróság azonos alkotmányos összefüggés alapján már vizsgálta, ezért azok ítélt dologra vonatkoznak, így nincs lehetőség ebben a tekintetben az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatára. Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a tiltott visszamenőleges hatályú jogalkalmazás az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított panasz tekintetében, az indítvány indokolása alapján nem értelmezhető. Az Alkotmánybíróság a jogbiztonsággal összefüggésben hangsúlyozta azt is, hogy a jogalkalmazást érintően alaptörvény-ellenesség a visszaható hatályú szabályalkalmazással összefüggésben vethető fel. A jogalkalmazás alaptörvény-ellenességére vezet ezért, ha „a jogvitára okot adó eseménykor még nem létező – vagy nem hatályos – előírás alapján bírálnak el egy ügyet. Önmagában azonban a jogvitáknak az irányadó jogszabályi rendelkezések alapján történő eldöntése – akkor is, ha a bíróság esetleg tévesen értelmezte az alkalmazott előírást – a visszaható hatály Alaptörvényből levezetett tilalmával nem hozható összefüggésbe.” {3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}
- [20] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben vizsgálta a Fétv. 50/A. §-ának, valamint 110/A. §-ának az Alaptörvény-nyel való összhangját a tartós jogviszonyok jogszabállyal történő alakítására és a beavatkozás alkotmányos feltételeire figyelemmel és hangsúlyozta, „hogy különösen a hosszú évekig fennálló szerződési jogviszonyokra a jelentős gazdasági – esetleg politikai –, pénzügyi és egyéb társadalmi változások nyilvánvalóan számottevő hatást, lényegi befolyást gyakorolnak. A szerződéskötéskor előre nem látott körülmények ugyanis lényegesen megváltoztathatják a szerződő felek helyzetét, a jogok és kötelezettségek arányát, és valamelyikük számára rendkívül terhessé vagy egyenesen lehetetlenné tehetik a szerződés változatlan tartalommal történő fenntartását, illetőleg a szerződés teljesítését. Ezekben a rendkívüli változást előidéző esetekben a törvények lehetővé teszik, hogy az egyes egyedi jogviszonyokba a bíróság beavatkozzék és módosítsa, a megváltozott körülményekhez igazítsa a tartós, hosszú lejáratú szerződések eredeti tartalmát. Kimondta az Alkotmánybíróság továbbá azt is, hogy ha a társadalmi méretű változások a szerződések nagy tömegét érintik, indokolt – és alkotmányosan nem kifogásolható –, hogy a jogviszonyok megváltoztatására, módosítására a törvényhozás dolgozzon ki általános megoldást. Az állam azonban jogszabállyal a fennálló szerződések tartalmát általában csak ugyanolyan feltételek fennállása esetén módosíthatja, változtathatja meg alkotmányosan, mint amilyen feltételek fennállását a bírósági úton való szerződésmódosítás megköveteli. Vagyis a tartós jogviszonyok jogszabállyal történő alakítására a *clausula rebus sic stantibus* tételének alkalmazásával kerülhet sor. Eszerint a jogalkotó – akárcsak a bíróság – akkor jogosult a fennálló és tartós szerződési jogviszonyokat módosítani, ha a szerződéskötést

követően beállott valamely körülmény folytán a szerződés változatlan tartalommal történő fenntartása valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti, a körülményváltozás nem volt észszerűen előrelátható, továbbá, ha az túlmegegy a normális változás kockázatán. A jogszabályi beavatkozásnak pedig további feltétele, hogy a lényeges körülményváltozás társadalmi méretű legyen, vagyis a szerződések nagy tömegét érintse. A törvényhozó feladata meghatározni és egyúttal felelőssége eldönteni, hogy melyek azok a területek, amelyekre a beavatkozás már jogalkotási követelmény. Azt pedig, hogy a beavatkozás feltételei alkotmányosan fennállnak-e, köteles bizonyítani. Vita esetén viszont az Alkotmánybíróság jogosult a beavatkozás alkotmányosságát eldönteni, ugyanúgy, ahogy a konkrét, egyes szerződésekben a (korábbi) Ptk. 241. §-a alapján esetenként a bíróság jár el és a feltételek fennállása esetén módosítja a szerződések tartalmát.” (Abh2., Indokolás [35])

- [21] A vizsgálat eredményeképpen „az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a tartós szerződéses kapcsolatok jogszabály útján történő módosításának feltételeit a jogalkotó, az igazságügyi miniszter, illetve törvényjavaslat előterjesztője igazolta, és annak indokait az Alkotmánybíróság jelen esetben megalapozottnak találta. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Fétv. 50/A. §-ában foglalt rendelkezések, valamint ehhez kapcsolódóan a díjmódosítás kezdeményezéséhez szükséges időtartam számítására vonatkozó szabályokat tartalmazó 110/A. §-a nem sértik a szerződési szabadság alkotmányos követelményét, ezáltal nem ellentétesek az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésében foglaltakkal, ezért az indítványt ebben a részében elutasította.” (Abh2., Indokolás [53])
- [22] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az Abh2.-ben az indítványozó által jelen ügyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének [tulajdonhoz való jog] állított sérelme körében felhívott alkotmányossági kifogásokat azonos alkotmányos összefüggés alapján, a jogszabály által történő alkotmányos szerződésmódosítás tekintetében meghatározott kritériumokra tekintettel az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése körében már értékelte és az indítványt elutasította, figyelemmel a Fétv. jelen indítványban kifogásolt 110/A. §-ának utolsó mondatára is (vö. Abh2., Indokolás [33]–[53]).
- [23] Mindezek alapján – az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében – az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésére alapított, tartalmilag az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésére vonatkozó indítványozói kifogások tekintetében megállapítható, hogy azok szintén ítélt dologra vonatkoznak, így nincs lehetőség ebben a tekintetben sem az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatára.
- [24] 3.3. Az Alkotmánybíróság rögzíti azt is, hogy az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésének (vállalkozáshoz való jog) sérelmére vonatkozóan az indítvány alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolást nem tartalmazott. Az indítvány ebben a tekintetben nem tett eleget az Abtv. 52. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt, a határozott kérelemmel szemben fennálló törvényi követelménynek, ezért az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján érdemi vizsgálatnak nincs helye. Az indítvány az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdésének sérelmét is állította, ez azonban nem biztosít az indítványozó számára alaptörvényben biztosított jogot {pl. 3548/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [25] 3.4. Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítvány benyújtását követően, 2021. július 12-én hozta meg a Kúria a 7/2021. Polgári jogegységi határozatot, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény szerződésátruházási szabályainak érvényesülése tárgyában, figyelemmel az Abh2.-ben megfogalmazott követelményekre, valamint a Ptké. 53/C. §-ának gyakorlati alkalmazására. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a jogegység biztosítása a Kúria feladata. Az Alaptörvény 25. cikk (1) és (2) bekezdésére is figyelemmel a rendes bírósági szervezet legfőbb szerve a Kúria, amely biztosítja a rendes bíróságok jogalkalmazásának egységét, a rendes bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz. A Kúria döntésében rámutatott, hogy jogalkotás hiányában az Abh2.-ben kifejtettekben kiindulva – az Alaptörvény 28. cikkére is figyelemmel – a Kúriának kell a Ptké. 53/C. § (2) bekezdése szerinti szabályozási konstrukció tartalmát, joghatásait megállapítania.
- [26] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti panasz tekintetében az alábbiakat állapította meg.
- [27] Az indítvány szerint a támadott jogszabályi rendelkezés (Fétv. 110/A. §), illetve annak utolsó mondata alaptörvény-ellenes, „ezért a hivatkozott jogszabály alapján született bírósági határozat sem lehet alkotmányos”. Az indítványozó szerint a „Kúria önkényesen járt el akkor, amikor a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normát az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése ellenére nem alkalmazta”. Az adott tényállásra vonatkozó jogszabályi rendelkezések „nem alkalmazása” okairól nem adott számot határozatában sem a Kúria, sem a másodfokon

eljáró Győri Törvényszék. A Kúria a Fétv. 50/A. §-ában foglalt kezdeményezést mint egyoldalú jogalakító hatalmasságot, azaz földhasználati szerződés-módosítást annak céljával és tartalmával ellentétesen értelmezte. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét azzal összefüggésben állította, hogy a Kúria a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket – figyelmen kívül hagyva az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakat – az azokban foglalt előírásokkal ellentétesen alkalmazta. Sem a Győri Törvényszék, sem a Kúria nem kapcsolta össze a Fétv. 50/A. §-t a Fétv. 46. § előírásával. Az indítvány szerint a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény jogállamiság követelményét előíró B) cikk (1) bekezdését is. Az indítványozó a támadott döntések kapcsán az indokolási kötelezettség hiányát is állította.

- [28] 4.1. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben benyújtott panasszal összefüggésben fenntartotta korábban kialakított gyakorlatát: a jogbiztonság nem alapjog, annak sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben lehet alapítani, mégpedig a visszaható hatályú jogalkotás tilalma és a felkészülési idő hiánya esetén. Az indítványozó nem e kivételes körre, hanem általánosságban a jogbiztonságra alapította az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti panaszát. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése és 28. cikke nem biztosítanak az indítványozók számára olyan, Alaptörvényben biztosított jogot, amelyre az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panaszt lehetne alapozni [pl. 16/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [21]]. Ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát a továbbiakban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében vizsgálta, mivel az indítvány e tekintetben határozott kérelmet tartalmaz.
- [29] 4.2. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy a felülvizsgálati ítélet alapjául szolgáló jogvitás ügyben az alkalmazandó jog megválasztása és annak értelmezése a rendes bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság e körben fő szabály szerint nem vizsgálhatja felül a rendes bíróságok döntéseit [3423/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [18]].
- [30] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak a támadott bírói döntések indokolása hiányosságaira vonatkozó kifogásai kapcsán hangsúlyozza, hogy „az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja azt sem, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint a az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz.” [3207/2015. (X. 27.) AB végzés, Indokolás [12], illetve 3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [18]].
- [31] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]]. Önmagában az, hogy az indítványozó a konkrét ügyben pervesztes lett, nem teszi az eljárást tisztességtelenné és emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényessé sem [vö. 3327/2014. (XII. 10.) AB végzés, Indokolás [15]].
- [32] Ezen felül az Alkotmánybíróság jelen ügghöz kapcsolódóan is hangsúlyosnak tartja, hogy nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja [lásd hasonlóan például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]]. Az eljáró bíróságok döntéseinek indokolásában egyértelműen számot adtak arról, hogy miért, mely jogi érvek mentén utasították el az indítványozó keresetét, illetve a Kúria részletesen megindokolta, hogy a jogerős ítéletet milyen indokok alapján tartotta fenn hatályában.
- [33] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján jelen ügyben nem talált olyan körülményt, amely az alkotmányjogi panaszban felhívott alaptörvényi rendelkezéssel – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, illetve az ennek részét képező indokolt bírói döntéshez fűződő joggal – összefüggésben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel.

[34] 5. A kifejtett indokok alapján az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *b)* és *h)* pontja, az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapozott alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2946/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3040/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.21.196/2020/8. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Kodela Viktor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy alperese volt. Az indítványozó, valamint az egyedi ügy felperese 2016. február 23-án lúdtenyésztojás-bérkeltetési szerződést kötöttek. A szerződés értelmében a felperes mint szállító 184 000 db lúdtojás bérkeltetését vállalta az indítványozó mint megrendelő részére a 2016. év 7. naptári hetétől a 24. naptári hetéig terjedő időszakra. A felperes egyúttal vállalta, hogy az első lámpázás után gépben maradt lúdtojásokat legalább 85%-os eredményességgel, illetve a bújtatáskor átrakott tojásokat minimum 80%-os arányban kelteti ki.
- [3] A felperes a szerződésben kikötött teljesítési arányt egy esetben sem érte el. Álláspontja szerint az indítványozó nem megfelelő minőségű tojásokat bocsátott a rendelkezésére, ezért nem érte el a szerződésben rögzített kelési eredményt, s erre tekintettel jogosult az elvégzett munkájáért járó vállalkozói díjra. Keresetében mindösszesen 6 369 021 Ft tőke, valamint annak törvényes kamatai megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót.
- [4] A Debreceni Törvényszék végzésével az ügyben meghozott elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Döntését azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget. Külön előírta, hogy a keltetési körülmények tisztázása érdekében szükséges a már meghallgatott tanúk újbóli meghallgatása, valamint a szakértői bizonyítás továbbfejlesztése. A szerződésben meghatározott keltetési arány elmaradása kérdésében szükséges az eljáró szakértők – a kirendelt szakértő, valamint a magánszakértő – együttes meghallgatása. A szakértői bizonyítás továbbfejlesztésével szükséges tisztázni azt is, milyen jelentőséggel bír a felperes által hivatkozott közös mintavétel elmaradása, az indítványozó megbízottjának mulasztása akadályozta-e valamely körülmény tisztázását vagy bizonyítását, és ha igen, pontosan milyen terjedelemben, ez ugyanis az indítványozó terhére értékelendő a bizonyítás eredményének mérlegelése során.
- [5] A megismételt elsőfokú eljárásban a Debreceni Járásbíróság a felperes keresetében foglaltak szerint marasztalta az indítványozót.
- [6] Az ügyben azt a kérdést kellett tisztázni, hogy az indítványozó által rendelkezésre bocsátott tojások állapota eredményezte-e azt, hogy a felperes nem tudta elérni a szerződésben kikötött 85%-is kelési arányt. A bíróság két alkalommal meghallgatta a kirendelt szakértőt, továbbá írásbeli kiegészítő szakértői véleményt szerzett be tőle. Az írásos szakértői véleményben a szakértő a következőket rögzítette.
- [7] A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Állat-egészségügyi Diagnosztikai Igazgatóság által elvégzett vizsgálat adataiból kitűnően a perbeli lúdtojásokból kikelt naposlibák száma elmarad a biológiailag és gazdaságilag elvárt számoktól. Megállapítható volt az *Escherichia coli* baktérium általi fertőzöttség, valamint amiloidózis, továbbá egy másik, meg nem határozott kórokozó általi fertőzés. Az ügyben szereplő keltetési eredmények háttérben a nem megfelelő tojás leszállítása állhat; ezt a nem megfelelőséget közvetlenül vagy közvetve bizonyítja a nem megfelelő ivararány, a törzsállomány 10%-os pusztulása, a törzsállomány *Escherichia coli* általi fertőzés, valamint a tojások *Escherichia coli*, szalmonella, valamint *pseudomonas* fertőzöttsége.
- [8] A szakértő rögzítette azt is, hogy az Állat-egészségügyi szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet 34. § (2) szerinti nyilvántartás – az ún. „ólnapló” – fontos állományi szintű adatokat tartalmazott, amelyek megismerése a szakértői vélemény elkészítése szempontjából szükséges lett volna.

- [9] A szakértői vélemény alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a nem megfelelő keltethetőség nem vezethető vissza a felperes tevékenységére, továbbá az átfertőződésre – akár a felperes keltetőjén belül, akár azon kívülről – sem talált semmilyen bizonyítékot. Azonban figyelemmel volt a szakértői véleményben foglaltakra, valamint arra a tényre, hogy az indítványozó kontrollkeltetést végzett az ócsai keltetőüzemben, amelynek eredményei szintén nem érték el a 85%-os keltetési arányt, emellett az indítványozó terhére értékelte, hogy az ólnapló – neki felróható – hiányában nem tudta bizonyítani állításait. Mindezek alapján azt a következtetést vont le, hogy a szerződésben rögzített eredmény az indítványozó mulasztása folytán maradt el, így a felperes jogosult a keresetében megjelölt vállalkozói díjra.
- [10] Az indítványozó fellebbezett az elsőfokú ítélettel szemben. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság több ponton nem tett eleget a hatályon kívül helyező végzésben foglalt utasításoknak. Észrevételezte, hogy a bizonyítékok közül ki kell rekeszteni dr. B. F. szakvéleményét, mert arról a felperes akként nyilatkozott, hogy azt saját nyilatkozataként kéri figyelembe venni. Sérelmezte, hogy a bíróság a terhére értékelte az ólnapló hiányát. Sérelmezte azt is, hogy az ítéletben nincs utalás arra, hogy a bíróság dr. D. Z. szakvéleményének mely állításai alapján ítélte megalapozottnak a felperesi kereseti kérelmet. A szakvélemény konkrét állítást nem tesz, csak spekulációkra támaszkodik, miközben a bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy B. J. S. magán, valamint dr. D. Z. kirendelt szakértők egységesen hangsúlyozta, hogy a tojások megérkezéskori fertőzöttsége nem bizonyított. Az indítványozó sérelmezte, hogy a Debreceni Törvényszék hatályon kívül helyező végzésével ellentétben az elsőfokú bíróság nem hallgatta meg együttesen a kirendelt szakértőt, valamint a magánszakértőket. Hivatkozott az elsőfokú ítélet iratellenességére, valamint arra, hogy a szakértői vélemény tévesen állította az átfertőződés lehetőségének kizártságát. Az indítványozó állította, hogy az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokat is jogsértően és kirívóan egyoldalúan értékelte.
- [11] A Debreceni Törvényszék helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes eleget tett az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek, és a rendelkezésre álló bizonyítékok alátámasztják azt, hogy a rossz keltetési eredmény oka az volt, hogy az indítványozó nem megfelelő minőségű tojásokat szállított. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a tanúvallomásokat. Téves az az alperesi álláspont, hogy a kiegészítő szakértői véleményben a szakértő nem azonosítja a kórokozót, mert a benne leírt amiloidózis az immunrendszer olyan krónikus fertőzése, amelyet bármilyen kórokozó kiválthat. A kirendelt szakértő és a magánszakértők együttes meghallgatásának elmaradása nem lényeges eljárásjogi szabálysértés, mert dr. B. F. szakvéleményére a felperes saját előadásaként hivatkozott, B. S. J. pedig az egészségügyi állapota miatt nem tudott a bíróságon megjelenni. A szabad bizonyítás elvéből következően nemcsak a közvetlen, hanem a közvetett bizonyítékok alapján készített szakértői vélemény is alkalmasnak bizonyulhat a tényállás tisztázására.
- [12] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozattal a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet – az elsőfokú ítéletre kiterjedő – hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Hivatkozott a tanúvallomások egyoldalú értékelésére, a kereseti kérelem bizonyítatlanságára és arra, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget maradéktalanul a hatályon kívül helyező végzésben foglalt utasításoknak. Kifogásolta az ólnapló hiányának a terhére történő értékelését. Sérelmezte továbbá, hogy a felperest előzetes bizonyítás kezdeményezésének kötelezettsége terhelte, mert a tojások állapota utólag, a per folyamán már nem volt vizsgálható.
- [13] A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Felülvizsgálati ítéletében egyetértett a jogerős ítéletben kifejtett indokokkal. Rámutatott arra, hogy a régi Pp. nem ír elő kötelezettséget a felperes számára, hogy előzetes bizonyítást kezdeményezzen, és a szabad bizonyítás elvével összeegyeztethető szakértői módszer a rekonstruált tényekből való szakmai következtetések levonása. A tanúvallomás, valamint az ólnapló szerepének értékelése okszerű, logikus és összhangban van a többi bizonyítékkal. Az ólnaplóval összefüggésben a Kúria hangsúlyozta: annak volt jelentősége, hogy azt az indítványozó nem őrizte meg, ezért magát hozta olyan helyzetbe, hogy az általa bizonyítható tényállási elemek tekintetében nem állt kellő adat rendelkezésre. Nem merült fel eljárásjogi szabálysértés a szakértők együttes meghallgatásával összefüggésben, a törvényszék e vonatkozásban is eleget tett indokolási kötelezettségének.
- [14] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria ítéletének megsemmisítését a Debreceni Törvényszék, valamint a Debreceni Járásbíróság ítéleteire kiterjedően.

- [15] Panaszában előadta, hogy az eljáró bíróságok egyoldalúan, részrehajlóan és jogszabálysértően, a perveztes indítványozó kárára értékelték az ügyben rendelkezésre álló bizonyítékokat. Álláspontja szerint a kirendelt szakértő szakvéleménye, valamint annak kiegészítései homályosak, hiányosak, más szakvéleményekkel ellentétben állnak és mindezek miatt a szakvélemény helyességéhez nyomatékos kétség fér, továbbá kizárólag feltételezéseken alapul, konkrét tények bemutatása nélkül. A bíróságok a felperes bizonyítatlan állításait fogadták el bizonyítékként. Az ügyben meghozott ítéletek indokolása nemcsak hibás, nemcsak iratellenes, kirívóan okszerűtlen és logikátlan, hanem a valósághoz sem kötődik semmilyen szinten, ez pedig a döntések alaptörvény-ellenességét eredményezi. Az indítványozó hangsúlyozta továbbá: a felperes neki felróható módon mulasztotta el a romlandó tojások vizsgálatát, és csak a megsemmisülésüket követő 1,5-2 év elteltével terjesztette elő keresetlevelét, ehhez képest a kirendelt szakértő szakvéleménye – konkrét, releváns tényeket nélkülözve – a felperes állításait tükrözi.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [17] Az indítványozó 2021. május 10-én vette át a Kúria ítéletét, majd jogi képviselője útján július 9-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtotta be a panaszt az elsőfokú bíróságon.
- [18] Az indítványozó a panaszhoz csatolta jogi képviselőjének az Alkotmánybíróság eljárására vonatkozó meghatalmazását.
- [19] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [20] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza.
- [21] Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezésével. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [22] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [23] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [24] A Kúria a támadott felülvizsgálati ítéletben érdemben döntött az indítványozó felülvizsgálati kérelme felől.
- [25] Az indítványozó a fellebbezéssel kimerítette rendes jogorvoslati lehetőségeit, egyúttal a rendkívüli jogorvoslatok köréből élt a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogával, ezért számára megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [26] Az indítványozó az egyedi ügy alpereseként érintettnek minősül.
- [27] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [28] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.
- [29] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.

- [30] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [31] A jelen alkotmányjogi panasz előzményét képező perben arról kellett állást foglalni, hogy a felperesnél vagy az indítványozónál merültek-e fel azok a körülmények, amelyek eredményeként a szerződésben kikötött kelési arány meghíúsult. Az elsőfokú bíróság ennek tisztázása érdekében tanúkat hallgatott meg, valamint – tekintettel a különleges szakértelmet igénylő kérdésre – szakértőt rendelt ki. E bizonyítékok alapján azt állapította meg, hogy a felperes rendelkezésére bocsátott tojások hét napnál idősebbek és ezért nehezebben keltethetők voltak, továbbá a kontrollvizsgálat sem mutatott ki szerződésszerű eredményt. Emellett a szakvélemény is rámutatott a tojások, illetve a törzsállomány azon tulajdonságaira, amelyekből a bíróság azok nem megfeleléségre következtetett. Az elsőfokú ítélet részletesen bemutatja azokat a szempontokat, amelyek alapján a bíróság az egyes bizonyítékokat értékelte, és ennek során tételesen áttekintette és összevetette mind a tanúvallomások, mind a szakértői vélemények állításait. A másodfokú bíróság az indítványozó fellebbezésének elbírálása során állást foglalt a fellebbezésben foglalt kifogások tekintetében: választ adott a tanúvallomások megítélésének, a kórokozók azonosíthatóságának és a szakvélemény konkrétságának, az ólnapló hiányának, valamint a szakértők együttes meghallgatásának kérdéseire.
- [32] Ezt követően a Kúria is állást foglalt a jogerős ítélet jogszerűségéről és a felülvizsgálati kérelemben előadottakról, köztük az előzetes bizonyítás kezdeményezésének az indítványozó által állított kötelező jellegéről. Az ügyben született ítéletekből egyértelműen kitűnik, hogy az egyes tanúk vallomásai és a kirendelt, illetve a magánszakértők szakvéleményei között ellentmondások voltak, ezek feloldása azonban a rendes bíróságok hatáskörébe tartozik. A bíróságok álláspontja szerint azok a tények rendelkeztek nagyobb bizonyító erővel, amelyek a tojások fertőzöttségét támasztották alá, és – tekintettel arra, hogy a támadott ítéletek számot adtak a rendes bíróságok döntéseinek indokairól – az Alkotmánybíróságnak nem hatásköre e következtetés helyességének felülbírálata. A panasz ezért nem felelt meg az Abtv. 29. §-ában foglalt követelménynek.
- [33] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2898/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3041/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.632.755/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Erdélyi György ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott határozat a következő.
- [2] A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a 2021. február 19-én meghozott 9.P.20.235/2021/2. számú és – a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 67.Pkf.632.755/2021/3. számú határozata folytán – 2021. június 17-én jogerős végzésével az indítványozó (mint felperes) által indított polgári peres eljárást a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntette.
- [3] 1.1. Az alapügyet megelőzően a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a 2019. május 22-én meghozott 15.P.22.660/2018/22. számú és – a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 67.Pf.636.246/2019/10. számú határozata folytán – jogerős ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az indítványozónak (mint felperesnek) 1 000 000 Ft tőkét, valamint ezen összeg után 2014. október 14-től a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamatot. A perben megállapított tényállás szerint a felperes 2014. október 13-án 4 000 000 Ft-ot átutalt az alperes számlájára. A felperes a perben jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése jogcímén 1 000 000 Ft, ezen összeg után 2014. október 14-től a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamatot, valamint a perköltség megfizetésére kérte az alperes kötelezését.
- [4] 1.2. Az alapügyben az indítványozó a korábban nem érvényesített 3 000 000 Ft és ezen összeg után járó törvényes késedelmi kamatot megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Az első fokon eljáró bíróság a 9.P.20.235/2021/2. számú végzésével az eljárást a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntette. Indokai szerint a törvényi rendelkezés alapján a bíróság az eljárást – a g) pont szerinti kivétellel annak bármely szakaszában – hivatalból megszünteti, ha a keresetlevelet, viszontkereset-levelet már a 176. § (1) bekezdés a)–i) pontja, a 176. § (2) bekezdés a)–c) pontja, illetve a viszontkereset-levelet a 206. § (1) bekezdés a) vagy c) pontja alapján vissza kellett volna utasítani. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az anyagi jogerőhatást a bíróságoknak hivatalból kell figyelembe vennie és a keresetlevelet a Pp. 176. § (1) bekezdés d) pontja értelmében vissza kell utasítania, ha a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanolyan jog iránt indított más perben annak tárgyát már jogerősen elbírálták. Amennyiben erre nem került sor, úgy a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja szerint kell az eljárást hivatalból megszüntetni.
- [5] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 67.Pkf.632.755/2021/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság határozatát helybenhagyta. Az indítványozó a fellebbezésében kifejtette, hogy jogfenntartással élt a nem érvényesített követelésre és a BH2015. 230. számú eseti döntésre hivatkozott annak alátámasztásául, hogy a korábbi ítélet jogereje nem zárja ki az új eljárás megindítását a még el nem bírált követelésrész tekintetében. A másodfokú bíróság – az eseti döntésre is hivatkozva – kifejtette, hogy a Pp. nem ismeri a jogfenntartás intézményét, és az anyagi jogerő érvényesülésének három együttes feltétele van: a felek, a jog és a tényalap azonossága. A felek és a választott tényalap nem vitásan azonos. A jogalap az az anyagi jogszabályi rendelkezés, amely az alanyi jogot közvetlenül keletkeztető tényeket meghatározza és annak alapján az igény támasztására feljogosít. A felperes által érvényesíteni kívánt jog, a Ptk. 6:579–582. §-a szerinti jogalap nélküli gazdagodás jogerős ítélettel elbírálásra került, ekként az ítélt dolgot eredményezett.

- [6] 1.3. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal élt a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 9.P.20.235/2021/2. számú és a Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.632.755/2021/3. számú végzése ellen. Az indítványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések megsemmisítését.
- [7] Kifogásolta, hogy a bíróságok annak ellenére szüntették meg ítélt dologra hivatkozva a polgári eljárást, hogy a 3 000 000 Ft követelésrész vonatkozásában született volna bírói döntés. A bíróságok csak az 1 000 000 Ft-ról döntöttek, az indítványozó ugyanakkor jogfenntartással élt a fennmaradó 3 000 000 Ft-ra is. A bírósági döntések megfosztották azon jogától, hogy igényét bírósági úton érdemi és tisztességes eljárás, illetve tárgyalás során érvényesíthesse.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [9] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [10] Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [11] Az indítványozó jogi képviselő útján nyújtotta be az alkotmányjogi panaszát, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [12] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [13] 2.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [14] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában eljárást megszüntető – és azt helybenhagyó – végzést mint eljárást befejező döntéseket támadott. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott ügyekben a felperes volt.
- [15] 2.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [16] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a polgári eljárásban a bíróságok nem biztosították számára a tisztességes eljáráshoz való jogának érvényesülését. Kifogásolta, hogy megfosztották azon jogától, hogy követelését bírósági úton érvényesíthesse.
- [17] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével kapcsolatban rámutat a következőkre. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bíróságok részletes indokát adták az eljárás megszüntetésének. Meghatározták, hogy az anyagi jogerőhatás mit jelent, azt hogyan értelmezi az ítélkezési gyakorlat – kitérve az indítványozó által hivatkozott eseti döntésre is. Az eljáró bíróságok indokolásukban részletesen kifejtették, miszerint a követelést korábban már elbírálták, a felek azonossága mellett azonos a ténybeli és a jogi alap is. A bíróságok az indítványozó által állított sérelemre jogi érvekkel alátámasztott választ adtak, jogértelmezésüket az Alkotmánybíróság nem jogosult felülbírálni [vö. hasonló ügyben: 3445/2020. (XII. 9.) AB végzés].
- [19] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a bírói döntés irányának az ismételt felülbírlatára nem rendelkezik hatáskörrel [vö. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24], legutóbb 3474/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [21]]. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában – mely valójában az alapügyben benyújtott fellebbezése tartalmi érveit ismétli meg – a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmén

keresztül a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját fogalmazta meg. Az indítványozónak a bírói döntésekkel szemben felhozott kifogásai alapvetően törvényességi, szakjogi tárgyúak, valójában a bírói mérlegelést támadják.

- [20] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, ezáltal nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [21] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3864/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3042/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.X.10.103/2020/5. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó – jogi képviselője (dr. Schiffer András ügyvéd; Schiffer és Társai Ügyvédi Iroda) útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Kúria Mfv.X.10.103/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a Miskolci Törvényszék 1.Mf.21.390/2019/9. számú ítéletére és a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.59/2019/17. számú ítéletére kiterjedő hatállyal. Indítványozta továbbá, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. §-a szerinti eljárásában a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 220. § (1) bekezdése Alaptörvénnyel való összhangját is vizsgálja, és ekként másodlagosan a támadott rendelkezés megsemmisítését kérte.
- [2] Az indítványozó előadta, hogy 2017 márciusától munkaerő-kölcsönzés keretében foglalkoztatták. 2019. február 13-án és 14-én a kölcsönvevőnél szervezett sztrájkban vett részt. Pár nappal később, 2019. február 18-án a logisztikai részlegen tartott állománygyűlésen több alkalmazottal – az indítványozóval is – közölték, hogy munkavégzésére a továbbiakban nem tartanak igényt. Erről még aznap az indítványozót, illetve a kölcsönbeadó munkáltatót e-mailben tájékoztatták. A kölcsönvevő az e-mailben a munkavégzés megszüntetésének indokaként olyan okokat jelölt meg, amelyek kizárólag az indítványozó munkavégzésére irányultak. Ezt követően a kölcsönbeadó munkáltató az indítványozó munkaviszonyát 2019. február 22-én az Mt. 64. § (1) bekezdésének *b)* pontjára, valamint a 220. § (1) és (2) bekezdésére hivatkozással, felmondás útján, 15 nap felmondási idővel megszüntette. A felmondás indokolása szerint a felmondásra az adott okot, hogy a kölcsönvevő az indítványozó munkavégzésére a továbbiakban nem tartott igényt, a kölcsönbeadó munkáltató pedig az indítványozó részére más munkalehetőséget nem tudott biztosítani.
- [3] Az indítványozó a munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezménye iránt 2019. március 22-én a kölcsönbeadó munkáltató ellen keresettel fordult a bírósághoz. Keresetében azt állította, hogy a munkaviszonyát jogellenesen szüntették meg, annak valós indoka a kölcsönvevő munkáltatónál szervezett sztrájkban való részvétel volt. Az első fokon eljáró Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a keresetet elutasította. Azzal érvelt, hogy a munkaerő-kölcsönzésre vonatkozó speciális szabály szerint a kikölcsönzés megszűnése a kölcsönbeadó működésével összefüggő oknak minősül, így a felmondás önmagában erre hivatkozva az Mt. 220. § (1) bekezdése alapján jogszerű volt, a kikölcsönzés megszűnésének valós okát sem a kölcsönbeadó munkáltatónak, sem a bíróságnak nem kellett vizsgálnia. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, a Kúria ezt az ítéletet hatályában fenntartotta.
- [4] Az indítványozó a bírói döntéseket támadó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XVII. cikk (2) és (3) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Álláspontja szerint a munkabeszüntetéshez való joga, valamint a méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez való joga tekintetében az Alaptörvény alapján az államot intézményvédelmi kötelezettség terheli. Az állam intézményvédelmi kötelezettsége érvényesül a visszaélészerű joggyakorlás – munkaviszony-típustól független – tilalmának megállapításán [Mt. 7. § (1) bekezdés], továbbá a munkáltatói felmondás esetére előírt valós, világos és okszerű indokolási kötelezettségen [Mt. 66. § (1)–(2) bekezdés] keresztül. Ennélfogva a munkaviszony-megszüntetés jogszerűségének vizsgálata körében a kikölcsönzés megszűnésének valós indokát a bíróságnak fel kell, illetve fel kellett volna tárnia és figyelembe kellett volna vennie, s nem elégséges az a formalizált érvelés, hogy a kölcsönvevő a jognyilatkozatával a kikölcsönzést megszüntette.

Az indítványozó szerint a bíróságok által elfogadott és alkalmazott formalizált érvelés kiüresíti a munkavállalók jogvédelmét, védtelenné teszi a munkavállalót akkor, amikor a kikölcsönzés, illetve a munkaviszony megszüntetése a szervezett munkabeszüntetés megtorlására és a munkahelyi véleménynyilvánításhoz való jog elfojtására irányul, s ekként a munkáltató visszaélésszerű joggyakorlásának minősül.

- [5] Az indítványozó kérte továbbá, hogy abban az esetben, ha az Alkotmánybíróság megítélése szerint a sérelmezett bírói döntések alaptörvény-ellenessége nem állapítható meg, az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján folytassa le az Abtv. 26. §-a szerinti eljárást az Mt. 220. § (1) bekezdése Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatára, és kérte a rendelkezés megsemmisítését az Alaptörvény XVII. cikk (2)–(3) bekezdésébe ütközése miatt. Az indítványozó úgy vélte, hogy ha az Alaptörvény sérelme nem a bírói döntésekből következik, akkor az érintett rendelkezésből ered, mert kizárja az Mt. 7. § (1) bekezdésének alkalmazhatóságát, és azáltal nem teszi lehetővé a kölcsönvevői jognyilatkozat jogszerűségének, valóságosságának vizsgálatát, kiüresítve így a munkavállalók jogainak védelmét.
- [6] Az Innovációs és Technológiai Minisztérium foglalkoztatáspolitikáért felelős államtitkára az indítvánnyal kapcsolatos álláspontjáról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, de kizárólag a támadott jogszabályhellyel összefüggésben foglalt állást. Állásfoglalásában ismertette az Mt. XVI. fejezete, s benne a 220. § (1) bekezdés megalkotására irányuló jogalkotói szándék háttérét. Kifejtette: „Az Mt. koncepciója az, hogy a munkaerő-kölcsönzésre létrejött munkajogviszony megszüntetésére is az általános szabályok (Mt. 63–85. §) alkalmazandóak, az Mt. 220. §-ában foglalt speciális szabály mellett. Ez utóbbi rendelkezés megalkotása azt a célkitűzést követi, hogy a foglalkoztatási forma rugalmasságának a munkajogviszony megszüntetésekor is érvényesülnie kell.” Előadta továbbá: „Az Mt. 220. § (1) bekezdése a munkaerő-kölcsönzés kapcsán speciális felmondási indokot rögzít. Eszerint az Mt. 66. § (2) bekezdése alkalmazásában a kölcsönbeadó működésével összefüggő oknak minősül a kikölcsönzés megszűnése. A kikölcsönzés megszűnését számos körülmény megalapozhatja, ugyanakkor az Mt. nem szabályozza azt, hogy melyek lehetnek ezek. Továbbá azt sem, hogy a kikölcsönzés megszűnéséhez milyen tényleges okok, indokok szolgálhatnak alapul, és erre vonatkozóan nem ír elő indokolási kötelezettséget. Azaz, ha a kölcsönvevő nem tart igényt a munkavállaló munkájára, a kikölcsönzés megszűnésére hivatkozhat, amely következtében a kölcsönbeadó akár felmondással meg is szüntetheti a munkaviszonyt. A felmondásnak tehát jogszerű indokát képezheti az, hogy a kikölcsönzés megszűnt. Ezáltal a kikölcsönzés megszűnése önmagában világos és valós indokát képezheti a munkaviszony megszüntetésének. Azaz a kölcsönbeadó a felmondás indokolásában további felmondási indokot nem köteles megjelölni.” Állásfoglalásának végén arra is utalt, hogy szerinte az indítványozó nem jelölte meg, hogy „az Alaptörvény XVII. cikke miért nincs összhangban az Mt. kifogásolt rendelkezésével”. Állásfoglalását végül azzal zárta, hogy álláspontja szerint az indítvány nem megalapozott.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [8] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben felperes volt, számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [9] Az indítványozó – jogi képviselője útján – 2021. február 1-jén vette át a Kúria támadott ítéletét. Az alkotmányjogi panaszt 2021. március 21-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben postai úton terjesztette elő, panaszában a rendes jogorvoslattal nem támadható bírói döntést támadta. Az Alkotmánybíróság főtítkára az indítványozó jogi képviselőjét hiánypótlásra hívta fel, mivel alkotmányjogi panasz nem tartalmazott részletes, alapjogi érveléssel is ellátott indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés, illetve jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint mert alapjogsérelmét nem támasz-

totta alá alapjogi érveléssel ellátott indokolással. Ezt az indítványozó jogi képviselője 2021. május 21-én vette kézhez, hiánypótlását 2021. június 7-én határidőben adta postára. Az Alkotmánybíróság eljárását a kiegészített indítványra figyelemmel folytatta le.

- [10] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [11] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletét, továbbá az első- és másodfokon hozott ítéleteket is támadta. Az indítványozó a Kúria ítélete és a támadott ítéletek kapcsán is egyaránt azért kérte az Alaptörvény sérelmének megállapítását, mert munkaviszonya jogellenes megszüntetésének megállapítása és ennek jogkövetkezménye iránt indított munkaügyi perben úgy vélte, hogy az eljáró bíróságok a munkaviszony megszüntetésének valós okát nem vizsgálták, erre vonatkozóan nem folytattak bizonyítási eljárást.
- [12] Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja és az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető tehát általános felülbírálati fórumnak, és e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmének keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság rámutatott már ezért arra, hogy „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe”. „Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]” {Ld. először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]} Következésképpen a bizonyítékok bírói mérlegelésének és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alaptörvénynek az indítványozók által felhívott XVII. cikk (2)–(3) bekezdése nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az indítvány az Alaptörvény XVII. cikk (2)–(3) bekezdése sérelmére történő hivatkozással valójában a munkaviszony megszüntetésének ismételt felülvizsgálatára irányult. Az indítvány ekként nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely annak befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján nem állapítható meg ezért, hogy a támadott bírói döntésekkel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [13] Az indítványozó másodlagosan az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján kérte, hogy az Alkotmánybíróság folytassa le az Abtv. 26. §-a szerinti eljárást az Mt. 220. § (1) bekezdése Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatára, és kérte a rendelkezés megsemmisítését az Alaptörvény XVII. cikk (2)–(3) bekezdésébe ütközése miatt. Az indítványozó az érintett rendelkezés kapcsán az Mt. 7. § (1) bekezdése alkalmazhatóságának kizárását sérelmezte, valamint azt, hogy nem teszi lehetővé a kölcsönvevői jognyilatkozat jogszerűségének, valóságosságának vizsgálatát. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azonban nem fejtette ki, hogy az Mt. 220. § (1) bekezdése miért nincs összhangban az Alaptörvény XVII. cikk (2)–(3) bekezdésével. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az indítványban kifejezetten meg kellett volna jelölni, hogy a kifogásolt rendelkezés az Alaptörvény megjelölt rendelkezését miért sérti {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [14] 3. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy az Mt. 220. § (1) bekezdése Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatára irányuló alkotmányjogi panasz nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdése *e)* pontjában foglaltaknak, az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz önmagában nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének. Ezért az Alkot-

mánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/781/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3043/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kf.VII.40.359/2020/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. T. Tóth Balázs ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Kf.VII.40.359/2020/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében, a XV. cikk (2) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt jogainak a sérelme miatt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállás, az általuk hozott döntések és az indítványozó beadványában előadottak alapján az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó 1996 augusztusától állt közalkalmazotti jogviszonyban a peres eljárásra okot adó munkáltatói intézkedést kibocsátó munkáltatója jogelődjénél, későbbi munkáltatójához a munkáltató személyében beállt jogutódlást követően került szintén közalkalmazotti jogviszonyba 2007. júliusától, főorvosi munkakörben. A honvédelmi alkalmazottak jogállásáról szóló 2018. évi CXIV. törvény (a továbbiakban: Haj. tv.) 2019. január 1-jei hatálybalépését követően az indítványozó munkáltatójánál fennálló közalkalmazotti jogviszonyok honvédelmi alkalmazotti jogviszonnyá alakultak át. Az átalakulást megelőzően a munkáltató a jogviszony folytatásának részleteivel, a juttatásokkal, az illetmény védelmével, a bérfejlesztés lehetőségével kapcsolatosan tájékoztatást bocsátott ki az átalakulással érintett valamennyi közalkalmazotti jogállású dolgozója részére. A vonatkozó tájékoztatás értelmében, amennyiben az érintett munkavállaló az arra nyitva álló határidőn belül az új kinevezés elfogadásáról nem nyilatkozik, vagy a kinevezést az arra nyitva álló határidőn belül nem fogadja el, akkor jogviszonya a Haj. tv. 79. § (1) bekezdése alapján a nemleges nyilatkozattételt követő vagy a nyilatkozattétel elmulasztását követő első munkanappal megszűnik. Ebben az esetben a tájékoztatóban foglaltak szerint – figyelemmel arra, hogy a jogviszony nem felmentéssel, hanem a törvény erejénél fogva szűnik meg – az érintett közalkalmazott felmentési időre vagy végkielégítésre nem válik jogosulttá.
- [4] Az indítványozó ezt követően, 2019. január 1. után is a munkáltató ugyanabban a szervezeti egységében ugyanabban a munkakörben látott el munkát, mint korábban. Új kinevezési okiratát 2019. január 18-án vette át, azonban azt nem fogadta el. A munkáltató 2019. január 21-én kelt „Értesítés jogviszony megszüntetéséről” elnevezésű okiratban az alábbiakat közölte az indítványozóval: „A Haj. tv. hatálybalépésével az e törvény hatálya alá tartozó honvédelmi szervezetnél foglalkoztatott közalkalmazottak közalkalmazotti jogviszonya honvédelmi alkalmazotti jogviszonnyá (Haj. tv. 97. § (1) bekezdés) alakul át. Az új jogviszony létrejöttét alátámasztó kinevezési dokumentumot Ön nem fogadta el, ezért a honvédelmi alkalmazotti jogviszonyát megszüntetem.” Az értesítés tájékoztatta az indítványozót az intézkedéssel szembeni jogorvoslat igénybevételeének lehetőségéről. A szintén a munkáltató által kiadott honvédelmi alkalmazotti igazolás szerint az indítványozó jogviszonya megszüntetésének módjaként pedig a Haj. tv. 97. § (1) bekezdésére utalással a „törvény erejénél fogva” megfogalmazás került feltüntetésre. Az indítványozó ezt követően, 2019. március 1-jétől egy másik egészségügyi intézménnyel közalkalmazotti jogviszonyt létesített.
- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő keresetét az elsőfokú bírósághoz, amely a kereseti kérelemben foglaltaknak helyt adva kötelezte az indítványozó volt munkaadóját végkielégítés és felmentési időre járó illetmény megfizetésére. A bíróság – értelmezve a Haj. tv. vonatkozó rendelkezéseit – arra a következtetésre

jutott, hogy az indítványozó korábbi közalkalmazotti jogviszonya a törvény erejénél fogva alakult át honvédelmi alkalmazotti jogviszonnyá, minden külön intézkedés nélkül, erre való tekintettel nem volt szükség sem a kinevezés módosítására, sem az érintett által történő elfogadására. A bíróság megállapította azt is, hogy a Haj. tv. nem tartalmaz arra az esetre jogkövetkezményt, ha a volt közalkalmazott a kinevezést nem fogadja el, és nincs olyan jogszabályi rendelkezés sem, amely szerint ebben az esetben a jogviszony a törvény erejénél fogva szűnne meg, továbbá olyan sem, mely szerint a munkáltató által volna megszüntethető a közalkalmazotti jogviszony. Az elsőfokú bíróság rámutatott arra – az értesítő okiratban kimutatható – ellentmondásra is, miszerint az abban foglaltak szerint az indítványozó jogviszonya egyfelől a törvény erejénél fogva szűnt meg, ugyanakkor azt a munkáltató intézkedése is megszünteti, amelyek így egymással ellentétes, egymást kizáró állítások. A törvényszék az értesítő okirat tartalmából és a megszüntetés tényéből arra a következtetésre jutott, hogy a jogviszony megszüntetésének módja nem lehetett más, mint a felmentéssel való megszüntetés, ez esetben pedig az indítványozó a törvény alapján jogosult a végkielégítésre és a felmentési időre járó távolléti díjra is.

- [6] A munkáltató fellebbezése folytán az ügyben eljáró Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította megállapítva, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen rögzítette és azt a Kúria saját döntése meghozatalakor is irányadónak tekintette, ugyanakkor abból a „jogszabályok helytelen alkalmazásával” vont le jogi következtetést. A Kúriai ítéletének indokolásában kiemelte, hogy az a tény, hogy az indítványozó közalkalmazotti jogviszonya a Haj. tv. hatálybalépésével honvédelmi alkalmazotti jogviszonnyá alakult át, a peres felek által sem volt vitatott, így arra a Haj. tv. rendelkezései voltak az irányadók. Az ezen tény alapján alkalmazandó törvény értelmében a végkielégítés és a felmentési időre járó illetmény szorosan a felmentéshez kapcsolódó juttatás, ami csak abban az esetben illethette meg az indítványozót, ha jogviszonya felmentéssel szűnt volna meg. A kúriai ítélet ezt követően utalt arra Haj. tv.-ben foglalt rendelkezésre, amely tartalmazza azokat az esetköröket, amelyek fennállása illetve bekövetkezése esetén a jogviszony felmentéssel történő megszüntetésének van helye. A Kúria döntésében – rögzítve, hogy a Haj. tv.-nek a jogviszony megszüntetését tartalmazó rendelkezései [Haj. tv. 30. § (1) bekezdés] eltérést nem engedő, taxatív, a jogalkalmazó által nem bővíthető kogens jogszabályi előírások – fentiekre utalva és azok alapján megállapította, hogy „[a]z elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta azt, hogy a felperes jogviszonyát a munkáltató felmentéssel szüntette-e meg, tévedett azonban akkor, amikor a fenti, a felmentést megalapozó törvényi tényállások meglétét nem vizsgálta, és nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a jogviszonyt megszüntető intézkedés felmentésre utaló tartalmi elemeket nem tartalmaz. Az elsőfokú bíróság pusztán abból, hogy a jogviszony megszüntetése a munkáltató egyoldalú intézkedésével történt, és hogy az értesítő okirat megszüntetésre hivatkozott, tévesen vonta le azt a következtetést, hogy az felmentésnek tekinthető.”
- [7] A kúriai ítélet kitért arra is, hogy – a kereseti kérelem tartalma által megszabott keretekre és korlátokra tekintettel – jelen perben abban a kérdésben nem lehetett állást foglalni, hogy a munkáltató jogszerűen vagy jogellenesen szüntette-e meg az indítványozó jogviszonyát, így csak abban a kérdésben lehetett dönteni, hogy a munkáltató jogviszonyt megszüntető intézkedése felmentés volt-e. Erre nézve pedig a Kúria ítéletében hangsúlyozta, hogy a munkáltató jogviszonyt megszüntető okirata a Haj. tv. 30. § (1) bekezdése szerinti esetkörök egyikét sem tartalmazta, továbbá „abban nem volt a jogviszony felmentéssel történő megszüntetésére irányuló munkáltatói akaratnyilatkozat, vagy más olyan (pl. felmentési idő biztosítására vonatkozó) rendelkezés sem, amelynek alapján az alperes intézkedése – annak tartalma szerint – felmentésnek minősülne”. A Kúria ezen álláspontjának további megalapozásaként és indokolásaként kifejti azt is ítéletében, hogy „[e]zt az értelmezést támasztja alá az is, hogy az alperes már a 2018. december 21-i tájékoztatásában is jelezte: ha az érintett a kinevezést az arra nyitva álló határidőn belül nem fogadja el, jogviszonya nem felmentéssel szűnik meg, az érintett felmentési időre vagy végkielégítésre nem válik jogosulttá”. Tekintettel arra, – állapítja meg végezetül a kúriai döntés – hogy az indítványozó jogviszonyát megszüntető intézkedés nem tekinthető a Haj. tv. szerinti felmentésnek, az indítványozót nem illeti meg sem a felmentési időre járó távolléti díj, sem pedig a végkielégítés.
- [8] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panaszával az Alkotmánybírósághoz. Beadványában kifejti, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joga sérelmét a bírói döntés folytán az okozza, hogy a korábban közalkalmazotti jogviszonyban letöltött évei által megalapozott szerzett joga került figyelmen kívül hagyásra akkor, amikor a módosult tartalmú kinevezésének alá nem írása miatt nem felmentéssel szüntette meg jogviszonyát munkáltatója, és nem fizetett részére végkielégítést. Ebben a körben hivatkozik az indítványozó arra is, hogy „nem ismer olyan esetet, amelyben a jelen ügy tárgyához hasonló tényállás mellett nem felmentés lenne a jogviszony megszüntetés oka a közszférában. Ahol ilyen létezik,

az egyébként alaptörvényellenes szabályozás, de még annak esetén is jár valamennyi végkielégítés a volt egészségügyi dolgozóknak”. Ezt követően az indítványozó ismertet több olyan, a tulajdonjog védelmére és különösen annak korlátozására vonatkozó, a jogi szabályozásra nézve megállapított kritériumokat tartalmazó alkotmánybírói döntést, amely alapján nézete szerint megállapítható, hogy végkielégítés iránti igénye „kétségkívül tulajdoni védelmet élvez, ugyanis (i) évtizedek óta hatályban lévő és (ii) teljesen egyértelmű törvényi rendelkezések alapján járó juttatás”. Az indítványozó állítása szerint a Haj. tv. vonatkozó rendelkezéseinek a kúriai ítéletben tetten érhető értelmezése egyrészt „nem törvényes”, mert a hatálybalépését megelőző időben létrejött több évtizedes jogviszonyba jelent lényeges és előre nem látható beavatkozást, másrészt semmi sem indokolja ennek a jogértelmezésnek az elkerülhetetlenségét, hiszen – megítélése szerint – nincs racionális indoka annak, hogy a honvédelmi alkalmazotti jogviszonynak a munkáltató által közölt, írásba foglalt, egyoldalú jognyilatkozatot ne felmentésnek kellene tekinteni. Az indítványozó álláspontja szerint jogos várománya megvonását, bírói ítélettel történő elutasítását semmilyen más alkotmányos cél vagy alapjog nem indokolja. Az indítványozó ezt követően a jogi szabályozással szemben fejt ki kritikáját rögzítve azt is, hogy „[a] szabályozás teljesen irreleváns módon fosztotta meg az indítványozót a jogos várományát képező végkielégítéstől”, illetve szerinte „megállapítható, hogy nincs megteremtve az a jogi környezet és intézményi garancia, amely a tulajdonhoz való jogot diszkrimináció nélkül működésképpé teszi”. Az indítványozó megítélése szerint a Kúria ügyében alkalmazott jogértelmezése nem egyeztethető össze az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakkal.

- [9] A bírói döntésnek az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseivel ellentétes volta, illetve azok tartalmába ütközése alátámasztásaként az indítványozó lényegében ismerteti a vonatkozó – az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) által hozott, illetve alkotmánybírói – döntésekben megfogalmazott, a diszkrimináció tilalmába ütközés lehetőségét felvető jogi szabályozás vizsgálatkor alkalmazandó ún. szükségességi és arányossági teszt lényegét, tartalmát és kritériumait, illetve ennek a kritérium-rendszernek a saját ügyére való alkalmazásával megállapítja, hogy „a támadott rendelkezés ellenkezik az Alaptörvény XV. cikk (1) általános egyenlőségi szabályával valamint a diszkrimináció tilalmát kimondó (2) bekezdésével, mivel egyértelműen hátrányos helyzetbe hozza a honvédelmi alkalmazotti jogviszonyban állókat más közalkalmazottakkal és minden más, azonos (homogén) szabályozási körbe vont, összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyokhoz képest, és az eltérő bánásmódnak nincs alkotmányosan igazolható célja, de még e cél feltételezése esetén is bizonyosan aránytalan jogkorlátozást valósít meg”. Az indítványozó ebben a körben megállapítja azt is, hogy „az adott szabályozás” homogén csoportba tartozó jogalanyok között tesz különbséget.
- [10] Az indítványozó nézete szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát a támadott bírói döntés amiatt sérti, mert az nem tartalmaz megfelelő indokolást, holott a kellő indokolás követelményét több – az indítványozó által az indítványban is ismertetett – EJEB és alkotmánybírói döntés is megfogalmazza. Az indítványozó ezzel kapcsolatos jogsérelmét konkrétan abban jelöli meg, hogy a bírói döntés nem tért ki arra – holott ez egy másik kúriai döntés alapján „kötelező” lett volna –, hogy az indítványozó „jogviszonyának megszüntetése milyen, a törvény által ismert megszüntetési módnak minősül”, az ítélet mindössze azt rögzíti, hogy a perben vizsgált munkáltatói jognyilatkozat nem minősül felmentésnek. Az indítványozó panaszában végezetül amellet érvel ismételtén, hogy a jogviszonyát megszüntető munkáltatói intézkedést csak felmentésként lehet értékelni és minősíteni.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. A jogi képviselő meghatalmazását csatolta. A rendes jogorvoslással nem támadható kúriai ítélet az eljárást befejező döntésnek minősül, így vele szemben alkotmányjogi panasz benyújtható. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége az ügyben az általa támadott ítélettel lezárt eljárás felpereseként fennáll.
- [13] 2.2. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt kritériumoknak részben tesz csak eleget. Tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozók indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás kezdeményezésének indokait (a bíróság döntése alapvető jogok sérelmét okozta); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit

[XIII. cikk (1) bekezdés, XV. cikk (2) bekezdés és XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett döntés az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény általa megjelölt rendelkezéseivel; f) kifejezett kérelmet arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény ellenességét és semmisítse azt meg.

- [14] Mindazonáltal az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével és részben a XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben, a bírói döntés által okozott jogsérelem indokolásaként egy – a beadványban közelebbről meg nem határozott – jogszabályi rendelkezés kritikáját adja elő. Az Abtv. 27. §-a alapján folytatott eljárásában az Alkotmánybíróság azonban csak a bírói döntés indítványozó által állított alaptörvény-ellenességét vizsgálhatja, jogszabályi rendelkezés erre kiterjedő vizsgálatára ebben az eljárásában az Alkotmánybíróságnak – még a kérelemnek az egyéb, törvényben szabályozott határozottsági kritériumoknak való megfelelése esetén sincs – lehetősége. Az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése sérelmét kifejtő indokolása továbbá nem hozható érdemi összefüggésbe a támadott – az indítványozó jogviszonya megszüntetésének minősítésére vonatkozó – bírói döntéssel, arra nézve alkotmányjogilag releváns érvelést nem tartalmaz. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy megfelelő „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelménynek, annak elbírálására nincs lehetőség {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Az alkotmányjogi panasz ezen elemeinek vizsgálatára és elbírálására tehát az Alkotmánybíróságnak részben hatáskörének hiánya, részben pedig az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt feltételnek való meg nem felelése miatt nem volt lehetősége.
- [15] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [16] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben emlékeztet egyrészt arra, hogy – amint arra az indítványozó is utal kérelmében – a testületnek részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát illetően. Jelen ügy – az indítványozó alkotmányjogi panaszában állított sérelmét és előadott érvelését tekintve – ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [17] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza továbbá azt is, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. A testület elvi éllel rögzítette azt is, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírói szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]}
- [18] Az Alkotmánybíróság egyik korábbi döntésében megállapította azt is, hogy az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. A testület ezzel összefüggésben nem zárta ki annak lehetőségét, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen Mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben –

- az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítvány lényegében a Kúria bizonyíték-értékelésének és jogértelmezésének a megváltoztatására irányul egy, az indítványozó számára kedvező tartalmú döntés meghozatala érdekében. Az Alkotmánybíróság azonban ettől mindig következetesen tartózkodott, mivel a tényállás megállapítása, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése, az ügyben alkalmazandó jog meghatározása, a történeti és a jogi tényállás egybevetése és ennek alapján a szükséges következtetések levonása, a jogszabályok értelmezése a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, amelyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához. Az Alkotmánybíróság feladata nem a rendes bíróságok tény-, illetve jogkérdésekben elfoglalt álláspontjának a felülvizsgálata hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot a bíróságoktól számon kérje.
- [20] Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán, az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére vonatkozó érveire nézve megállapította, hogy a Kúria reagált az indítványozó által előadott jogi és nem jogi érvekre, és értelmezte az általa meghivatkozott és alkalmazott jogforrásokat. A Kúria ítéletében részletesen, érthetően és világosan bemutatta, hogy milyen tényállás, bizonyítékok és indokok alapján jutott arra a következtetésre és döntésre, hogy az indítványozót jogviszonya megszűnése ellenére miért nem illeti meg a végkielégítés a megállapított tényállás és az alkalmazandó jogi normák összevetésének eredményeként. A támadott ítélet részletesen kitért arra is, hogy az első fokon eljáró bíróság mennyiben és miért vont le téves jogi következtetést az ügy megítélésakor. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Kúria a támadott döntését kellő és kimerítő indokolással támasztotta alá: megjelölte, hogy a fellebbezési kérelemnek helyt adó döntését milyen jogszabályi rendelkezésekre alapította, és megfelelő mélységű levezetéssel támasztotta alá azt az álláspontját, hogy a végkielégítés fizetésének előfeltételeként szabályozott felmentésről nézete szerint jelen ügyben azért nem lehet szó, mert az indítványozó jogviszonyának megszüntetése a Haj. tv.-nek a felmentésre okot adó, illetve a felmentést lehetővé tevő, taxatív meg határozott esetkörök egyikébe sem tartozik. A Kúria a vonatkozó bírói gyakorlat ismertetése keretében ítéletében kitért arra is, hogy a jelen ügyben elbírált kereseti kérelem mennyiben tért el az indítványozó által is hivatkozott – egy másik ügyben korábban született – bírói döntést kezdeményező kereseti kérelem tartalmától, azaz a kereseti kérelemben foglaltakhoz kötöttség elve miatt jelen ügyben miért nem foglalhatott állást a Kúria a jogviszony megszüntetésének a jogszerűsége kérdésében.
- [21] Az Alkotmánybíróság erre vonatkozó gyakorlata alapján „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja továbbá az indokolásban megjelölt bizonyítékok és érvek megalapozottságát, ahogyan azt sem, „[h]ogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket” {3065/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [36]}.
- [22] Önmagában az, hogy az indítványozóra nézve hátrányos, de az egyébként megfelelően megindokolt bírósági döntés érvelését tévesnek tartja, illetve az számára elfogadhatatlan, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének a megállapítására.
- [23] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és f) pontjai alapján visszatartotta.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2977/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3044/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.603/2019/5. számú ítélete, a Fővárosi Ítéletábrla I.Pf.21.029/2018/3/11. számú ítélete, és a Fővárosi Törvényszék 70.P.23.858/2017/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Gaudi-Nagy Tamás ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Pfv.IV.20. 603/2019/5. számú felülvizsgálati ítéletének, a Fővárosi Ítéletábrla I.Pf.21.029/2018/3/11. számú ítéletének és a Fővárosi Törvényszék 70.P.23. 858/2017/12. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat, mivel azok sértik az Alaptörvény II. cikkét, IV. cikk (1)–(2) és (4) bekezdését, valamint XXIV. cikkét.
- [2] Az Alkotmánybíróság az indítványozót – az alkotmányjogi panasz indokolása és a jogi képviseletre vonatkozó meghatalmazás tekintetében – hiánypótlásra hívta fel, amelyre az indítványozó választ adott.
- [3] 2. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó 2006. október 23-án hajnalban tüntetésen vett részt, amelynek feloszlátása során a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a későbbiekben az alapügy alperese, a továbbiakban: alperes) állományába tartozó rendőrök az indítványozóval szemben kényszerítő eszközöket alkalmaztak és az indítványozót előállították. Az indítványozó ellen később rendzavarás miatt szabálysértési eljárás indult, amelynek során bírsággal sújtották.
- [4] 2.1. Összesen 176 demonstráló, köztük az indítványozó, egyazon ügyvéd útján közigazgatási pert indított, amelyben a Legfelsőbb Bíróság a 2010. szeptember 21-én kelt Kfv.III.37.996/2009/23. számú ítéletével megállapította, hogy a demonstráció feloszlátása jogellenes volt.
- [5] Az ügyvéd 2011. május 4-én összesen 177 fő, köztük az indítványozó képviseletében peren kívüli kártérítési megállapodás érdekében levelet juttatott el az alpereshez, amelyben személyes szabadság megsértése, gyülekezési és vélemény-nyilvánítási jog, emberi méltóság megsértése miatt személyenként 200 000 forint és késedelmi kamatai megfizetését kérte. 2011. június 2-án az ügyvéd az alpereshez eljuttatott levélben közölte, hogy a jogtalan oszlatás foganatosítása miatt a követelt nem vagyoni kártérítés összege 300 000 forint és kamatai, a médiában névvel is megjelenő közszereplő, felelős szervezők, köztük az indítványozó magasabb kárigényt érvényesít. Az ügyvéd 2011. október 10-én kelt felszólító levelét a belügyminiszternek címezte és juttatta el. 2011. október 20-án az alpereshez eljuttatott levélben az ügyvéd felszólította az alperest, hogy a 2006. október 23-i gyülekezés-oszlatások vonatkozásában az ügyfelei részére kártérítést fizessen meg, a kiemelt közszereplőkre, részben felelős szervezőkre magasabb kárigényt kívánt érvényesíteni, a jogalap tekintetében utalt a korábbi levelezésben foglaltakra. Az ügyvéd 2016. október 18-án felszólító levelet juttatott el az alperesnek, csatolta az alperes részére a 2011. október 19-én és a belügyminiszternek írt levél másolatát azzal, hogy az abban foglaltakat és a követelt összegeket fenntartotta.
- [6] 2.2. Az indítványozó a fenti felszólításai ellenére elmaradt kifizetés okán polgári peres eljárást kezdeményezett az alperes ellen. Az indítványozó – a bírósághoz 2017. október 18-án érkezett – keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a személyes szabadsághoz és emberi méltósághoz fűződő jogát azzal, hogy 2006. október 23-án hajnalban a jogellenesen elfogta, földre teperte, megbilincselte, előállította, majd őt 11 óra 50 percen keresztül jogszerűtlenül fogva tartotta. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest magánlevél útján történő elégtételadásra, továbbá 730 000 forint nem vagyoni kártérítés és törvényes kamata megfizetésére.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, a nem vagyoni kártérítés körében elévülési kifogást terjesztett elő.

- [7] A perben elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 70.P.23.858/2017/12. számú ítéletével helyt adott felperes keresetének annak megállapítási és elégtétel adási része vonatkozásában, míg ezt meghaladóan azonban – a nem vagyoni kártérítés iránti követelés tárgyában – a keresetet a követelés elévülése miatt elutasította. A bíróság ennek körében egyrészt megállapította, hogy az oszlatás jogellenességének megállapítása iránt indított per folyamatban léte alatt az indítványozó az igényérvényesítésben nem volt akadályoztatva, emiatt az elévülés a per jogerős befejezéséig nem nyugodott. Másrészt azt is megállapította, hogy az adott eljárás tárgya nem az oszlatás jogellenességén alapuló kereseti igény, hanem az indítványozóval szemben alkalmazott egyedi rendőri intézkedésének jogellenessége, s úgy ítélte meg, hogy a meghatalmazás erre a jogérvényesítésre nem terjedt ki. Mindezekre figyelemmel a bíróság kimondta, hogy a perben érvényesített igény vonatkozásában az indítványozó nevében joghatályos felszólító levél nem került megküldésre az alperesnek, a kárigény elévült, így a bírósági úton már nem érvényesíthető.
- [8] A fellebbezés folytán másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla I.Pf.21.029/2018/3/11. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. A másodfokú bíróság – az elsőfokú bírósággal szemben – azonban úgy ítélte meg, hogy az ügyvéd részére 2006-ban adott meghatalmazás kiterjedt minden, az oszlatás jogszerűtlenségén alapuló lehetséges és szükséges polgári eljárásra, ebből a körből az adott perben érvényesített kártérítési követelés sem volt kizárható. A bíróság rámutatott, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 327. § (1) bekezdése alapján kialakult bírói gyakorlatra is figyelemmel a követelés elévülésének megszakításához szükséges és egyben elégséges, ha a felszólítás olyan adatokat tartalmaz, amelynek alapján a kötelezett a vele szemben támasztott követelést azonosítani tudja, meg tudja állapítani, hogy a felszólítás milyen jogviszonyból, milyen tényállásból eredő követelés teljesítésére irányul. A jogerős ítélet szerint azonban a keresetlevélhez csatolt okiratok érdemben nem voltak alkalmasak az elévülés megszakítására.
- [9] A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, mivel álláspontja szerint a jogerős ítélet a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontjában, valamint a 349. § (1) bekezdésében foglaltakat megsértve, kirívóan okszerűtlen mérlegeléssel állapította meg, hogy a kártérítési igény elévült.
- [10] A Kúria a felülvizsgálati eljárás során megállapította, hogy az indítványozó a felülvizsgálati kérelmében tartalmazta a felszólítások elévülés megszakítására alkalmas voltára vonatkozó érveit fejtette ki, ezzel összefüggésben azonban a jogerős ítélet által megsértett jogszabályhelyet nem jelölte meg; míg a kérelemben hivatkozott jogszabályhelyek – a szubjektív szankció alkalmazásának utaló szabálya [Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pont] és az államigazgatási jogkörben okozott kárért fennálló felelősség feltételeire való jogszabályi rendelkezés [Ptk. 349. § (1) bekezdés] – megsértésének indokait nem fejtette ki. Miután a 1/2016. (II. 15.) PK véleményre is tekintettel a Kúria által kifejtettek szerint érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 272. § (2) bekezdése által előírt, egymással szorosan összefüggő tartalmi követelmények maradéktalanul teljesülnek, a felülvizsgálati kérelemben kifejtett indokok alapján a jogerős ítélet jogszabálysértő volta, a megsértett jogszabály megjelölésének hiányában, érdemben nem volt vizsgálható. Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [11] 3. Az indítványozó az első- és a másodfokú, valamint a felülvizsgálati ítélettel szemben benyújtott – hiánypótlásra kiegészített – alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény II. cikkének, IV. cikk (1)–(2) és (4) bekezdéseinek, továbbá XXIV. cikkének sérelmét állítja.
- [12] Az indítványozó hangsúlyozza, hogy az alperes részére 2011. október 20-án – valamint ezen időpontot megelőzően többször is – megküldött fizetési felszólításai útján kísérelte meg a jogvitát peren kívül rendezni az alperessel. Az indítványozó amellett érvel, hogy a tisztességes eljárás követelményét sérti, hogy a perben eljáró bíróságok olyan tartalmi követelményeket állapítottak meg a hivatkozott ügyvédi felszólításokkal szemben, amelyeket a Ptk. nem nevesít. A Ptk. 347. § (1) bekezdését az indítványozó álláspontja szerint nem az előnyére, hanem a Ptk. céljával, szellemiségével ellentétesen a hátrányára alkalmazta a bíróság, és ezáltal megfosztotta őt a jogellenes szabadság-korlátozásért járó törvényes kártérítés összegétől. A kárigény elévülésének bírósági megállapítása kapcsán az indítványozó kifejezetten hangsúlyozza, hogy az általa megküldött írásbeli felszólítások egyértelműen rendelkeznek azon tartalmi követelményekkel, amik az ügy szempontjából alkalmazandó Ptk. 347. § rendelkezése értelmében az elévülés megszakítására alkalmas okiratnak tekintendők, hiszen azok tartalmazzák azt, hogy kivel szemben, milyen alapon, milyen összeget kíván érvényesíteni az indítványozó.

Az indítványozó külön hangsúlyozza jogszabályok teleologikus értelmezésének fontosságát, és álláspontja szerint e cél szerinti értelmezés alapján eljárva a bíróságok megállapíthatják volna, hogy az igényét az évek során folyamatosan érvényesíteni törekvő indítványozó igénye nem évülhetett el, annak megszakítására a felszólítások külön-külön is alkalmasak voltak, és emiatt indítványozó nem fosztható meg az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésében alapjogként rögzített kártérítési igényétől. Ezen bírósági gyakorlatnak az alaptörvényes-ellenes mivoltára hivatkozik az indítványozó. Álláspontja szerint ez a gyakorlat a személyiségének és emberi mivoltának legbelsőbb lényegét érinti, mely így, az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésében rögzített alapjoga mellett egyúttal az Alaptörvény II. cikkében rögzített az emberi méltósághoz való jogának sérelmeként is értékelendő.

- [13] Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok a kártérítési igény elévülésének megállapításánál a nyilvánvalóan a tisztességes eljárás követelményével ellentétes módon jártak el azáltal, hogy bár a Ptk. 327. § (1) bekezdése az elévülést megszakító ügyvédi felszólítások tartalmi elemeit nem határozza meg, de ennek ellenére eljáró bíróságok a hivatkozott jogszabályhelyet önkényesen, és a felperes számára kedvezőtlenül, és szűkítő módon értelmezték, és követeltek jogszabály által meg nem követelt tartalmi elemeket. Ezen indokolás mentén állítja az indítványozó, hogy a bíróság nem csak jogszerűtlenül, illetve a Ptk.-ban foglalt alapelvekkel ellentétesen, hanem szakszerűtlenül is határozta az kárigény elévülésének megállapításakor, és erre alapozva kéri e döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [14] A Kúria ítéletét az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának súlyos sérelmére hivatkozással külön, amiatt is támadta, mert az ítélet a felülvizsgálati kérelmet nem tekintette érdemben elbírálhatónak, arra hivatkozással, hogy a felülvizsgálati kérelem az elévülés körében nem jelölte meg a jogszabálysértést; míg az indítványozó szerint a Pp. 272. § (2) bekezdése által előírt tartalmi elemeket kérelme magába foglalta. Az indítványozó ezzel kapcsolatban arra is rámutatott, hogy a Pp. 272. § (3) bekezdése értelmében önmagában a jogszabályhely téves megjelölése miatt az egyébként megfelelő felülvizsgálati kérelem nem utasítható el. Az indítványozó szerint ráadásul a Kúria, ha már befogadta a felülvizsgálati kérelmet és tárgyalást tartott, a fenti okra nem hivatkozhatott volna, és nem kerülhetett volna el az érdemi döntéshozatalt az elévülés tárgyában.
- [15] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése szerint a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [16] 4.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapozta. Az Abtv. hivatkozott szakasza alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A Kúria döntése ellen nincs helye további jogorvoslatnak, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel az indítvány tárgyát képező alapügyben felperes volt, s panaszában Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmére hivatkozott.
- [17] Az indítványozó a Kúria támadott döntését 2021. január 6-án vette kézhez, az indítványt pedig 2021. március 5-én nyújtotta be a Fővárosi Törvényszéken, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő.
- [18] Az alapügyben hozott bírói döntésekkel szemben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság még nem döntött [Abtv. 31. § (2) bekezdés].
- [19] 4.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia: meg kell jelölnie az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozók jogosultságára vonatkozó rendelkezést, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, valamint le kell írnia az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét. Meg kell jelölnie továbbá az alaptörvény-ellenesnek tartott bírói döntést és kifejezetten kérelmeznie kell annak megsemmisítését, illetve tartalmaznia indokolást is arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [20] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.

- [21] Az indítványozó a II. cikk vonatkozásában kizárólag a kártérítés kifizetésének elmaradására hivatkozott, azt tartalmilag az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésének sérelméből vezette le, ugyanakkor az alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben alapjog sérelmet alátámasztó, önállóan értékelhető indokolást nem terjesztett elő, így az Alaptörvény II. cikk sérelmét az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatta. Az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésének sérelmét az indítványozó pedig a Ptk. 347. § (1) bekezdésével összefüggésben, az elévülés megszakítására alkalmas okiratok tartalmával kapcsolatos követelmények bírósági értelmezése miatt állította, ugyanakkor a hivatkozott törvényi rendelkezés a hiányzó vagy fogyatékos belátási képességű személyek károkozásáért való felelősség szabályairól szól, ezért az indítvány indokolása ezen elemében sem volt (alkotmány)jogilag értékelhető, érdemi elbírálást nem alapozhatott meg [vö. Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont].
- [22] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés sérelmére is. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot rögzíti, vagyis a közigazgatási hatóságok eljárásának alkotmányossági mércéjét határozza meg. Mindazonáltal az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét valójában a bíróságok eljárásával összefüggésben sérelmezte, ezért az indítvány tartalmi elbírálása alapján azt az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdésében szereplő tisztességes eljáráshoz való jog sérelme állításaként értékelte, és a továbbiakban ekként vizsgálta [vö. 30/2015. (X. 15.) AB határozat, Indokolás [7]].
- [23] E jogának megsértését az indítványozó a Kúria ítélete vonatkozásában az elévülés tárgyában való érdemi állásfoglalás elmaradása miatt állította. Ezzel kapcsolatban rámutatott, hogy felülvizsgálati kérelmét a Kúria a Pp. 273. § (1) bekezdése alapján nem utasította el hivatalból amiatt, hogy az ne felelt volna meg a Pp. 272. § (2) bekezdésében előírtaknak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria az ügyben ítéletet hozott, amelynek rendelkező részében a jogerős ítéletnek a felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartotta; azonban indokolásában a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 272. § (2) bekezdése és az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény alkalmazásával minősítette „eredménytelennek”.
- [24] Jelen ügy elbírálásakor is irányadónak tekinti az Alkotmánybíróság a testületnek a bíróságok jogértelmezésére, annak felülbírálatára vonatkozó korábbi, elvi éllel kimondott megállapításait. Ezek egyike szerint az Alkotmánybíróság jogköre „nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra kerül sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírói szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetőek ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]; 3505/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [17]]
- [25] Mivel az indítvány a fent állított jogszabálysértés körülrásán, illetve Kúria ítéletével kapcsolatos fenti ellentmondás tényén túl az előbbieknél a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal való összefüggését leíró bővebb indokolást nem tartalmazott [vö. Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont], az alkotmányjogi panasz ez az eleme sem volt érdemben vizsgálható.
- [26] 4.3. Az Abtv. 29. §-a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [27] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog megsértését az indítványozó az első- és másodfokú ítélet vonatkozásában a Ptk. 327. § (1) bekezdésének önkényes értelmezésére hivatkozással állította, a bíróságok ugyanis szerinte a fizetési felszólításaival szemben a törvényben nem szereplő feltételeket is megköveteltek.
- [28] Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben is rámutatott, hogy „önmagában egy *contra legem* ítélet még nem szükségképpen alaptörvény-ellenes (*contra constitutionem*) ítélet. Kivételesen, kellően súlyos esetekben azonban egy *contra legem* jogalkalmazás is felemelkedhet alkotmányjogilag értékelhető szintre, és a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapításához vezethet.” [29/2021. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [28]; 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]] A 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az ügyben a bíróság *contra legem* jogalkalmazása három, egymást erősítő feltétel együttes fennállása következtében ért fel az alkotmányossági sérelem szintjére: a bíróság a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe, döntésének ezt a mozzanatát nem indokolta meg, s döntését

ehelyett egy olyan bírósági joggyakorlatra alapította, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó kifejezetten hatályon kívül helyezte.

- [29] A Ptk. 327. § (1) bekezdése szerint a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás megszakítja az elévülést. A bírói gyakorlat e körben az elévülés megszakadását kiváltó hatást az olyan felszólítás esetén ismeri el, amely tartalmazza azokat az adatokat, amelyek alapján a kötelezett a vele szemben támasztott követelést kétségtelenül azonosítani tudja; az elévülést megszakító írásbeli felszólítás minimális tartalmi kelléke a követelést megalapozó tényállásnak, valamint az alapul szolgáló jogviszonynak a megjelölése és a jogosult azon akaratának kifejezésre juttatása, miszerint követelését a kötelezettel szemben érvényesíteni kívánja (vö. BDT2013. 2853., BH2014. 106.).
- [30] A fenti bírósági joggyakorlatot az indítványozó is hivatkozta és úgy foglalt állást, hogy „[a] felszólítások tartalmi vizsgálata alapján megállapítható, hogy azok egyértelműen alkalmasak arra, hogy megszakítsák az elévülést” (ld. indítvány 6. oldal).
- [31] A bizonyítékok értékelését illetően az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető az általános hatáskörű bírósági szervezetrendszer egyik felülbírálati fórumának, az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmében keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja. Ezzel áll összhangban az is, hogy az Alkotmánybíróság nem ténybíróság, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása a bíróságok, végső soron a Kúria feladata.” {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]}
- [32] A fentiekre, illetve az indítvány tartalmára tekintettel megállapítható, hogy az indítványozó a jelen ügyben valójában a bírói döntéseknek nem az alkotmánybírósági joggyakorlat értelmében vett önkényes (*contra legem*) voltát sérelmezte, hanem – a bírói döntésekkel szemben – azt vitatta, hogy az általa küldött felszólítások ne lettek volna alkalmasak a követelésének kétségtelen azonosítására és így az elévülés megszakítására. Ez olyan bizonyítékértékelési kérdés, amelynek eldöntése egyértelműen az alapügyben eljáró bíróságok hatáskörébe tartozik, s amelynek eredményét az Alkotmánybíróság nem bírálhatja felül; az indítvány az Abtv. 29. §-ában foglalt bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [33] 5. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1a) bekezdés *e*) pontjában, részben pedig a 29. §-ában meghatározott feltételeknek nem felelt meg részben, ezért az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai szerint visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/660/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3045/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfF.8/2020/9. számú határozata, valamint a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 122. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó – az eljárás során kiegészített – alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti panaszában a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfF.8/2020/9. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a Budapest területén működő ítéltábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság SZF13/2019/81. számú határozatára is kiterjedő hatállyal. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszában a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 122. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozóval szemben az illetékes törvényszék elnöke 2019. április 30-án fegyelmi eljárás lefolytatását kezdeményezte, terhére róva, hogy az igazgatási feladatokkal megbízott kollégáját két alkalommal szóban, illetve egy alkalommal fizikailag is inzultálta, továbbá számos, a feladatkörébe tartozó kártalanítási kérelmek elbírálása kapcsán előterjesztett ügyben az indítványozó a szükséges intézkedéseket elmulasztotta. Az illetékes törvényszék elnöke 2019. július 9-én újabb fegyelmi eljárás lefolytatását kezdeményezte az indítványozóval szemben, részben ugyancsak a kártalanítási kérelmek időszerűségével kapcsolatos hiányosságokra tekintettel, részben pedig azért, mert a büntető kollégiumvezető-helyettes bíró felhívta az indítványozót arra, hogy azokban az ügyekben, amelyekben érdemi intézkedést nem tett, soron kívül járjon el és a megtett intézkedésekről adjon tájékoztatást, az indítványozó azonban a jelentéstételt megtagadta. Az illetékes törvényszék elnöke 2019. szeptember 27. napján ugyancsak fegyelmi eljárás lefolytatását kezdeményezte az indítványozóval szemben, tekintettel arra, hogy az indítványozó számos, a reintegrációs őrizet engedélyezésével kapcsolatos ügyben nem intézkedett. Az eljárásokat a Budapest területén működő ítéltábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság 2019. október 14. napján egyesítette.
- [3] 1.2. Az elsőfokú szolgálati bíróság 2020. február 24-én meghozott SZF13/2019/81. számú határozatával megállapította az indítványozó fegyelmi felelősségét, továbbá – az indítványozó bírói tisztségéből történő egyidejű felfüggesztése mellett – indítványozta a bírói tisztségéből történő felmentését. Az elsőfokú bíróság szerint az indítványozó fegyelmi felelősségét 2019 folyamán két jogerős határozat is kimondta, melyben az indítványozó megrovásban, illetve egy fizetési fokozattal való visszavetés fegyelmi büntetésben részesült. Az elsőfokú szolgálati bíróság a rendelkezésére álló okirati bizonyítékok, vizsgálóbiztosi jelentések, az indítványozó meghallgatása, valamint tanúvallomások alapján bizonyítottan találta, hogy az indítványozó igazgatási feladatokkal megbízott kollégáját szóban és fizikailag inzultálta, számos, a feladatkörébe tartozó kártalanítási ügygel kapcsolatban mulasztás terhelte és az illetékes büntető kollégiumvezető-helyettes bíró felszólítása ellenére a tájékoztatás megadását megtagadta, továbbá a feladatkörébe tartozó reintegrációs őrizet engedélyezésével kapcsolatos számos ügyben az intézkedésre nyitva álló törvényi határidőket megsértette.
- [4] 1.3. Az indítványozó fellebbezése nyomán a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SzfF.8/2020/9. számú határozatában az elsőfokú bíróság bizonyításfelvételét okszerűnek találta, határozatát annak helyes

indokaira tekintettel helybenhagyta, továbbá egyértelműsítette, hogy az indítványozó pontosan mely ügyeiben állapítható meg bírói késelem, és e körben módosította az indítványozó elsőfokú szolgálati bíróság határozatában megállapított felelősségének körét. A másodfokú szolgálati bíróság sem a fellebbezés eljárásjogi, sem annak anyagi jogi elemeit nem találta megalapozottnak, és az eset összes körülményei alapján úgy ítélte meg, hogy az indítványozóval szemben kizárólag a legsúlyosabb fegyelmi büntetés alkalmazható, melynek oka részben a fegyelmi vétségek súlya, részben pedig az a tény, hogy az indítványozót a szolgálati bíróság már két ízben felelősségre vonta fegyelmi vétségek elkövetése miatt, ráadásul ezen fegyelmi büntetések hatálya alatt állt az újabb, nagy számú fegyelmi vétség elkövetésekor is.

- [5] 1.4. Az indítványozó a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság határozatával szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyet a Kúria Mfv.X.10.165/2020/2. számú végzésével azért utasított vissza, mert a másodfokú fegyelmi határozat Kúria általi felülvizsgálatára jogszabályi lehetőség nincs.
- [6] 1.5. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyet az Alkotmánybíróság főtítkárnak felhívására utóbb kiegészített. Kiegészített alkotmányjogi panaszában az indítványozó kérte a másodfokú szolgálati bíróság SZfF.8/2020/9. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az elsőfokú szolgálati bíróság SZF13/2019/81. számú határozatára is kiterjedő hatállyal, továbbá kérte a Bjt. 122. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, az alábbiak szerint.
- [7] Az indítványozó a Bjt. 122. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességét azért állítja, mert álláspontja szerint az a rendelkezés, amely szerint a szolgálati bíróság tanácsa bizonyítást vehet fel (és nem pedig köteles felvenni), sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, a B) cikk (1) bekezdését, valamint a 25. cikk (1) bekezdését. Érvéle szerint nem lehet tisztességes és jogállami az az eljárás, ahol a szolgálati bíróság szabadon dönthet arról, hogy az eljárás alá vont személy javára szóló körülményeket megvizsgálják-e, és erre vonatkozóan bizonyítást vesznek-e fel. Ezzel összefüggésben az indítványozó arra is utal, hogy a Bjt. a vizsgálóbiztos eljárására vonatkozó szabályokat is hiányosan tartalmazza.
- [8] Az indítványozó a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét azért állítja, mert az eljárás során a bíróságok nem folytattak le valódi bizonyítást (a másodfokú szolgálati bíróság egyáltalán nem), vétkes kötelezettségszegésként értékelték a véleménynyilvánítás szabadságát, megsértették az indítványozó bírói függetlenséghez való jogát, az elsőfokú szolgálati bíróság pedig az indítványozót embertelen, megalázó bánásmódban is részesítette. Az indítványozó az eljárással összefüggésben egyebek között azt sérelmezi, hogy nem kapott felvilágosítást az alkalmazandó jogszabályokról, eljárásbeli jogairól és kötelezettségeiről, nyilatkozatait nem megfelelően foglalták jegyzőkönyvbe, bizonyítási indítványait elutasították, elfogultsági indítványait csak az érdemi ügydöntő határozat meghozatala után bírálták el, a vizsgálóbiztos pedig iratellenesen járt el. Az indítványozó azt is kifogásolja, hogy az eljáró bíróságok úgy értelmezték az ügyben alkalmazott jogszabályokat, hogy az nem volt összhangban a jogszabályok céljával és az Alaptörvénnyel. Mindezen szempontokra figyelemmel az indítványozó szerint sérült az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdése, a III. cikk (1) bekezdése, a IX. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése, a 25. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk. Az indítványozó azt is kifogásolja, hogy az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése értelmében a bírákat csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani, márpedig az eljáró bíróságok az indítványozó ügyében a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályait alkalmazták, ami nem tekinthető sarkalatos törvénynek, ezáltal pedig az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése sérelme is megállapítható.
- [9] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt.
- [10] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, valamint az Abtv. 27. §-ára alapította. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az indítványozó másodfokú szolgálati bíróság határozata és a Bjt. támadott rendelkezése elleni alkotmányjogi panaszát ugyan elkésztetten terjesztette elő, ám igazolási kérelmét az Alkotmánybíróság

egyesbíróként eljárva elfogadta, így az indítvány nem minősül elkésettnek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.

- [11] 2.2. Mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése, mind az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok esetében irányadó az Abtv. azon rendelkezése, hogy alkotmányjogi panaszt csak az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából „Alaptörvényben biztosított jog” sérelmére hivatkozással lehet előterjeszteni [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont; Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont].
- [12] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése, míg az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése, 28. cikke és az R) cikk (1)–(3) bekezdései sérelmét is állította, mely alaptörvényi rendelkezések az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot {a 25. cikk (1) bekezdésére például: 3465/2021. (XI. 3.) AB végzés, Indokolás [13]; a 28. cikkre és az R) cikk (1)–(3) bekezdéseire például: 3456/2021. (XI. 3.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogállamiság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére pedig csak kivételesen (a visszaható hatály tilalma megsértése és a kellő felkészülési idő követelményének sérelme esetén) alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3456/2021. (XI. 3.) AB végzés, Indokolás [17]}. Jelen esetben azonban megállapítható, hogy az indítványozó nem ezen kivételes esetekkel összefüggésben hívta fel a B) cikk (1) bekezdését. Az alkotmányjogi panaszok ezen elemükben ezért nem felelnek az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja, illetőleg 27. § (1) bekezdés a) pontja követelményének.
- [13] 2.3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [14] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a Bjt. támadott rendelkezése miért sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz ugyancsak nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást a III. cikk (1) bekezdése, a IX. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (7) bekezdése állított sérelmével összefüggésben. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint valamely alaptörvényi rendelkezés sérelmének pusztán állítása még nem elegendő ahhoz, hogy a kérelem az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének megfelelően határozott kérelemnek minősülhessen. Az alkotmányjogi panaszok ezért ezen elemükben nem teljesítik a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja követelményét.
- [15] 2.4. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárás, és nem pedig a bírósági eljárások vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a bírósági eljárás tisztességtelenségével összefüggésben a XXIV. cikkre nem alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [18]}. Tekintettel arra, hogy az indítványozó mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése, mind pedig 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában egyaránt megjelölte az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését, az indítványozó pedig alkotmányjogi panaszában egyértelműen a szolgálati bíróságok eljárásával és az általuk alkalmazott jogszabályi rendelkezésekkel összefüggésben állította a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét, ezért az Alkotmánybíróság az indítvány ezen elemét tartalma szerint, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot rögzítő XXVIII. cikk (1) bekezdése keretei között bírálta el {legutóbb hasonlóan például: 3419/2021. (X. 15.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [16] 2.5. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésével, míg az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésével és a 26. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a határozott kérelem követelményét teljesíti.
- [17] 3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [18] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában a Bjt. 122. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességét állította, ugyanis megítélése szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, hogy a szolgálati bíróság csak bizonyítást „vehet” fel, és arra a Bjt. értelmében nem köteles. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben (figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság részletesen kimunkált gyakorlattal rendelkezik a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyes aspektusai vonatkozásában) alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [19] Az indítványozó érvelése szerint a Bjt. 122. § (1) bekezdése nem teszi kötelezővé a bizonyítás felvételét, és arra hatalmazza fel a szolgálati bíróságokat, hogy bármilyen tartalmú kezdeményezés alapján, bizonyítás felvétele nélkül, érdemben elbírálhassa a fegyelmi felelősség kérdését. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése rögzíti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, a 28. cikk értelmében pedig a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A Bjt. 120. § (1) bekezdése alapján a vizsgálóbiztos köteles a tényállás megállapításához szükséges valamennyi körülményt tisztázni, és a vizsgálóbiztos jelentése képezi a szolgálati bíróság eljárásának egyik alapját. A Bjt. 123. § (1) bekezdése kifejezetten előírja, hogy a szolgálati bíróság tanácsa „indokolással ellátott határozatával” dönt a fegyelmi felelősség kérdésében. A Bjt. 123. § (1) bekezdés a) pontja alapján a fegyelmi eljárás alá vont bíró felmentésére, c) pontja alapján pedig az eljárás megszüntetésére is lehetősége van a szolgálati bíróságnak. Az indítványozó érvelésével ellentétben a Bjt. 122. § (1) bekezdése éppen ezen garanciális elemekre tekintettel nyilvánvalóan nem veti fel az alaptörvény-ellenesség kételyét: minden olyan esetben ugyanis, amikor a szolgálati bíróság megítélése szerint (ideértve azt az esetet is, amikor a bizonyítás felvételét az eljárás alá vont bíró indítványozza) a vizsgálóbiztos jelentésében foglaltak alapján bizonyítás felvétele indokolt, erre a Bjt. 122. § (1) bekezdése lehetőséget biztosít. Abban az esetben pedig, amennyiben az eljárás alá vont bíró bizonyítási indítványának a szolgálati bíróság nem ad helyt, a Bjt. 123. § (1) bekezdéséből következően a szolgálati bíróságnak álláspontját érdemben indokolnia kell, mely indokolás esetleges hiányai pedig akár fellebbezés keretében, akár (végső soron) alkotmányjogi panaszban felhívhatóak.
- [20] Mindezen szempontok figyelembevételével az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.
- [21] 3.2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában részben az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése, részben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állítja.
- [22] Ahogyan arra az Alkotmánybíróság az előzőekben már utalt, az Alkotmánybíróság részletesen kimunkált esettel rendelkezik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben. Az Alkotmánybíróság a 3035/2021. (II. 10.) AB határozatában ugyancsak részletesen vizsgálta az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésének alkotmányjogi jelentőségét a bírák jogállásával összefüggésben. Erre tekintettel az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést ugyancsak nem vet fel.
- [23] A 3035/2021. (II. 10.) AB határozat szerint „ha a bíró elmozdítására nem a sarkalatos törvényben meghatározott okból vagy a sarkalatos törvényben meghatározott eljárást sértően kerül sor, akkor nemcsak a törvényi előírás, hanem egyben az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése által védett bírói függetlenség is sérül” (Indokolás [33]). Az indítványozó az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése sérelmeként értékeli, hogy ügyében a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság azokban a kérdésekben, amelyeket a Bjt. nem szabályoz, a Pp. rendelkezéseit alkalmazta (Kúria határozata, III. rész, 3. oldal). A Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság határozatából kitűnően a Pp. alkalmazására került sor egyebek között a kizárási indítványokkal (4. oldal), illetőleg a jogorvoslati tájékoztatással (12. oldal) összefüggésben, más eseteket az indítványozó sem jelölt meg alkotmányjogi panaszában. Tekintettel arra, hogy magából a határozatból is kitűnően csak annyiban került sor a Pp. rendelkezéseinek felhívására, amennyiben valamely kérdést a Bjt. egyáltalán nem szabályozott, ezért a Pp. rendelkezéseinek ily módon történő felhívása nem értékelhető akként, hogy az felvetné a sarkalatos törvényben meghatározott eljárás sérelmének, és ezáltal az alaptörvény-ellenesség sérelmének a kételyét.
- [24] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmeként értékeli, hogy az eljáró szolgálati bíróságok nem vizsgálták meg az indítványozó által bemutatott bizonyítási eszközöket, illetve az indítványozó által megjelölt tanúkat nem hallgatták meg. Az indítványozó szerint a másodfokú szolgálati bíróság nem foglalkozott az elsőfokú szolgálati bíróság bizonyítási indítványokat elutasító határozatával kapcsolatos fellebbezésével.

- [25] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel.” {Lásd például: 3464/2021. (XI. 3.) AB végzés, Indokolás [33]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat” {lásd például: 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a másodfokú szolgálati bíróság határozatának indokolásában osztotta az elsőfokú szolgálati bíróság álláspontját azzal kapcsolatban, hogy az indítványozó által megjelölt tanúk kihallgatására azért nincs szükség, mert az általuk szolgáltatható bizonyítékok a tényállás megállapítása szempontjából nem relevánsak.
- [27] Annak értékelése, hogy valamely ügyben szükséges-e tanúk meghallgatása, bizonyítékok beszerzése az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatának megfelelően olyan tényállás-megállapítási, bizonyítási, illetőleg bizonyíték-értékelési (és ekként nem alkotmányjogi) kérdésnek tekinthető, melynek felülbírálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz ebben az elemében sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [28] Mindezen szempontok figyelembevételével az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz sem az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésével, sem pedig a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.
- [29] 4. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt is kifogásolta, hogy a Bjt. szabályozása a fegyelmi eljárás vonatkozásában hiányos. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata alapján az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotói mulasztás megállapítását az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során hivatalból alkalmazható jogkövetkezményként (és nem pedig önálló hatáskörként) szabályozza, így annak indítványozására senki (így az indítványozó sem) nem jogosult.
- [30] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2053/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3046/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.327/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (jogi képviselője: dr. Grád András ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Kúria Kfv.III.37.327/2021/2. számú végzése megsemmisítését kérte az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze. Az indítványozó édesapa házassága 2017-ben történt felbontását követően két kiskorú gyermeke felett gyakorolja a szülői felügyeleti jogot. 2019. novemberében az egyik kiskorú gyermekkel való kapcsolattartás végrehajtása iránt terjesztett elő kérelmet a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatalánál (a továbbiakban: elsőfokú hatóság), ugyanis 2019. október 18-a és 20-a között az édesanyával meghíusult a kapcsolattartás. Az elsőfokú hatóság e kérelmet HB-03/GYÁM/00112-2/2020. számú végzésével elutasította. Az indítványozó fellebbezése alapján a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal HB/11-SZGY/00197-1/2020. számú végzésével az elsőfokú hatóság fenti végzését helybenhagyta. Mind az elsőfokú, mind a másodfokú gyámhatóság döntését arra alapozta (vagyis azért utasította el indítványozó kérelmét), hogy az édesanya önhibája a kapcsolattartás elmaradásával összefüggésében nem állapítható meg. Az indítványozó ezt követően keresetlevelet nyújtott be a Debreceni Törvényszékhez, amely 10.K.701.674/2020/14. számú ítéletében azt elutasította. Döntésének indokolásában megállapította, hogy azt a hatósági mérlegelést, amely az önhiba hiányát azért állapította meg, mert a kapcsolattartásra jogosultnak munkaügyben el kellett utaznia, nem találta jogsabálysértőnek. Értékelte továbbá, hogy a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 2020. március 1-jéig hatályos 33. § (2) bekezdése szerinti „ismételtség” követelménye nem áll fenn, ugyanis az édesanya mindösszesen egy időpont tekintetében mulasztotta el az egyeztetést. A Debreceni Törvényszék tehát az önhibát ebben az egy elmulasztott időponttal kapcsolatos egyeztetés elmaradásában látta, hivatkozott ugyanakkor a Gyer. szerinti feltételre, amely szerint ez akkor vezetett volna a gyermek fejlődésének veszélyeztetéséhez, „ha a kapcsolattartásra jogosult vagy a kapcsolattartásra kötelezett a kapcsolattartást rendező egyezségben, illetve a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltaknak önhibájából ismételten nem, vagy nem megfelelően tesz eleget, és ezáltal nem biztosítja a zavartalan kapcsolattartást”. Mivel korábbi hatósági döntések nem állapítottak meg az édesanyára vonatkozó önhibát, így a Debreceni Törvényszék az ismételt önhiba fennállásának jogszabályi követelményét nem állapította meg.
- [3] A Kúria Kfv.III.37.327/2021/2. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmének befogadását megtagadta. Végzésének indokolásában a Kúria a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjára hivatkozással megállapította, hogy nem lát „olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely indokoltá tette volna a felülvizsgálati eljárás lefolytatását”. Az a tény ugyanis, hogy a Debreceni Törvényszék ítélete és a korábban született hatósági döntések „részben más jogalapon nyugszanak” nem indokolja felülvizsgálati eljárás lefolytatását. Az indítványozónak azt a felvetését, hogy a Debreceni Törvényszék olyan körülményt is értékelt döntése meghozatala során, amelyet a Gyer. szerint nem kellett volna, nem eljárási – vagyis a felülvizsgálati kérelem alapjaként megjelölt Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja alá tartozónak –, hanem anyagi jogi értelmezés körébe tartozónak minősítette.
- [4] Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Panaszának lényege, hogy a Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjának végzésben megjelenő, szűkítő értelmezésével kiüresítette a bírósághoz fordulás jogát, valamint jogorvoslathoz való jogát. A Kúria végzésében kimondta, hogy

a Debreceni Törvényszék ítélete jogszabálysértő, mert olyan körülményt is értékelt, amelyet a Gyer. szerint nem kellett volna. A Gyer. ugyanakkor mind anyagi jogi, mind eljárásjogi szabályokat tartalmaz, „a Kúria tehát olyan eljárásjogi többlétszabályt épített be a sérelmezett döntésbe”, amely az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében deklarált magánélethez való jogot sérti. A Kúria döntése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog egyik részjogosítványát, a bírósághoz fordulás jogát is sérti az indítvány érvelése szerint, ugyanis érdemben nem bírálta el indítványozó ügyét, „kizárólag formailag vizsgálta”. Végül a Kúria támadott végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot is sérti, hiszen „megállapította a jogszabálysértést, azonban azokat érdemben nem volt hajlandó vizsgálni”. Tehát „jogorvoslat nélkül hagyta a relatív eljárási szabálytalanságokat és az anyagi jogi hibákat”. Így kizárólag a befogadási szempontok vizsgálatával a jogorvoslathoz való jog csak látszólag érvényesült.

- [5] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [6] 2.1. A támadott kúriai végzés 2021. április 21-én kelt, a panaszt pedig 2021. június 21-én, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be az indítványozó jogi képviselője.
- [7] Az ügyben érintett bírósági végzés alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik és a perben részt vett felperesként érintettnek minősül.
- [8] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (az indítványozó úgy véli, hogy felülvizsgálati kérelme befogadásának visszautasítása alaptörvény-ellenesen, a magánélethez való jog, a tisztességes eljáráshoz való jog és a jogorvoslathoz való jog sérelmét okozva történt.); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Kúria Kfv.III.37.327/2021/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése]; e) indokolást arra nézve, hogy a támadott végzés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvényellenességét és semmisítse meg azt.
- [9] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [10] Az Alkotmánybíróság e két törvényi feltétel meglétét az indítványban hivatkozott, sérelmesnek vélt alapjogok vonatkozásában a következők szerint vizsgálta.
- [11] Az indítvány elsőként az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított magánélethez való jog sérelmére hivatkozott. Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy részletesen kimunkált gyakorlata van az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének kapcsolattartásra vonatkozó tartalmát illetően, amelyet 3067/2021. (II. 24.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) részletezett, feltárva annak összefüggését az Alaptörvény XVI. cikkével (Indokolás [32]–[40]). E döntésében az Alkotmánybíróság a kapcsolattartáshoz való jogot az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdéséből levezetve, mint a kapcsolattartásra jogosult, gyermektől külön élő szülő és a gyermek alapjogát értelmezte. Jelen alkotmányjogi panasz benyújtója – mint a kapcsolattartásra kötelezett, a gyermekkel együtt élő szülő – az Abh.-ban rögzített értelmezéshez képest nem vetett fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [12] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmét azért állítja az indítvány, mert a Kúria nem eljárásjogi, hanem anyagi jogi értelmezés körébe helyezte az indítványozó által a felülvizsgálati kérelemben megfogalmazott „szabálysértést”, az indítványozó tehát bírói mérlegelés körébe tartozó kérdést kifogásol. A Kúria végzésének indokolásában kitért arra, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmében megjelölt jogalapjának, vagyis a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjának keretében nem vizsgálható a felülvizsgálati kérelem felvetése, így azt a Kp. 117. § (4) bekezdése alapján az indítványozónak indokolnia kellett volna. Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a perorvoslati bíróság jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag

- törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]; 3397/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [13]}. E gyakorlat alapján az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a bíróság döntése jogszerű, megalapozott volt-e. Az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek tartja, nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [13] Az indítványozó azonos indokok alapján állítja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése, vagyis a bírósághoz fordulás joga és jogorvoslathoz való joga sérelmét (lásd: indítvány 7. oldala), így az Alkotmánybíróság ezt együtt vizsgálta. Az indítványozó ennek keretében azt sérelmezte, hogy a Kúria nem foglalkozott érdemben a kérelmével, hanem azt megelőzően annak befogadását vizsgálta.
- [14] Az Alkotmánybíróság előjáróban utal arra, hogy az indítványozó a bírósági eljárástól nem volt elzárva, hiszen keresete alapján a Debreceni Törvényszék 10.K.701.674/2020/14. számú ítéletében elvégezte az ügyében született hatósági döntések törvényességi vizsgálatát. A bírósághoz fordulás joga sérelmének lehetősége önállóan a rendkívüli perorvoslati kérelemmel összefüggésben nem vethető fel {vesd össze: 3033/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [33]}.
- [15] A Kúria befogadást megtagadó végzését érintő panaszokkal összefüggésben is következetes az alkotmánybírósági gyakorlat a következők szerint. Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog csak a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, és nem terjed ki a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra, így nem hozható összefüggésbe a felülvizsgálat során hozott bírói döntéssel {lásd például: 3203/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [10]; 3397/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [15]}. Utal végül az Alkotmánybíróság arra is, hogy gyakorlatában „annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, jelen ügyben nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság a Kúria döntését nem bírálhatja felül” {3240/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az indítvány pedig ezen túlmenően is kizárólag olyan törvényértelmezési (a jogszabálysértés kúriai minősítése) kérdéssel támasztotta alá a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és jogorvoslathoz való jog állított sérelmét, amelyek értékelése az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik.
- [16] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [17] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felelt meg az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2692/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3047/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.302/2019/10. számú ítélete, valamint a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.032/2019/10/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Fővárosi Törvényszék 62.P.24.197/2017/17. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.032/2019/10/II. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.302/2019/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal.
- [2] Az indítvány benyújtását megelőző bírósági eljárásnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] Az indítványozó (az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban felperes) kifogásolta, hogy az Alkotmánybíróság az indítványozó feljelentése alapján indult büntetőeljárásban hozott bírói döntéssel szemben a vádlott által benyújtott alkotmányjogi panasz indítvány anonimizált példányát úgy tette közzé a honlapján, hogy annak szövegében négy helyen nem takarta ki az indítványozó vezetéknevét. Az Alkotmánybíróság haldéktalanul intézkedett a személyes adat törléséről, és erről tájékoztatta az indítványozót, a hibáért elnézést kérve.
- [4] Az indítványozó keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes a nem megfelelően anonimizált indítvány közzétételével megsértette az indítványozó személyes adatok védelméhez való jogát, mert a személye felismerhető maradt, valamint az indítványban írtak és azok híresztelése folytán megsértette a magántitokhoz, a jóhírnévhez, a becsülethez és az emberi méltósághoz való jogát. Kérte az alperes kötelezését 500 000 forint sérelemdíj megfizetésére.
- [5] A Fővárosi Törvényszék a 2018. szeptember 11. napján kelt 62.P.24.197/2017/17. számú ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte az indítványozót mint pervesztes felperest 38 100 forint perköltség megfizetésére az alperes részére.
- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2019. május 21. napján kelt 2.Pf.20.032/2019/10/II. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva megállapította, hogy az alperes azzal, hogy az indítványban írtakat akként tette közzé honlapján, hogy annak mellékletében az indítványozó vezetéknevét négy helyen nem törölte ki, megsértette az indítványozó személyes adatok védelméhez való jogát. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta. Kötelezte az indítványozót, hogy fizessen meg az alperesnek 36 000 forint + áfa együttes első- és másodfokú perköltséget. A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában rögzítette, hogy az indítványozó fellebbezése részben vezetett eredményre, a másodfokú bíróság határozata folytán a pernyertesség-pervesztesség aránya az indítványozóra terhesebben 20%–80%-ra módosult, a perköltségről így a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 81. § (1) bekezdése alapján kellett határozni. A másodfokú bíróság az indítványozót kötelezte perköltség megfizetésére, melynek mértékét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, valamint a 4/A. §-a alapján állapította meg, figyelembe véve, hogy az indítványozó csak részlegesen lett pernyertes.
- [7] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a 2021. január 19. napján kelt Pfv.III.21.302/2019/10. számú ítéletében a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartotta.

- [8] A Kúria ítéletének indokolásában a perköltséggel kapcsolatos döntés tekintetében megállapította, hogy a jogerős ítélet helyesen határozta meg a pernyertesség és pervesztesség arányát 20–80%-os mértékben, mivel az indítványozó öt személyiségi joga megsértésének megállapítását, valamint sérelemdíjban való marasztalást kért, de csak az egyik személyiségi jogsértés megállapítása körében lett pernyertes.
- [9] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Törvényszék 62.P.24.197/2017/17. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.032/2019/10/II. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.302/2019/10. számú ítélete perköltség fizetésére vonatkozó rendelkezése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Az indítványozó az Alkotmánybíróság felhívására az eredeti indítványát módosította és kérte a fenti bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és a jogerős ítélet megsemmisítését.
- [10] Az indítványozó szerint a kifogásolt bírói döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljárásból való jogot, mivel méltánytalanok és igazságtalanok tartja, hogy „a jogaiban megsértett kisembert kötelezik perköltség megfizetésére a jogait megsértő, nagyméltóságú intézmény javára”. Az indítványozó szerint a bírói döntések nem a jogsértőt igyekeznek visszatartani a hasonló jogsértésektől, hanem a jogaiban megsértett kisembert igyekeznek visszatartani attól, hogy bírósághoz forduljanak.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [12] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a befogadás formai feltételeinek megfelel.
- [13] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Ezeknek a feltételeknek az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem felel meg.
- [14] Az Abtv. 29. §-ában írt azon feltételt illetően, hogy az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel, az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítványozó által felhívott alaptörvényi rendelkezés tartalmát érintően. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a perköltség szabályozása csak akkor hozható összefüggésbe a tisztességes eljárásból való joggal, ha valamely személyi kör számára a bírói út igénybevétele a költségviselési szabályok miatt lehetetlenné válik [1518/B/1991. AB határozat, ABH 1993, 570, 571; 181/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 588, 589; 1074/B/1994. AB határozat, ABH 1996, 452, 455; 3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [50]]. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a tisztességes eljárásból való jog nem foglalja magában az igazságszolgáltatással kapcsolatos működtetési költségeknek és a felek oldalán felmerülő kiadásoknak a felekre való áthárításának tilalmát, a tisztességes eljárásból való jogból fakadó követelmények nem azonosíthatóak a perlekedéssel kapcsolatos költségviselési kockázat teljes mérvű kiküszöbölésével [1074/B/1994. AB határozat, ABH 1996, 452, 455; 3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [50]]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [15] A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [16] Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]].
- [17] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont

következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]}.

- [18] „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetőek ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]} Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a perorvoslati bíróság jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [19] A másodfokú bíróság, valamint a Kúria döntésének indokolásában számot adott arról, hogy a perköltségről való döntés során – a Pp. 81. § (1) bekezdésének alkalmazása körében – hogyan határozta meg és értékelte a pernyertesség arányát. Az idézett állandó gyakorlat alapján az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a perköltségről való döntés tekintetében a bírósági döntések helyesek voltak-e.
- [20] Tehát az alkotmányjogi panasz a konkrét ügyben a hivatkozott Alaptörvényben biztosított joggal összefüggésben nem vet fel sem az egyedi ügyön túlmutató alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló, az alkotmányjogi panasz hatáskörben orvosolható alaptörvény-elleneséget.
- [21] 4. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/531/2021.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062–9273